

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการ
และชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

The Development Potential of China's Tourists, Entrepreneurs
and Communities in Chiang Rai.

โดย

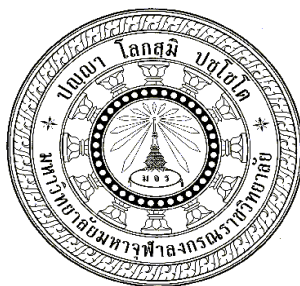
นเรศร์ บุญเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761134

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการ
และชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

The Development Potential of China's Tourists, Entrepreneurs
and Communities in Chiang Rai.

โดย

นเรศร์ บุญเลิศ

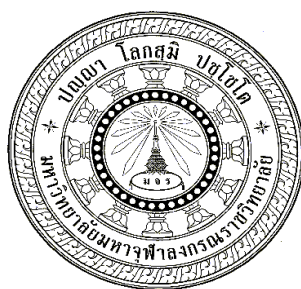
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761134

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

The Development Potential of China's Tourists, Entrepreneurs
and Communities in Chiang Rai.

by

Mr.Nares Bunloet

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiangrai Buddhist College

B.E. 2018

Research Project by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610761134

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

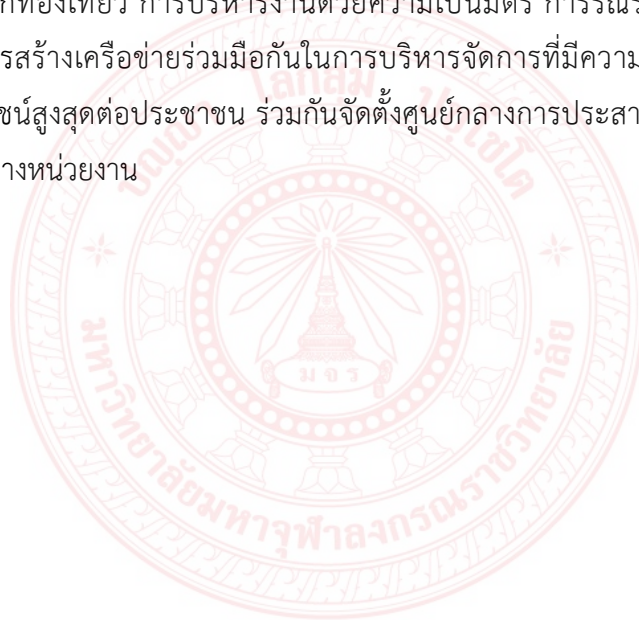
ชื่อรายงานการวิจัย :	การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
ผู้วิจัย:	นายณรงค์ บุญเลิศ
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๑
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของ คือ ๑. เพื่อศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ๒. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ๓. เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงิน การศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการศึกษาผสมผสานทั้งการสำรวจ ศึกษาเอกสาร ศึกษาแผนพัฒนาตำบล โดยการสนทนากลุ่มกับองค์กรบริหารส่วนตำบลและการสัมภาษณ์ จากกลุ่มประชาชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน ผู้ประกอบการ ภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน รวม ๒๘ คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ใน ๓ ประเด็นที่ศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ๑. แนวคิดการส่งเสริมคนในพื้นที่ในการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นเครื่องมือในการสร้างคนในสังคม โดยเฉพาะคนในพื้นที่จะได้ผลประโยชน์ตลอดจนผลกระทบในทุกด้าน ขยายเศรษฐกิจเครือข่ายในชุมชนใกล้เคียงที่รวมอยู่ในภาคีเพื่อค้นหาความรู้ร่วมกัน บนพื้นฐานการปฏิบัติการจัดการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านที่เกี่ยวกับต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนการจัดการการมีส่วนร่วมน้อย และการค้นหารูปแบบการจัดการการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนและการอยู่ร่วมกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การเชื่อมโยงเครือข่ายและการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของรัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายชุมชน จังหวัด การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องตระหนักถึงขีดความสามารถของคนในชุมชนในทุกด้าน ๒. ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีน้อย การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจึงไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการนำมาปฏิบัติให้เกิดกับคนในพื้นที่มากนัก การแก้ไขปัญหา

การบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน การคมนาคมไม่สะดวก สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า สถานที่สาธารณะ ที่
จะนำเข้ามาในชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมค่าใช้จ่ายในบางส่วน ปัญหาการขยายพื้นที่ หรือการขายพื้นที่
ให้กับนักธุรกิจในการสร้างที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ ปัญหาผลกระทบทางด้าน
เสียง มลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่ และชุมชนขาดการรองรับที่มีระบบจะเป็น
การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ๓. การพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยว
ด้านการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประชาชนจีน องค์การ
บริหารงบประมาณประจำปี บุคลากรในการให้บริการจัดการด้านกาท่องเที่ยวชุมชนได้อย่างมีระบบ ตาม
แผนพัฒนา การส่งเสริมและให้ความรู้บุคลากรเพื่อมีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว ความ
เข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ การปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบ
ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การบริหารงานด้วยความเป็นมิตร การรณรงค์การทำงานเป็นทีมให้เกิด
ประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายร่วมมือกันในการบริหารจัดการที่มีความเกี่ยวข้อง หรือสอดคล้องกัน
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ร่วมกันจัดตั้งศูนย์กลางการประสานเฉพาะกิจหรือการจัดตั้งศูนย์
ประสานงานระหว่างหน่วยงาน

Research Title: The Development of Capacity to Accommodate Tourists of the People's Republic of China Entrepreneurs and Communities in Chiang Rai.

Researcher: Mr. Narate Bunloet

Department: Buddhist Chiang Rai college,

Fiscal year: 2018

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

ABSTRACT

This research The objective of this study is to study the development of the capacity to accommodate tourists of the People's Republic of China: 1. To study related concepts related to tourism of entrepreneurs and communities in Chiang Rai Province 2. To analyze the capacity of tourists to the People's Republic of China of entrepreneurs and Communities in Chiang Rai Province 3. To find guidelines for the potential development of tourism management to accommodate tourists of the People's Republic of China A survey study using a blended study method, including a survey, a study document, a district development plan. By group discussions with the Tambon Administrative Organization and by interviews From the people group of Mae Chan district, total 20 people, Mae Sai district, 20 people, Chiang Saen district 20 people, Chiang Khong district 20 people, local leader Mae Chan district, 5 people, Mae Sai district, 5 people, Chiang Saen district, 5 people, Chiang Khong district, 5 people, government operators And private Mae Chan district, number 10 people, Mae Sai district, 10 people, Chiang Saen district, 10 people, Chiang Khong district, 10 people, total 140 people. Data were analyzed on 3 issues studied.

The research results were found that The development of capacity to support tourists in the People's Republic of China of entrepreneurs and communities in Chiang Rai Province 1. The concept of promoting local people in education for their own local development as a tool to build people in society. Especially people in the area will benefit as well as the impact in all aspects. Expand the network economy of nearby communities included in the Parties to find knowledge together on the basis of local

administration practices in the area of natural resources and environmental costs. Little participation management capital And finding ways to manage community management and coexistence with other communities that interact together. Links to networks and changes in government policy Local organization Creating a network of provincial communities for sustainable development must be heavy on the capabilities of the people in the community in all aspects. Tourism management in the area Local government budget allocation is minimal. The development of tourism is therefore not a concrete implementation of the local people. Solving community tourism management problems Transportation is not convenient, utilities such as electricity, public places. To bring into the community and involve the community at some expense Expansion problem Or selling the area to businessmen to build accommodations to accommodate tourists entering the area Problems of noise and pollution caused by tourists visiting the area. And communities lacking systematic support will greatly destroy natural resources and the environment. 3. Developing the capacity of tourism management. Development of tourism management capacity to accommodate tourists of the People's Republic of China Annual Budget Management Organization Personnel in providing tourism management services systematically according to the development plan, promotion and educating personnel for the development of tourism management potential. Law understanding Rules and regulations Territory law enforcement Performing the duty of keeping calm Safe for tourists Friendly management Campaign for effective teamwork Creating a collaborative network for relevant management Or corresponding to the best interests of the people Jointly establish a center for coordination or coordination between agencies

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาด้านการจัดการองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เพื่อศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาและได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลและวิทยาลัยสงฆ์เชียงรายฝ่ายงานหลาย ๆ ฝ่ายที่ได้กรุณาเอาใจใส่แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยพร้อมทั้งให้กำลังใจ เป็นผลให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยการได้รับอนุเคราะห์องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน และผู้นำชุมชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลและสถานที่จัดเก็บข้อมูล การช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการเอาใจใส่เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณที่ได้ให้ความเมตตาช่วยให้คำปรึกษาตลอดถึงแนวความคิดที่แก้ไขปรับปรุง เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ได้นำมาใช้เพื่อให้งานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนวิจัยการค้นคว้านี้ได้ดำเนินไปด้วยดีและสำเร็จขึ้นได้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย และขอบคุณสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจทุกด้าน จนงานเสร็จสมบูรณ์

นายเนเรศร์ บุญเลิศ

๐๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศภาษาไทย.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำกรวิจัย.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย.....	๔
๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	๕
๑.๕ ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๗
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	๘
๒.๒ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	๑๑
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว.....	๓๔
๒.๔ ศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว.....	๓๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๕๔
๓.๒ ผู้ให้ข้อมูล.....	๕๗
๓.๓ เครื่องมือการวิจัย.....	๕๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๐
๓.๕ การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	๖๑
บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....	๖๒
๔.๑ ผลการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงราย.....	๖๒
๔.๒ สภาพการท่องเที่ยวและการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณสุขประชาชนจีน.....	๖๔

สารบัญ (ต่อ)

๔.๓ ผลวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน ของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย.....	๗๖
๔.๔ ผลได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	๘๒
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ.....	๙๐
๕.๑ สรุปผลการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงราย.....	๙๑
๕.๒ ศึกษาผลวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน ของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย.....	๙๑
๕.๓ ได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	๙๒
๕.๔ ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา.....	๙๓
๕.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	๙๕
บรรณานุกรม.....	๙๘
ภาคผนวก.....	๑๐๐
ผนวก ก เครื่องมือวิจัย.....	๑๐๑
ผนวก ข หนังสือเชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล.....	๑๐๓
ผนวก ค รายชื่อในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล.....	๑๐๘
ผนวก ง ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำวิจัย การสัมภาษณ์.....	๑๑๐
ผนวก จ การรับรองการนำไปใช้ประโยชน์.....	๑๑๓
ผนวก ฉ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย (Output/Outcome/Impact).....	๑๑๕
ประวัติคณะวิจัย.....	๑๒๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	๖๓
๒ แสดงแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงราย.....	๖๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นการให้ความรู้ที่จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเป็นหลัก การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อน การศึกษาหาความรู้ สนุกเพลิดเพลิน ในการเข้าสัมผัสกับธรรมชาติที่เป็นมิตร และผู้ที่มาท่องเที่ยวจะต้องเป็นบุคคลหรือกลุ่มมีความสนใจในธรรมชาติ ที่มีความสมบูรณ์และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรชุมชน หรือสิ่งที่น่าสนใจที่จะทำการท่องเที่ยวที่นั่นเสียหาย ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ได้รวมไปถึงรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE การท่องเที่ยวในรูปแบบที่อาจมีผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวในเรื่องของความเสื่อมโทรมหรือการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบความสมดุลของธรรมชาติ ความเป็นอยู่ของวิถีชุมชนในพื้นที่ความเสื่อมคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ การร่วมมือทางด้านกายภาพ และแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

ดินแดนที่มีภูเขาสูงสลับซับซ้อนกันมากมายและจากประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นยาวนานในคนที่อยู่รวมกันที่ต่างเผ่าพันธุ์ ในปัจจุบันยังประสบปัญหาที่ต้องรอได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาความมั่นคง ปัญหาการถือครองที่ดินทางการเกษตรยังมีข้อจำกัด จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้การแก้ไขโดยภาครัฐเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของชนชาติพันธุ์ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณี จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมใน การจัดการบริหารตนเองของชนชาติพันธุ์เองในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามวิถีชนชาติพันธุ์ก่าวทันอาเซียน ในประเทศไทย โดยเฉพาะภาคเหนือตอนบนที่มีภูเขา สภาพอากาศที่แตกต่างจากภาคต่าง ๆ ที่เป็นเสน่ห์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มาสัมผัสดินแดนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ อารยธรรมล้านนา สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีคนรู้จักมาก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔^๑ ปัญหาท้าทายหลากหลายที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว ก็เป็นที่ตระหนักร่วมกันในทุกภาคส่วนว่าการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสังคมคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ในช่วงเวลาต่อจากนี้การพัฒนาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองต่างๆ ให้สูงขึ้นภายใต้การใช้นวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะการใช้ที่ดินการจัดระเบียบผังเมืองและความปลอดภัยตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ที่เหมาะสมเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเป็นการสร้างฐานเศรษฐกิจและรายได้จากพื้นที่เศรษฐกิจใหม่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทยลง และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจากการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้งตอนในและตามแนวจุดชายแดนหลัก ประเทศไทยยังจะต้องผลักดันให้การค้าการลงทุนระหว่างประเทศขยายตัวต่อเนื่องและเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญควบคู่ไปกับการส่งเสริมลงทุนและเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยยังมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจความตกลงด้านการค้าและการลงทุนและการร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อการพัฒนาให้ขยายวงกว้างขึ้นทั้งในรูปของความตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีต่างๆ ควบคู่กับการผลักดันให้ความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและภูมิภาคมีความสมบูรณ์มากขึ้นรวมทั้งการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมการลงทุนของไทยในภูมิภาค กรอบแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับดังกล่าวจะเป็นประตูแห่งโอกาสของประเทศไทยในการใช้จุดเด่นในเรื่องที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ให้เกิดผลเต็มที่และสามารถจะพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค ดังนั้น แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ จึงให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในระบุดผลการพัฒนาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยยังต้องพึ่งพิงและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัย

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔, (กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๐), หน้า ๑.

ภายนอกประเทศมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจของไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี คุณภาพการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดีอยู่แล้ว แต่ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนไปอย่างมั่นคงภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไปจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยใช้ปัญญา ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ พื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อน ภายใต้การสร้างปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวย และมีบรรยากาศในการแข่งขัน ที่เป็นธรรม พร้อมทั้งใช้โอกาสจากปัจจัยภายนอกให้เกิดประโยชน์กับประเทศได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตของไทยและปัญหาหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยก็คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมมายังภาคอุตสาหกรรมผลิตเป็นหลัก โดยมีการกระจายการผลิตไปในหลายสินค้า แต่ไม่สามารถเพิ่มผลิตภาพได้มาก ซึ่งน่าจะทำให้อัตราการเจริญเติบโตของไทยมีแนวโน้มลดลงในอนาคต เนื่องจากมีแรงงานในภาคเกษตรกรรมเหลือให้เคลื่อนย้ายไปยังภาคอุตสาหกรรมผลิตน้อยลงเรื่อยๆ และไม่สามารถกระจายการผลิตได้มาก

การวิจัยเน้นที่จะศึกษาศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยว ความร่วมมือด้านเครือข่ายในกรอบตามแผนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การพัฒนาคุณภาพการที่ทำให้ชุมชนรู้ต้นทุนของตนเอง และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรต่าง ๆ การส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้ของชุมชน จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องให้ความสนใจและสนับสนุนในด้านความรู้และการส่งเสริม อย่างจริงจังและให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมของอารยประเทศ วัฒนธรรม และประเพณีเพื่อมีการจัดระบบให้การบริการวิชาการโดยการนำต้นทุนวิถีชุมชนมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและก้าวสู่สากล

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๒. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๓. เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
สาธารณรัฐประชาชนจีน

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิด ผลลัพธ์ องค์ความรู้ของกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม องค์ความรู้และการบริหารจัดการชุมชนผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น ๓ ส่วน คือ ขอบเขตด้านสถานที่ทำการวิจัย ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษาขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ศึกษา และขอบเขตด้านเวลา

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเนื้อหาได้มุ่งวิจัยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถมุ่งศึกษาประเด็นการวิจัยดังต่อไปนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

๑. การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นสังเคราะห์องค์ความรู้การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย บริหารจัดการ และการพัฒนาในระดับภาคี โดยชุมชนมีส่วนร่วม

๒. ศึกษาจัดการองค์ความรู้พัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

๓. เพื่อวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ ผลกระทบ และความคุ้มค่าของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน

๔. ศึกษาพัฒนาศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ในการศึกษาวิจัยการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้สุ่มแบบเจาะจง ซึ่งเป็นคนในพื้นที่เป้าหมายการวิจัย ในการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวได้นำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปใช้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้นโยบายและกลไกการปกครองเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้ความร่วมมือของชุมชน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๘ คน

๑.๓.๒ ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

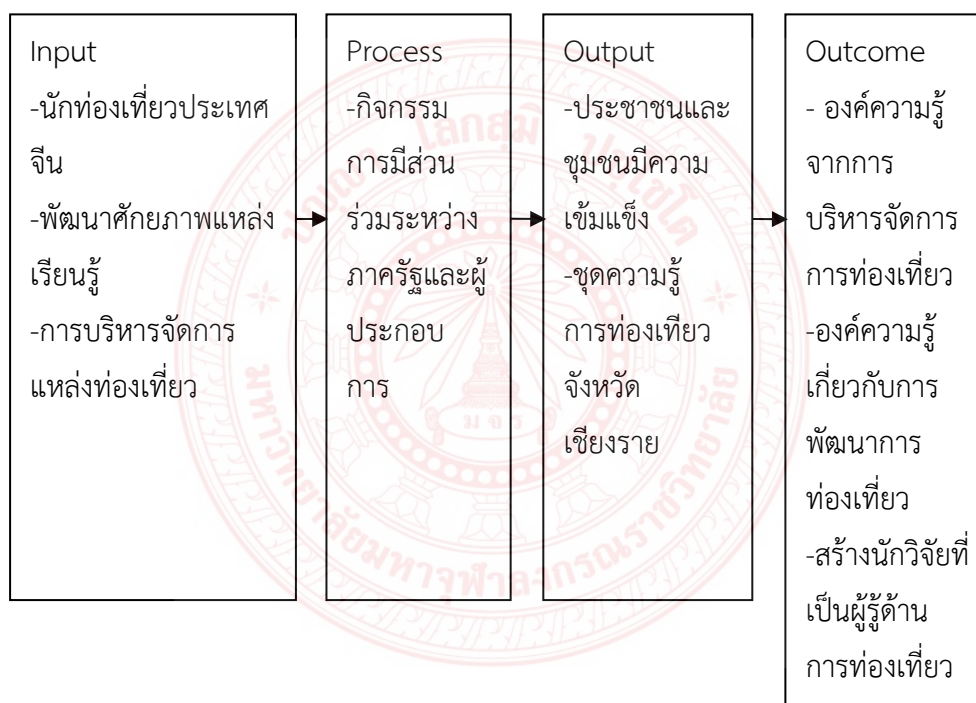
๑. ประชาชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน ในจังหวัดเชียงราย

๒. ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

๓ ผู้ประกอบการ ภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

๑.๓.๓ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑

กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า

ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้

ชุมชน หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมิณผล และร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. ทำให้ชุมชนมีชุดความรู้ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๒. ทำให้มีการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๓. ทำให้สามารถวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ ผลกระทบ และความคุ้มค่าของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีน

๔. ทำให้องค์ความรู้การท่องเที่ยวชุมชนสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ได้

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอเป็น ๖ ประเด็น ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๑.๑ ความหมายของการท่องเที่ยว

๒.๑.๒ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

๒.๑.๓ องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

๒.๑.๔ รูปแบบการท่องเที่ยว

๒.๑.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว

๒.๒ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๒.๑ ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๒.๒ ลักษณะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๒.๓ หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๒.๔ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว

๒.๓.๑ เป้าหมายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน

๒.๓.๒ ผลจากการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวยั่งยืน

๒.๓.๓ สิ่งที่ชุมชนควรดำเนินการในระดับชุมชน (สิ่งที่ชุมชนควรดำเนินการ)

๒.๓.๔ บทบาทการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๔ ศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๒.๔.๑ ความสำคัญศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

๒.๔.๒ แนวคิดศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

๒.๔.๓ ตัวชี้วัดศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

๒.๔.๔ การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

๒.๔.๕ การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๑.๑ ความหมายของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวจากที่องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมาย ของการท่องเที่ยวไว้คือการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางที่มีค่า ๓ คำ เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว คือ

๑.๑ การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะนาไปเป็นระยะทางไกลหรือไกลก็ได้

๑.๒ การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง หมายถึง มีสถานที่ที่เลือก เดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นมักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมาก หรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่๑.๓ การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย หมายถึง มีจุดประสงค์ในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำแต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่น โดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า ๑ อย่างก็ได้

การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน โดยที่นักท่องเที่ยวนั้นคือนักท่องเที่ยว การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจหรือก่อให้เกิดการกระทำ ร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมจนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและ ท่องเที่ยวตามแหล่งต่างๆ

๒.๑.๒ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สาระสำคัญของระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก ๑ ด้าน คือ ๑) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ๒) บริการการท่องเที่ยว ๓) การตลาดท่องเที่ยวซึ่งแยกกล่าวแต่ละประเด็น คือ แหล่งท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว ตลาดการ

ท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องบางส่วน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒)

๒.๑.๓ องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภท ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒)

๑. การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นโดยปราศจากการเดินทางเห็นจะไม่ได้ การคมนาคมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวจนกลายเป็นอุตสาหกรรม

๒. ที่พัก เมื่อมีการเดินทางก็จำเป็นต้องมีการพักแรม ซึ่งถือว่าอุตสาหกรรมที่พักเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เป็นอันดับสองรองจากอุตสาหกรรมของที่ระลึก

๓. ร้านอาหารภัตตาคาร กิจกรรมร่วมที่ต้องเกิดในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินทาง ยิ่งใหญ่หรือเป็นสถานที่ ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม ที่น่าสนใจซึ่ง ณ ที่นั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจแก่ผู้มาเยือน

๔. บริการนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทาง อำนวยความสะดวกในการเดินทางให้นักท่องเที่ยว

๕. สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยวทั้งสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

๖. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

๗. ความปลอดภัย ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสรรพสิ่ง รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว แบ่งออกได้ ๒ ประเภท คือ

๑. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกประเทศ การให้บริการการท่องเที่ยว

๒. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เหล่านี้ให้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ประกอบด้วย สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกายทรัพย์สินและการเดินทางแก่

ประชาชนและนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริม หรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว

๒.๑.๔ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างผสมผสานกันทั้งสถานที่ บรรยากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญในการดึงดูดใจคนให้ชื่นชม สะดวก เดินทางไปมาง่าย ตลอดทั้งปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินในเส้นทางท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย มีความสุขปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

รูปแบบการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้ การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อ การรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

๒. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับ นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีการวางแผนป้องกัน และแนวทางแก้ไข ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

๓. การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัส ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี ตลอดจนเที่ยวชมมรดกทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน สามารถแบ่งได้เป็นการท่องเที่ยว เชิงศิลปกรรม ประเพณี และแหล่งประวัติศาสตร์

๔. การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น เป็นการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาการสัมผัส โดยตรงกับคนที่มีเชื้อชาติและภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตัวนักท่องเที่ยว ไม่ใช่การสัมผัสผ่านสื่อประติมากรรมทางวัฒนธรรม

๕. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมย่อยของการเล่นกีฬาด้วย

๒.๑.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง และประสบความสำเร็จ

การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยว และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้พร้อมทั้งมีการประเมินผลการท่องเที่ยวด้วย

การบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีรูปแบบการบริหารใน ๒ ระดับ คือระดับแนวนอนซึ่ง ประกอบด้วย หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง และระดับแนวตั้งคือ หน่วยงานของรัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่มีบทบาทสำคัญใน การเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แรงงาน ความรู้ ตามอำนาจของผู้คนในท้องถิ่นได้ซึ่งการบริหารงานควรครอบคลุมในเรื่องต่างๆ

สรุปการจัดการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มี รูปแบบ การดำเนินการที่เหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมของพื้นที่ มีเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพหลักการและแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยว

๒.๒ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

๒.๒.๑ ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น จึงประกอบด้วยหลักการที่สำคัญอยู่ ๑๐ ประการ คือ

๑. อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using resource sustainable) หมายถึง ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสมจะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

๒. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing over-consumption and waste) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก ส่วนการลดของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ ขยะแห้งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Reuse Renew Recycle) ขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์และนำหมักปุ๋ยจุลินทรีย์ได้

๓. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintain diversity) ต้องวางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

๔. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating tourism into planning) ต้องมีการประสานแผนการพัฒนาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, อบต.) แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

๕. นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting local economy) ต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้นเป็นการสร้างรายกระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น

๖. การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving local communities) ต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรรวม (Participation Approach) โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็น

ต้น นอกจากนี้ ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

๗. มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting stakeholders and the public) ต้องมีการประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร่วมประชุมหารือ ทางการเมืองศึกษาให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน

๘. การพัฒนาบุคลากร (Training staff) ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอให้มีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

๙. การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing tourism responsibly) ต้องร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการ การขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

๑๐. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking research) จำเป็นต่อการแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามความเห็นจากใบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุง และแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๒.๒.๒ ลักษณะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีลักษณะสำคัญอยู่ ๖ ประการดังนี้ คือ

- ๑.๑ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทุกแห่ง
- ๑.๒ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- ๑.๓ เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔ เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๑.๕ เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑.๖ เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่
ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

๓.๑ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความต่อเนื่องของ
ทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และ
สามารถมอบประสบการณ์ที่น่าทึ่งที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

๓.๒ เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) หมายถึงการเน้นคุณภาพของสามส่วน
หลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ น่าทึ่งการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และ
คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

๓.๓ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) หมายถึงความสมดุลระหว่างความ
ต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถของทรัพยากร

๒.๒.๓ หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีหลักการดังนี้

๒.๑ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งใน
ส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว

๒.๒ การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Over-
consumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว
และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย

๒.๓ การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ (Maintaining
Diversity) สังคม และวัฒนธรรม จะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต

๒.๔ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้า
กับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่
จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว

๒.๕ การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น (Supporting Local Economic) นั้น
จะต้องคำนึงถึงราคาและพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยัง
ป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

๒.๖ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว

๒.๗ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) เพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหา

๒.๘ เป็นการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

๒.๙ ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

๒.๑๐ การวิจัยและติดตามผล (Undertaking Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Sustainable Tourism เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกันมากขึ้น เนื่องจากความตื่นตัวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวที่หันมานิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ^๒ ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีผู้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้หลายนิยาม การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็น เจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาทรัพยากรของชนรุ่นหลังด้วย โดยราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอัน ทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด^๓ ความหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า เป็นการท่องเที่ยวซึ่งทำให้เศรษฐกิจเจริญงอกงาม แต่จะต้อง ไม่ทำลายทรัพยากรซึ่งเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ก็ต้องไม่ส่งผลกระทบในด้านลบต่อ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคมของชุมชนในท้องถิ่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามข้อตกลงระหว่างประเทศประกอบด้วยหลักการ

^๒ การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐, หน้า ๑๘ อ้างใน ปองทิพย์ นาคินทร์, ๒๕๕๖, หน้า ๓๖

^๓ สวอร์บรูค (Swarbrooke, ๑๙๙๘, p. ๑๓ อ้างใน กฤษณ์ โคตรสมบัติ, ๒๕๕๓, หน้า ๒๑

ดังต่อไปนี้ ๑) สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพย์สินสมบัติที่สำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อการท่องเที่ยว ต้องรักษาไว้ให้มีสภาพเหมือนเดิม สำหรับลูกหลานในอนาคตมิใช่ถูกทำลายในระยะสั้น ๒) การท่องเที่ยวเป็นการจัดกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ให้กับชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความเสมอภาคเท่ากับนักท่องเที่ยว หมายถึง มีใช้นักท่องเที่ยวแสวงหาผลประโยชน์จากชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวอย่างเดียว ชุมชนควรได้รับประโยชน์เท่าเทียมกันจากการท่องเที่ยวด้วย ๓) การจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องส่งผลต่อการพัฒนา อย่างยั่งยืนต้องไม่ทำลายทรัพยากร หรือก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคตและส่งผลกระทบต่อ การทำลายสิ่งแวดล้อม ๔) กิจกรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะยอมรับสภาพธรรมชาติและลักษณะ ของสถานที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกิจกรรมหรือการพัฒนาดังกล่าวแล้ว กล่าวคือ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวใด เพราะบางทางธรรมชาติมากเกินไปก็ควรพัฒนาสถานที่นั้นภายในขอบเขตและให้กระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุด เช่น จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว จำกัดกิจกรรมและเวลาของการท่องเที่ยว ๕) ความกลมกลืนที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต้องเกิดจากความต้องการของท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว ๖) การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แต่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องไม่ทำลายหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๗) องค์กรทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวองค์การในท้องถิ่น และองค์กรสิ่งแวดล้อมต้อง ยอมรับในหลักการดังกล่าวแล้ว และจะต้องปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่แท้จริง หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีดังต่อไปนี้ (“หลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน”, ม.ป.ป.) ๑) มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติในการทดแทนฟื้นฟู ให้สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดไปโดยไม่ลดถอยหรือเสื่อมโทรมลง ๒) ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Local Participation) ๓) มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ชุมชนท้องถิ่น (Equality) ๔) ให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่า (Quality of Experience) ๕) ให้ผู้มาเยือน/ นักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ทรัพยากรและวิถีชีวิต (Education and Understanding) ๖) เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local Architecture and Local Material) ๗) เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of Sustainable Tourism to Local, Religion and National Plans) ๘) เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นการตัดสินใจและการติดตามตรวจสอบ (Monitoring and Evaluation) หลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้ ๑) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่ต่อต้านการเจริญเติบโตอันเนื่องมาจากการพัฒนา แต่ต้องเน้นข้อจำกัดของการเจริญเติบโตและการท่องเที่ยวต้องจัดการบริหารภายใต้ข้อจำกัดนี้ ๒) ต้องจัดการวางแผนและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ๓) คำนึงถึงผลระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ๔) การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมิได้มุ่งเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมแต่รวมไปถึง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการบริการ ๕) ให้

ความสำคัญกับความต้องการที่ทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจแต่ต้องอยู่ภายใต้ ความเสมอภาคและ ยุติธรรม อีเบอร์(Eber, ๑๙๙๓) ได้อธิบายถึง หลักการพื้นฐาน (Principles) ของการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืน ๑๐ ประการ ดังนี้ ๑) อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี(Using Resource Sustainable) หมายถึง ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม อย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพ ของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ๑.๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพ ของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มากเพียงพอต่อการ ใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ๑.๒) การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็น เอกลักษณะอย่างดั้งเดิมไว้ ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญา พื้นบ้านประยุกต์กับ เทคโนโลยีแบบใหม่การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสมจะสามารถ ดำเนินธุรกิจได้อย่าง ยาวนาน ๒) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing OverConsumption and Waste) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกัน ใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก ส่วนการลดของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการ จัดการโดยการ แยกประเภทขยะ ขยะแห้งอาจน าระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปร รูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Reuse Renew Recycle) ขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมัก ปุ๋ยจุลินทรีย์ได้ ๓) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ต้องวางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลาย เพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยว ณ สถานที่ นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก ๔) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) ต้องมี การประสานแผนการพัฒนาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการท างานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่ม มากขึ้น ๕) น าท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ต้อง ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไป ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างราย กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น ๖) การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการ ท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรรวม

(Participation Approach) โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขาย การท่องเที่ยวด้วยกัน นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับ คุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ๗) มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and The Public) ต้องมีการประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร่วมประชุมหารือทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหา ที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วม ปฏิบัติในทิศทางเดียวกันเป็นการลดข้อขัดแย้ง ในด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน ๘) การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ ความรู้ การฝึกอบรม การส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอให้มีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการ พัฒนาการท่องเที่ยว ที่ยั่งยืนนับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐาน การบริการการ ท่องเที่ยว ๙) การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) ต้องร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการ บริการ การขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปแบบสื่อที่คนรูปแบบต่าง ๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น ๑๐) ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research) จำเป็นต่อการแก้ปัญหา และเพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวโดยจะต้องมีการประเมินผลการ ตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอโดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การ สอบถามความเห็นจากใบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยวเพื่อทราบผลของการบริการ นำมา ปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว^๔ หลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักเกณฑ์ดังนี้ ๑) การมีส่วนร่วมของ ชุมชน สมาชิกของชุมชนต้องควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน กำหนดแหล่งทรัพยากร ที่ต้องการทำนุบำรุงและส่งเสริม กำหนด เป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาและบริหารจัดการ ๒) ความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวควรพัฒนาขึ้นจาก ความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ ๓) การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ การจัดทำงานที่ดีและเหมาะสมกับคนในพื้นที่ ควรเป็นส่วน หนึ่งของภาพรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ การให้โอกาสคนในท้องถิ่นเข้า มาร่วมบริหาร และจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว การให้การศึกษา การฝึกอบรมกับคน ในท้องถิ่น และให้

^๔ เทิดชาย ช่วยบำรุง (๒๕๕๒, หน้า ๕๔ อังโน ชาคริต ช่วยบำรุง, ๒๕๕๔, หน้า ๔๒-๔๕)

โอกาสในการเข้าถึงเงินทุนในการประกอบธุรกิจ ๔) การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการวางแผน การพัฒนาและการดำเนินงานบริหารทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการด้านต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการต่าง ๆ ๕) การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เราทุกคนไม่ว่าจะนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชน ควรจะรักษาทรัพยากรให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุดไม่น้อยกว่าสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาสู่ สภาพเดิมได้ ๖) การวางแผนระยะยาว ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้หลักประกันว่า พื้นที่นั้น ๆ จะไม่เสียหายจากการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพียงเพื่อประโยชน์สั้น ๆ ๗) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและมนุษย์ ตลอดจนการตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือ ระหว่างรัฐบาล ชุมชนท้องถิ่นและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนองค์กรไม่แสวงหากำไร ๘) ความสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ กฎบัตรและแผน ด้านการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับนวัตกรรมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่าง ๆ ๙) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ ตลอดไปจนถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นมาก โดยเฉพาะนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนโยบายสิ่งแวดล้อม ๑๐) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ และธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากแต่ละธุรกิจดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ หรือคุณภาพการท างานของธุรกิจด้านอื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ๑๑) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีความจำเป็นที่จะต้องประเมินผลกระทบ ที่เกิดจากการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับของพื้นที่จะต้องได้รับการพิจารณา โดยครอบคลุมทั้งข้อจำกัดและการพัฒนาด้านกายภาพ ธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม จะต้องมีความสอดคล้องกับข้อจำกัดของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมแผนการดำเนินงานใด ๆ ควรได้รับการ ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม ๑๒) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ จะต้องมีการพัฒนาแนวทางหรือหลักเกณฑ์ สำหรับการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ต้องมีการสร้างประมวลจรรยาบรรณในการปฏิบัติ สำหรับการท่องเที่ยวในทุกกระดับ รวมทั้งการพัฒนาดัชนีชี้วัดและขีดจำกัดสำหรับใช้ชี้วัดผลกระทบ และความสำเร็จของโครงการท่องเที่ยว ๑๓) การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องแน่ใจว่าการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนานั้นสะท้อนให้เห็นถึงการ ตระหนักในคุณค่าสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การบริหารจัดการและการใช้ ทรัพยากรสาธารณะต่าง ๆ ควรมีความรับผิดชอบที่สามารถ

ตรวจสอบได้ในฐานะผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าทรัพยากรเหล่านี้ไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด ๑๔) การพัฒนาคน การศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรอบรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับ สาธารณชน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถทางธุรกิจ การประกอบอาชีพและความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ ๑๕) การเสริมสร้างลักษณะเด่นอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ กิจกรรมต่าง ๆ ควรมุ่งให้เกิด ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ อันนำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในหลักการอื่น ๆ ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๑๖) การคำนึงขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่ของทรัพยากร ขนาดและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวจะต้องสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดและขีดความสามารถ ในการรองรับของทรัพยากรในพื้นที่ โดยเน้นการส่งเสริมให้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ที่มีผลกระทบน้อย ๑๗) การดำรงรักษาทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม จะต้องช่วยกันดำรงรักษา ไว้ให้สืบทอดต่อไป ทั้งนี้โดยใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานสากล ๑๘) การทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของ ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ โดยมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อและสะท้อนจริยธรรมของการบริหาร จัดการแหล่งท่องเที่ยว^๕ หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถนำไปสร้างกรอบแนวทางปฏิบัติ ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

๑๐ ประการ ดังนี้ ๑) มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อนแล้วค่อยพัฒนาการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณูปโภคที่รองรับเป็นสำคัญ ๒) มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ๓) มุ่งพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรอบรู้ทุก ๆ ด้าน เพื่อผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไป เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น ๆ ๔) มุ่งให้ข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ และห่วงใยในสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย ๕) มุ่งใช้วัสดุและผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อช่วยลดการค้ำกับต่างประเทศได้ทางใดทางหนึ่ง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนไทยในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย ๖) มุ่งกระจายรายได้และนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในระยะยาว ของชุมชนท้องถิ่น ๗) มุ่งจ้างงานในท้องถิ่นด้วยการส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจ เพื่อให้ผลตอบแทนสูงแก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๘) มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อจะช่วยยกระดับของบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น ๙) มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้อยู่รอดในระยะยาวเพื่อเป็น แหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป ๑๐) มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อให้การทำงาน ขององค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และรัฐบาลร่วมกัน

^๕ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘, หน้า ๙-๑๐ อ้างใน ปองทิพย์ นาคินทร์, ๒๕๕๖, หน้า ๔๐-๔๑)

บนหลักการ ปัจจุบันได้มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม (Social-Cultural Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวทางทะเล (Marine Tourism) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (History Tourism) อย่างไรก็ตาม รูปแบบการท่องเที่ยวซึ่งจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องประกอบด้วย ๓ มิติ ๑) การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ๒) การจัดการด้านเศรษฐกิจให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ ๓) การจัดการด้านสังคมและวัฒนธรรมให้กระทบน้อยที่สุด สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการท่องเที่ยว แบบอื่นๆ หลายรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมุ่งพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้ต้อง อาศัยความร่วมมือจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวคือต้องการให้การท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แต่ความหวังนี้จะสำเร็จหรือไม่ คำตอบอยู่ที่ทุกคนซึ่งมีส่วนร่วมใน การท่องเที่ยว แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) นักวิชาการ ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายซึ่งสามารถสรุปได้ว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปในขณะที่เดียวกันก็ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน”^๖ แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๖ องค์ประกอบ คือ ๑) องค์ประกอบการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยี่ยมชม โดยมีการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ๒) องค์ประกอบการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม และป้องกันผลกระทบด้านลบ จากการท่องเที่ยว โดยต้องมีการติดตามประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ๓) องค์ประกอบการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาธุรกิจด้านบริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความ พึงพอใจ โดยมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์

^๖ (พัทธรัตน์ แสงมณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๘) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒ อ้างใน พัทธรัตน์ มณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๘-๙)

ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย ๔) องค์ประกอบด้านการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาการแสวงหา นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งมีลักษณะเป็นคุณประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม โดยให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว ตามที่เขาพึงพอใจ ๕) องค์ประกอบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาการสร้างโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวของตนเอง และให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์การท่องเที่ยว อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความหวงแหนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป ๖) องค์ประกอบการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาการสร้าง จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย โดยการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนแทนทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา มนุษย์เริ่มมีความตระหนักมากขึ้นว่าความเจริญก้าวหน้า และความเติบโตด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบอย่าง ร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อมของโลก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำเน่าขยะ อากาศเป็นพิษ หรือชั้นโอโซน ในบรรยากาศถูกทำลาย ความตระหนักในปัญหาเหล่านี้ได้นำมาสู่ความตื่นตัวในเรื่องของการพัฒนา อย่างยั่งยืน โดยในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources ได้จัดพิมพ์หนังสือชื่อ World Conservation Strategy ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิด การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นครั้งแรก ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๘๗ World Commission on Environment and Development ได้จัดพิมพ์รายงานชื่อ Our Common Future ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิด การพัฒนาอย่างยั่งยืนและได้ให้ความสำคัญจนเป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งแนวคิดของ การพัฒนาแบบยั่งยืน หมายถึงคิดการพัฒนาที่มุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น โดยให้การพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กันไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่าง กลมกลืน จึงมีหลายมิติหรือหลายองค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืนดังต่อไปนี้คือ^๗ การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยมิทำให้สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศเสื่อม โทรมลงกว่าเดิม ๒) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องขึ้นาภายใต้ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะทำการพัฒนา ๓) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ๔) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วน

^๗ (พัชรรัตน์ แสงมณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๘) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒ อ้างใน พัทธรัตน์ มณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๗-๘) ๑)

ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ๕) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพให้คง อยู่ในสภาพดีเสมอ ๖) การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องลดผลกระทบทางลบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อย ที่สุด เพื่อรักษาความสมดุลของระบบธรรมชาติเอาไว้ และไม่ให้มีผลกระทบทางลบต่อระบบนิเวศของ ท้องถิ่น ใน ค.ศ. ๒๐๑๐ องค์การการค้าโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนไว้ ๗ ประการ ดังนี้ ๑) การจัดการท่องเที่ยวต้องอยู่ภายใต้ขีดความสามารถการรองรับได้ทางด้านเศรษฐกิจ จิตวิทยา สิ่งแวดล้อม และสังคม (Carrying Capacity) ๒) ต้องตระหนักถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและกระจาย ประโยชน์สู่ท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม (Local Needs/ Participation Benefit) ๓) กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวต้องให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้มาเยือน (Quality Experience) ๔) ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและผู้คน ท้องถิ่น (Learning and Understanding) ๕) เน้นการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่สะท้อนหรือกลมกลืนกับธรรมชาติหรือ สถาปัตยกรรมท้องถิ่น และพยายามใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น (Nature and Local Architecture) ๖) ผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และ ระดับประเทศ (Integrated Development) ๗) พัฒนารฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบและตัดสินใจ (Data-Base)^๔ จากแนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์จากการท่องเที่ยวภายใต้ บริบทของกระแสการพัฒนาทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค นับตั้งแต่การสร้างรายได้ให้กับคน ท้องถิ่นในการเป็นเจ้าของที่พัก อันนำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นโดยรวม และยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนภายนอกกับคนในท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมอันนำไปสู่ การเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในสังคมจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งสามารถแสดง ความสัมพันธ์ของกรอบแนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

๒.๒.๔ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ความหมายของบทบาท

ทฤษฎีบทบาท ความหมาย การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม จึงสามารถนา ทฤษฎีบทบาทมาอธิบายพฤติกรรมของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลได้รับ และถูกกำหนดโดยระเบียบของทางราชการ ซึ่งจำเป็นต้องหาความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าวเป็นเบื้องต้น นิยามของคำว่า บทบาท มีนักวิชาการให้คานิยามไว้ดังต่อไปนี้

^๔ สุชาติ ชูชาติ, ๒๕๕๓ (อ้างใน พัชรรัตน์ มณีวรรณ, ๒๕๕๔) , หน้า ๙-๑๐

บทบาท คือ แบบอย่างของพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลจะแสดงออกในกิจกรรมที่ทาร่วมกับผู้อื่น บทบาทสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงหน้าที่สิทธิ ความรับผิดชอบและอิทธิพลของแต่ละบุคคล^๙

บทบาทหน้าที่ คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคล และเปรียบได้เสมือนบทของตัวละครที่กำหนดให้ ผู้แสดงในละครเรื่องนั้นๆ เป็นอะไร มีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทหรือไม่สมบทก็อาจถูก เปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลย ดังนั้นบทบาทก็คือการกระทำต่างๆ ที่ “บท” กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทราบบ ไດที่ยังอยู่ใน “บท” นั้น^{๑๐}

บทบาท^{๑๑} หมายถึง การทำตามบท การร่ำตามบท โดยปริยาย หมายความว่า การทำตาม หน้าที่ที่ใดที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของบิดามารดาในการเลี้ยงลูก บุตรธิดา บทบาทของครูในการสอน หนังสือ เป็นต้น

บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มี ๓ ลักษณะ คือ

๑. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท (peripheral attributes) ได้แก่ บทบาทชนิดที่ แม้จะขาด หายไปหรือมิได้แสดงบทบาทนั้น ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการผิดไป

๒. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ (required attributes) ได้แก่ ส่วนของ บทบาทที่สำคัญ ถ้าส่วนสำคัญของบทบาทในส่วนนี้ขาดไปแล้ว ย่อมมีผลทำให้ บทบาทของตำแหน่งผิดไป

๓. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน (legitimizing attributes) ได้แก่ ส่วนของบทบาทตามกฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้กระทำ หรือปฏิบัติ ถ้าบุคคลที่ สวมบทบาทตามตำแหน่งนั้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจนแล้ว ย่อม ถือได้ว่าบุคคลนั้นมีได้แสดงบทบาทในตำแหน่ง นั้น ๆ ด้วย

บทบาท คือ ใกล้เคียงกับสถานภาพ มากซึ่งบทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ ก็คือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิ และหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างไร และบุคคลในสถานภาพนั้นย่อมจะต้อง ประพฤติหรือ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

บทบาทเป็นรูปธรรม เห็นได้จากการกระทำที่แสดงออกมา บทบาท มี ๓ ด้าน คือ

๑. บทบาทในอุดมคติ (ideal role) ได้แก่ บทบาทอันกำหนดไว้ตามความคาดหวัง ของบุคคล ทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่ มีสถานภาพนั้น ๆ ควรกระทำ แต่อาจมีใครที่ทำหรือไม่มีใครทำตามนั้นก็ไม่ได้

^๙ กรองแก้ว อยู่สุข. พฤติกรรมองค์กร. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗).

^{๑๐} พัทยา สายหู. การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของชุมชน. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐๙.

^{๑๑} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๕๒ (๒๕๕๖), หน้า ๖๐๒.

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (perceived role) เป็นบทบาทอันบุคคลคาดคิด ด้วยตนเอง ว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

๓. บทบาทที่แสดงออกจริง (actual role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ขึ้นอยู่ ทบ เหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย ทำให้การแสดงบทบาทแตกต่างกันไป

บทบาท คือพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและ คาดหมายให้บุคคลต้องกระทำตามหน้าที่ เช่น เป็นครูต้องสอนนักเรียน เป็นตำรวจต้อง พิชัยฆัสน์ตราษฎร์ ทหารต้องเป็นวีรของชาติ บุตรต้องเชื่อฟังบิดามารดา เป็นต้น

ความสัมพันธ์กับผู้อื่นย่อมจะต้องแสดงบทบาทหลายบทบาท มากขึ้นตามคู่บท หรือตาม สถานภาพอนเกิดจากความสัมพันธ์อื่น ๆ และบางครั้งบทบาท ที่เกิดขึ้นอาจเกิดการขัดแย้งกันได้ เช่น ขณะที่เขาจะแสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ผู้ อยู่ใต้บังคับบัญชาในหน่วยราชการที่เขารับผิดชอบเป็น บิดาของเขา ในสถานภาพนี้ที่เป็น บุตรเขาจะต้องเชื่อฟังบิดา ต้องเคารพบิดา ดังนั้นในกรณีเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดความอึดอัด ใจและจำเป็นต้องหาทางเลือกในการปฏิบัติ ลักษณะเช่นนี้จะป็นปัญหาที่เกิดจากบทบาท ขัดแย้งกัน

เมื่อบุคคลได้ดำรงตำแหน่งในสังคม ย่อมจะต้องแสดงบทบาทตามตำแหน่งนั้น ๆ ตำแหน่ง เดียวกัน แต่ผู้ดำรงตำแหน่งคนละคนอาจมีบทบาทต่างกันไป เพราะต่างคนต่างมี นิสัย ความคิด ความสามารถ การอบรม กำลังใจ มูลเหตุจูงใจ ความพอใจในสิทธิหน้าที่ สภาพของจิตใจและร่างกายที่ไม่ เหมือนกันบทบาทจึงเป็นเพียงรูปการณ์ (aspect) ทางพฤติกรรมของตำแหน่ง

สรุปบทบาทเป็นแบบแผนพฤติกรรม หรือการได้กระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวัง หรือ กำหนดให้ กระทำโดยจะมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะ หรือตำแหน่ง ทาง สังคมของบุคคลนั้นซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ยึดถือเป็นแนวทาง ปฏิบัติ หากบุคคลที่ สังคมคาดหวังนั้นไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามที่ได้ดำรงตำแหน่ง ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุปในแต่ละทฤษฎีไว้ ดังต่อไปนี้^{๑๒}

๑. ทฤษฎีของลินตัน (Linton's role theory) บทบาท หมายถึง ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็น ตัวกำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์

๒. ทฤษฎีของนาเดล (Nadel's role theory) บทบาท หมายถึง ส่วนประกอบ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ๓ ลักษณะ คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือ มีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผล

^{๑๒} สำเร็จ กล่าวหาญ. สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓. (จังหวัดสุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๙).

สำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ เป็นครูต้องสอนหนังสือ และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา

๓. ทฤษฎีของโฮแมน (Homan's role theory) บทบาท หมายถึง บุคคล จะเปลี่ยนแปลงบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

๔. ทฤษฎีของพาร์สัน (Parson's role theory) บทบาท หมายถึง บทบาท เป็นความสำคัญระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตนเช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

๕. ทฤษฎีของเมอร์ตัน (Merton's role theory) บทบาท หมายถึง บุคคล แต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและมีบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาททางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

๖. ทฤษฎีของกู๊ด (Good's role theory) บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้นๆ

๗. ทฤษฎีของกัสกิน (Guskin's role theory) บทบาท หมายถึง พฤติกรรม ของบุคคลแต่ละคน คือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆ ในสังคมหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไร

สรุปบทบาทคือการแสดงออก หรือการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการปฏิบัติตามตำแหน่งตามสถานภาพที่ตนเองเป็นอยู่ ถ้าตำแหน่งหรือสถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

๒.๑.๒ ความสำคัญบทบาท

บทบาทมีต่อการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลที่มีผลกระทบ มีคุณค่าหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นเริ่มตั้งแต่เกิดมา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ล้วนมีบทบาทแตกต่างกันไปหลายสถานะนักรับการศึกษาให้มีความสำคัญของบทบาทไว้ ดังนี้

สเตเฟน (Stephen) ได้กำหนดความสำคัญบทบาทของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไว้ ๑๗ บทบาท ได้แก่

๑. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (direction setter) หมายถึง การเป็น ผู้กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

๒. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (leader catalyst) หมายถึง การเป็น ผู้นำในงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม

๓. บทบาทเป็นนักวางแผน (planner) ซึ่งเป็นแผนทั้งระยะสั้น และระยะยาว ร่วมกับกรรมการสถานศึกษา

๔. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (decision maker) เป็นผู้ตัดสินใจต่อการบริหารงาน ในสถานศึกษา
๕. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา
๖. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (change manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
๗. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (coordinator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษา ติดต่อ และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
๘. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษา ติดต่อและประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
๙. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (conflict manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา
๑๐. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (problem manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหา ต่างๆ ของสถานศึกษา
๑๑. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (system manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา
๑๒. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (instructional manager) เป็นผู้นำด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา
๑๓. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (personnel manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือก รักษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา
๑๔. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (resource manager) เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพย์สิน สิ่งของและบุคคล มีใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง
๑๕. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา
๑๖. บทบาทเป็นประธานในพิธี (ceremonial head) เป็นผู้นำทางด้านการจัดการพิธีต่างๆ ของหน่วยงานทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานที่
๑๗. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (public relater) เป็นผู้นำ ในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงานรวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานอื่นๆ
- มีความเห็นว่า บทบาทมีความสำคัญสิ่งต่างๆ ๔ ด้าน ได้แก่
๑. บทบาททางเพศ (sex roles) เป็นบทบาทที่สำคัญมาก เพศมีความสัมพันธ์ ต่อสภาพสังคมโดยทั่วไป ทั้งเพศหญิงและเพศชาย เริ่มตั้งแต่มีการกำหนดหน้าที่กันตามธรรมชาติ เพศหญิงมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นแม่ เพศชายมีบทบาทสำคัญในการเป็นพ่อ และการเป็นผู้นำของครอบครัว ในบางสังคมนั้นอาจจะเป็นการกีดกันทางเพศ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความสำคัญทางเพศลดลง

๒. บทบาทเกี่ยวพันทางเครือญาติ (kinship roles) เนื่องจากสังคมมนุษย์ เป็นสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน มีการเคารพนับถือภายในเครือญาติ แต่ละคนมีบทบาทแตกต่างกันไป ทำให้เกิดอิทธิพลในการเคารพเชือถือ และเชื่อฟังกันและกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น

๓. บทบาททางสังคม (social roles) เป็นบทบาทหรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดขึ้น ไว้ให้บุคคลในสถานภาพต่างๆ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติหรือคาดหวังว่าจะปฏิบัติ โดยมีปทัสถานทางวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์ตัดสิน ฉะนั้นเมื่อบุคคลจะมีการเกี่ยวข้องกัน ทุกคนจึงควรจะได้เรียนรู้และปฏิบัติตามปทัสถานทางวัฒนธรรม แต่ถ้ามีคนใดคนหนึ่งไม่ปฏิบัติตาม ก็จะต้องมีการบังคับหรือลงโทษ เพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนใหญ่ต่อไป และ

๔. บทบาททางอาชีพ (occupation roles) เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และจะอยู่ได้อย่างมีความสุข ผู้แสดงบทบาทจะต้องคำนึงถึงขอบเขต และหลักการสำคัญของอาชีพนั้น เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จรรยาบรรณ และกฎหมาย เป็นต้น

สรุปความสำคัญของบทบาท ได้แก่ บทบาท มีความสำคัญต่อสถานภาพ การดำรงชีวิต การดำเนินกิจกรรมของสังคม การสร้างองค์กร ในด้านต่างๆ เช่น ด้านหน้าที่ของเพศ ความเกี่ยวพันทางเครือญาติ ความเกี่ยวข้องทางสังคม การดำเนินอาชีพ ความเป็นผู้นำองค์กร ความสำเร็จขององค์กร และความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพล้วนแต่เกิดจากความสำคัญของบทบาท

๒.๑.๓ ประเภทบทบาท

บุคคลในสังคมจะแสดงบทบาทต่างๆ แตกต่างกันไป โดยที่การแสดงบทบาทของบุคคลจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้ ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งลักษณะและประเภทของบทบาทไว้ ดังต่อไปนี้ ลักษณะของบทบาทไว้ ๓ ลักษณะ^{๑๓} คือ

๑) บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

๒) บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

๓) บทบาทที่แสดงออกจริง เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกอดตัวของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

^{๑๓} จำนำงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. (กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๗.

บทบาทเป็นรูปธรรม เห็นได้จากการกระทำที่แสดงออกมา บทบาทมี ๓ ด้าน^{๑๔} คือ

๑) บทบาทในอุดมคติ ได้แก่ บทบาทอันกำหนดไว้ตามความคาดหวัง ของบุคคลทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพนั้นๆ ควรกระทำ แต่อาจมีใครที่ทาหรือไม่มีใครทำตามนั้นก็ไม่ได้

๒) บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ เป็นบทบาทอันบุคคลคาดคิดด้วยตนเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

๓) บทบาทที่แสดงออกจริง เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ขึ้นอยู่ ทบเหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย ทำให้การแสดงบทบาทแตกต่างกันไป^{๑๕}

สงวนศรี วิรัชชัย ได้สรุปลักษณะของบทบาทไว้ ๕ ประการ คือ^{๑๕}

๑) บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ

๒) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่นๆ คาดหวังว่าผู้ผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ

๓) บทบาทตามความคิดของผู้ผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด เชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

๔) บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหน้าที่ที่แสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้ผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมคาดหวังผู้อื่น ทั้งๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตน

๕) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้ผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเราจะมี การเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์หลายอย่าง

บทบาทออกเป็น ๓ ประเภท คือ^{๑๖}

๑) บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล ที่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงาน

๒) บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescription Role) เป็นขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งทางหน่วยงานหรือองค์กรเป็นผู้กำหนด

^{๑๔} พวงเพชร สุรัตนกุล. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๑๕} สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาเพื่อการศึกษา. (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๒๗), หน้า ๒๓.

^{๑๖} อรุณ รักธรรม. พฤติกรรมองค์การ. (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนส์โตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๑.

๓) บทบาทคาดหวัง (Expectation Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือสังคมที่มีต่อบุคคล ผู้ครองตำแหน่ง และเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้นๆ

Allport ได้จำแนกบทบาทที่สัมพันธ์กับสังคมและลักษณะของบุคคลออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ^{๑๗}

๑) บทบาทที่สังคมคาดหวัง เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดให้แก่บุคคลในสังคมที่ดำรงตำแหน่งหรือ สถานภาพต่างๆ ซึ่งเป็นบทบาทที่คนส่วนใหญ่ในสังคมคาดหวังให้สมาชิกของสังคมได้แสดงออก

๒) บทบาทที่อยู่ในความคิด เป็นบทบาทที่บุคคลแต่ละคนคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร จึงได้กำหนดบทบาทในรูปแบบของตนเอง ซึ่งบทบาทที่ตนเองกำหนดขึ้นนั้น อาจจะมีลักษณะสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมคาดหวังก็ได้

๓) บทบาทที่ยอมรับ เป็นบทบาทที่บุคคลเลือกจะยอมรับหรือปฏิเสธลักษณะบทบาทที่ตนเองชอบ หรือไม่ชอบบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่อยู่ในความคิด

๔) บทบาทที่แสดงออก เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้แสดงออก ซึ่งมีลักษณะหลากหลาย เนื่องจาก ความแตกต่างในแต่ละบุคคล เช่น ความคิด การยอมรับ อุปนิสัย บุคลิกภาพ ฯลฯ

กระบวนการการแสดงบทบาทของบรรดาสมาชิกภายในองค์การย่อมสามารถกำหนดมาได้เป็น ๔ ระยะ^{๑๘}

ระยะที่ ๑ เป็นระยะของการคาดหมายในบทบาท เมื่อคนเราเริ่มเข้ามาในองค์การ ก็จะมีการได้ ข้อมูลและข่าวสารจากองค์การ อาจโดยการปฐมนิเทศ การอบรม เพื่อให้ คนๆ นั้นสามารถคาดหมายถึง บทบาทที่เขาต้องแสดงออกในองค์การ

ระยะที่ ๒ เป็นระยะที่เป็นทางการ คนที่เข้ามาถูกกำหนดบทบาทที่จะต้องแสดง โดยอาจกำหนด ออกมาเป็นวัตถุประสงค์ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน กฎ ข้อบังคับ และเขาจะต้องแสดงบทบาทไปตามที่กำหนด เพื่อแลกกับผลตอบแทนซึ่งอาจจะเป็นผลตอบแทน ทางด้านตัวเงิน หรือทางด้านการได้รับการส่งเสริมเลื่อน ตำแหน่งหรือผลตอบแทนอื่นๆ

ระยะที่ ๓ เป็นระยะของการเรียนรู้ในบทบาท เมื่อคนที่เข้ามาเริ่มปฏิบัติงาน เขาก็จะเริ่มมีการ เรียนรู้ในบทบาทที่เขาได้แสดงออกอย่างเป็นทางการ และในขณะเดียวกัน เนื่องจาก การทำงาน ต้องมี ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ ความคาดหมายของผู้ร่วมงานที่ไม่เป็น ทางการที่มีต่อบทบาทของเขาก็มีส่วนสำคัญ เขาต้องพยายามที่จะปรับบทบาทของเขา ให้สอดคล้องกับความ คาดหมายที่เป็นทางการ จากองค์การและความคาดหมายที่ไม่เป็นทางการจากผู้ร่วมงาน

^{๑๗} Allport, Gordon W., *Pattern and growth in personality*, (New York : Holt, Rinehart and Winston, ๑๙๖๔), p.๑๘๔.

^{๑๘} ธงชัย สันติวงษ์. *การบริหารงานบุคคล*. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙), หน้า ๙๒.

ระยะที่ ๔ ระยะของการคงอยู่หรือออกไปจากองค์กร เมื่อคนเข้าในองค์กรได้ ปฏิบัติงานมาจนถึงระยะนี้ เขาก็ทราบว่าเขาควรจะอยู่ หรือลาออกไปจากองค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้ จากบทบาทที่ผ่านมามีในระยะเวลาที่ ๓ เขาจะคงอยู่ต่อเมื่อบทบาทที่เขาแสดง อยู่สอดคล้อง หรือเป็นไปตามความคาดหวังขององค์กร และตามความคาดหวังที่ไม่ เป็นทางการของผู้ร่วมงาน ถ้าหากบทบาทที่เขาแสดงอยู่ไม่ สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตาม ความคาดหวังขององค์กร หรือตาม ความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงานอันใดอันหนึ่งแล้ว ก็จะมีรู้สึกเกิดความขัดแย้งในบทบาท หรือความไม่ชัดเจนในบทบาทขึ้น หากไม่สามารถแก้ไข ก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ความไม่พึงพอใจและลาออกไปในที่สุด บทบาทมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในองค์กรคน ในองค์กรจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในบทบาทที่เป็นที่คาดหวัง จากผู้อื่น และองค์กร

ฐานะ ตำแหน่งและบทบาททางสังคมไว้ ดังนี้^{๑๙}

๑) มีสถานภาพ (Status) อยู่จริงในสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเขาไปแสดง หรือครอง สถานภาพนั้น

๒) มีบทบาทที่ควรเป็น (Ought-to-Role) ประจำตำแหน่ง

๓) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญใน การกำหนดฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น

๔) การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ได้มาจากการปะทะ สังสรรค์ทาง สังคม (Socialization) ในสังคมนั้นๆ

๕) บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น จะไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ของคนที่ครองฐานะ ตำแหน่งอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้นเป็นผลของการปฏิกริยา ของคนที่ครองตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพ ของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและครองกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ ที่เกิดการติดต่อทางสังคม Linton เป็นนักมานุษยวิทยาคน แรกที่ให้ แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่ง และบทบาท ของฐานะตำแหน่ง นั้น Linton กล่าวไว้ว่าสังคมตั้งอยู่บนรากฐานของ การปฏิบัติตอบโต้ของคนในสังคมนั้น (Reciprocal Behavior) ถ้าหากคนไม่มีการกระทำตอบ โต้ แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่ง และบทบาทจะไม่เกิดขึ้น Linton เห็นว่าฐานะตำแหน่งเป็นนามธรรม หมายถึง ตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะเป็นเครื่องที่กำหนดบทบาทของ ตำแหน่งนั้นๆ ได้ว่าจะ มีภารกิจหน้าที่อย่างไร เพราะฉะนั้น ตำแหน่งจึงเป็นสิ่งที่คู่กับ บทบาท นอกจากนั้น Linton ยังได้จำแนก ชนิดของฐานะตำแหน่งออกเป็น ๒ ชนิด

^{๑๙} สุภา สุกุลเงิน. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐.

๑) ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิด

๒) ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยการกระทำ

สรุปตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้น ในทางที่แตกต่างกันและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย ดังนั้น บทบาทจึงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมจะแสดงออกตามสถานภาพหรือตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ของตน ตามความคาดหวังของสังคมหรือตามความเป็นจริง ซึ่งการแสดงบทบาทของแต่ละบุคคลอาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมก็ได้ ทั้งนี้บทบาททางสังคมจะถูกกำหนดและวางระเบียบไว้ เพื่อ การปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ทำอะไรบ้างในองค์กรนั้นๆ และสังคมได้วางระเบียบไว้อย่างชัดเจนว่าบุคคลในองค์กรดังกล่าว จะต้องเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนและผู้อื่นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ องค์ประกอบของบทบาท

องค์ประกอบที่สำคัญของบทบาท ประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

๑. บทบาทที่คาดหวัง มี ๒ ลักษณะคือ บทบาทที่ถูกคาดหวัง เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากความคาดหวังของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และบทบาทตามที่คาดหวัง เป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือคนในสังคมกำหนดขึ้น หรือบทบาทในอุดมคติ ที่มีกำหนดสิทธิหน้าที่ตามตำแหน่งในสังคมให้บุคคลปฏิบัติ

๒. บทบาทที่รับรู้จากตำแหน่ง หรือบทบาทที่ควรกระทำ หรือบทบาทที่องค์กรกำหนด เป็นบทบาทที่คนรับรู้ และเชื่อว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับหรือตามขอบเขตรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดให้

๓. บทบาทที่กระทำจริงเป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำไปจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความคาดหวังการรับรู้ของแต่ละบุคคล ตลอดจนความกดดันและโอกาสในแต่ละสังคมในระยะเวลาหนึ่งรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

การแสดงบทบาทของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๔ ประการ ได้แก่ นักทฤษฎีบทบาท จำแนกแนวคิดทฤษฎีบทบาท ออกเป็น ๒ แนวคิด ดังนี้ คือ

๑. แนวคิดเชิงโครงสร้าง มองว่าบทบาทก่อรูปขึ้นจากความเชื่อมโยงระหว่างชุดของความคาดหวัง สิทธิ และหน้าที่ เชิงบรรทัดฐาน กับตำแหน่งหรือสถานภาพต่างๆ ในโครงสร้างทางสังคม ดังนั้น พฤติกรรมตามบทบาทที่เกิดขึ้นในแง่หนึ่งก็คือ การสนองตอบโดยตรงจากความคาดหวังต่างๆ ทางบทบาท และในอีกแง่หนึ่งก็คือเป็นผลทางอ้อมของกระบวนการซึมซับของบรรทัดฐานของบทบาท ซึ่ง Parson ได้นำแนวคิด การกระทำทางสังคม วิเคราะห์การกระทำระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของระบบสังคม อธิบายการกระทำทางสังคมว่าประกอบไปด้วยการกระทำระหว่างกันระหว่างผู้กระทำ สถานการณ์ จุดมุ่งหมาย วิธีการ และแนวคิดของผู้กระทำ

ผู้กระทำ หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์และรู้จักควบคุมสถานการณ์ มีวิธีการต่างๆ เพื่อไปนำสู่ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และจะกระทำระหว่างกันภายใต้สถานการณ์ต่างๆ

สถานการณ์ หมายถึง เงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้กระทำรู้จักและมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดหมาย และการ ดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นๆ

จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์ วิธีการ หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้กระทำจะ เลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากโครงสร้างทางสังคม

แนวคิดของผู้กระทำ หมายถึง ค่านิยม บรรทัดฐาน และความคิดอื่นๆ ที่ผู้กระทำได้รับอิทธิพล ซึ่ง เป็นแนวทางที่ผู้กระทำดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายภายใต้สถานการณ์นั้น ซึ่งทั้งหมดนี้ Parson เรียกว่า Unit Act สามารถแสดงแผนภูมิได้ดังนี้ สังคมจะประกอบด้วย Unit Act แต่ละอัน แต่ถ้ากระทำจน เป็นแบบแผนสืบทอดกันเป็นแนวปฏิบัติของสมาชิกในสังคม จะเรียกว่า สถาบัน ซึ่งในเรื่องของบทบาท Parson กล่าวว่า การที่บุคคลมีบทบาทหรือแสดงบทบาทต่างๆ นั้น เนื่องจากบรรทัดฐานที่เกิดจากการ ปรับตัวของผู้กระทำต่อคนอื่น และบรรทัดฐานเหล่านี้ถูกจำกัดภายใต้แบบแผนวัฒนธรรม

ค่านิยม และความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งแทรกซึมอยู่ในบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่าง สม่่าเสมอ และเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร ที่เรียกว่า Unit Act ตามแนวคิดของ Parson การกระทำของ บุคคลในสังคมจะต้องมีลักษณะสมัครใจ ซึ่งผู้กระทำจะต้องมีความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นแนวทางไปสู่เป้าหมาย นั้น นอกจากนี้เงื่อนไขของสถานการณ์ต่างๆ ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นพฤติกรรมบทบาทและสถานภาพของบุคคล ต่างๆ ที่กระทำต่อกัน

๒. แนวคิดเชิงปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะตรงข้าม กับแนวคิดเชิงโครงสร้าง คือ พิจารณา ว่าบทบาทเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น หรือจากจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม บทบาทตามแนวนี้จึงมีลักษณะไม่ตายตัวหรือถูกกำหนดไว้ก่อนจากโครงสร้างทางสังคม แต่บทบาทจะถูก พิจารณาว่า เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดรูปองค์กร หรือการก่อโครงสร้างของสถานการณ์ทางสังคม ความหมายของบทบาทๆ หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ผ่านกระบวนการของการตีความภายใต้สถานการณ์แห่ง การปฏิสัมพันธ์

ปัจจัยที่กำหนดบทบาท

ปัจจัยที่กำหนดการแสดงบทบาทของบุคคลมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวความคิดไว้ ดังนี้

สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตาม บทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เรายังคงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ส่วน บทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขาความไม่ตรงกัน ของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้นอาจมีสาเหตุจาก บุคคลขาดความเข้าใจส่วนของบทบาท ที่ต้องการ ความไม่เห็นด้วย หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด และบุคคลไม่มีความสามารถที่แสดง บทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทเพื่อให้เข้าใจถึงความขัดแย้งทางบรรทัดฐานของสังคม และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ทางสังคม โดยศึกษาบทบาทใน ๓ แง่มุมคือ ความหมายในบทบาท แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของความรู้ความเข้าใจ ๒ ประการ ประการแรก ด้านการเร้าจากการติดต่อเกี่ยวข้องของบุคคลกับพฤติกรรมปกติของบุคคลอื่น ประการที่สอง ในด้านการตอบสนองจากแนวโน้มของการแสดงออกของบุคคลนั้น กับลักษณะของการแสดงออกตามตำแหน่งเฉพาะในสังคม การรับรู้ในบทบาทแต่ละบทบาทมีความสัมพันธ์กันในระบบสังคมการกระทำตามบทบาทนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของปัจเจกบุคคล การแปลความหมายรวมทั้งคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล สิ่งเหล่านี้กำหนดให้บุคคลรับรู้หรือแสดงบทบาทแตกต่างกันไปตามลักษณะอุปนิสัยความคิด ความรู้ ความสามารถ มลเหตุจูงใจ ประสบการณ์เดิม การอบรมฝึกฝน ความพึงพอใจ ตลอดจนจนรวมถึงสภาพทางกายและจิตใจของบุคคลที่ดำเนินตามบทบาทนั้น และการขัดแย้งในบทบาทบุคคลที่มีสถานภาพมากกว่าหนึ่งสถานภาพในสถานการณ์หนึ่งๆ บทบาทของเขาที่จะต้องกระทำจึงมีมากกว่าหนึ่งบทบาท ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากสำหรับเขาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาททั้งหลายนั้นขัดแย้งกัน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว

ในการจัดการการท่องเที่ยวนั้น หากชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมแล้ว อาจทำให้ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นยังอาจทำให้ชุมชนได้รับความเสียหายจากการท่องเที่ยวได้อีกด้วยการที่หลายฝ่ายพยายามที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเนื่องจากคนในท้องถิ่นย่อมทราบภาวะการณ์ต่าง ๆ ลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหา ที่สำคัญคือมีความรักและผูกพันกับสิ่งต่าง ๆ ในพื้นที่อยู่เป็นทุนเดิมจึงเป็นโอกาสอันดีที่ชุมชนจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของตนเองเมื่อชุมชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม ความรู้สึกรัก ผูกพัน และหวงแหนทรัพยากรในฐานะที่เป็นเจ้าของก็จะเพิ่มพูนขึ้น เกิดความตระหนักในการปกป้องและอนุรักษ์ นอกจากนี้ชุมชนยังมีความรู้สึกที่ดีกับการที่ได้รับเกียรติให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการงานต่าง ๆ ด้วย การจัดการในที่นี่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะเกิดขึ้นได้หากมีสิ่งเหล่านี้ ดังนี้

การตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการรวมตัวกัน เพราะถ้าหากสมาชิกไม่มีโอกาสตัดสินใจร่วมในฐานะที่เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยความเข้มแข็งก็จะมี และจะขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ขาดความตระหนักในการเป็นเจ้าของร่วมกัน และขาดการประคับประคองช่วยเหลือกัน ฉะนั้นการจัดการต่าง ๆ สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย แต่อย่างไรก็ดีสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดีเสียก่อนหากสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะต้องตัดสินใจแล้ว แม้จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจก็มิได้ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด ตรงกันข้ามยังจะเป็นผลเสียอีกด้วย **การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่** โดยทั่วไปจะมีการคัดเลือกประธาน

รองประธาน เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ และกรรมการอื่น ๆ เพื่อจะได้มอบหมายหรือแบ่งบทบาทหน้าที่กัน แต่ในการกำหนดโครงสร้าง จำเป็นต้องคำนึงถึงเป้าหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องจัดการว่าเป็นอย่างไร มีปริมาณงานมากน้อยเพียงใดจากนั้นจึงจะกำหนดโครงสร้างขึ้นมา

การสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกชาวบ้าน ช่วยให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ และร่วมมือกันมากขึ้น หากไม่มีการสื่อสารหรือมีแต่น้อย หรือมีการสื่อสารแต่ไขว้เขวจากความเป็นจริง การที่จะประสบผลสำเร็จ ในกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นไปได้ยากการควบคุมตรวจสอบ เมื่อมีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันแล้ว ต้องมีการ ควบคุมตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการรับรู้อย่างโปร่งใสตามหลักการของบรรษัทภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะในกิจกรรมการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

กิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกฝนและปฏิบัติตามจริง เช่น เรื่องป่าชุมชน การอนุรักษ์และฟื้นฟูผืนน้ำ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ปัญหาขยะ เป็นต้น เป็นสิ่งจำเป็นซึ่งอาจมีเพื่อแก้ปัญหาหรือช่วยให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติตลอดจนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนยังคงดำรง อยู่ได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

งบประมาณ เพื่อสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี จำเป็นที่จะต้องมีการระดมทุนทั้งภายในและ ภายนอกเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมได้ โดยชุมชนสามารถที่จะระดมทุนจากภายในชุมชนก่อนเมื่อมี งบประมาณไม่เพียงพอจึงค่อยแสวงหางบประมาณจากภายนอกหรือของบสนับสนุนจากรัฐ

๒.๓.๑ เป้าหมายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน

๑. เพื่ออนุรักษ์และปกป้องทรัพยากร
๒. เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ
๔. เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความสามัคคีในชุมชน
๕. เพื่อการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน
๖. เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน และหารายได้เข้ากองทุนหมู่บ้าน

๒.๓.๒ ผลจากการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวยั่งยืน

๑. ทำให้มีการวางแผนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดการเส้นทางการหยุดพักหลายของดิน การไม่รบกวน สัตว์ป่า การจำกัดให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม การกำจัด ขยะมูลฝอย

๒. ทำให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดการและการ ใช้ประโยชน์ โดยคำนึงถึงความยั่งยืน

๓. ทำให้เกิดแนวร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และป้องกันมิให้มีการ ลักลอบ ทำลายสิ่งแวดล้อมของนายทุน ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถสอดส่องดูแลได้ทั่วถึง เช่น การตัดป่าไม้

หรือการลักลอบจับปลาในเขตอนุรักษ์ จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้มาเยือนหรือ นักท่องเที่ยวยังมี ส่วนช่วยในการสอดส่องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

๔. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณี และรู้จักคุณค่าในสิ่งที่ทำอยู่

๕. ทำให้เกิดการฟื้นฟูและสืบทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นอาวุโสสู่คนหนุ่มสาว

๖. ทำให้ได้ร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยน เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่โดดเดี่ยว เพราะภาครัฐ /เอกชน เข้าไป

๗. ทำงานร่วมกับชุมชนและก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งลดช่องว่าง ระหว่างรัฐกับชุมชน

๘. ทำให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้กับชุมชน

๙. ทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๑๐. ทำให้ได้พันธมิตรเพิ่มขึ้น

๑๑. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับกัน

๑๒. ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นทำให้มีกองทุนในการพัฒนาหมู่บ้าน

๒.๓.๓ สิ่งที่ชุมชนควรดำเนินการในระดับชุมชน (สิ่งที่ชุมชนควรดำเนินการ)

๑. ปรับปรุงคุณภาพ รักษา และพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร

๒. ทำงานประสานกับองค์กรอื่น ๆ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน เป็นต้น

๓. สร้างงานวิจัยในท้องถิ่นให้คนในชุมชนได้เรียนรู้และวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการ พัฒนาชุมชน

๔. รวบรวมเป็นองค์ความรู้สร้างเป็นหลักสูตร สร้างเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

๕. สร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสาร เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้าน กฎระเบียบต่าง ๆ ทางนโยบาย และกฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนได้รู้เท่าทัน สถานการณ์ภายนอก

๖. จัดตั้งศูนย์เก็บรวบรวมข้อมูล

๗. มีการเยี่ยมเยือนกันระหว่างชุมชนเครือข่าย ได้มีการดำเนินการทางการตลาดและโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เช่น ร่วมมือกันเพื่อทำการตลาด และสร้างความเข้าใจร่วมกับสื่อ ตลอดจนให้ข้อมูลที่ ถูกต้องกับนักท่องเที่ยวและสาธารณะสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด และตัดสินใจในขั้นสุดท้ายในเรื่องมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยไม่ได้ถูกครอบงำจากภายนอก

ในระดับนโยบาย (สิ่งที่รัฐควรพิจารณา)

๑. ยอมรับและให้สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒. สนับสนุนเงินทุนในการจัดการและดำเนินงานของชุมชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

๓. สร้างกลไกเพื่อติดตามประเมินผล

๔. สนับสนุนและให้ความรู้ด้านการพัฒนาและการตลาดให้แก่คนในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพและมีความพร้อมในเชิงองค์ความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตั้งแต่เริ่มต้นซึ่งในฐานะคณะทำงานและสามารถเสนอความคิดเห็นเริ่มในการร่างนโยบาย การวางแผนการจัดการ การจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนา และการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นต้น ไม่ใช่ให้ชุมชนเป็นเพียงผู้นำเสนอข้อมูลเท่านั้น

๒.๓.๔ บทบาทการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

บทบาทการมีส่วนร่วมของทุกองค์กรจะต้องยึดมั่นในระบบและกฎเกณฑ์ของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น ควรพิจารณาองค์ประกอบดังนี้ (อศิยา อุติผล, ๒๕๔๒: ๓๖)

๑. กระแสการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) แนวคิดนี้นับเป็นแผนแม่บทของโลกตามหลักการ Agenda ๒๑ กระบวนการปฏิญญาสากลการประชุมสุดยอดของโลกที่นครโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Declaration ๒๐๐๒) ที่กล่าวถึงหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนคำนี้ถึง ๓ หลักการ คือ การบูรณาการเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การมีธรรมาภิบาล (Good Governance) และสิทธิในการพัฒนา (Right to Development) การเคารพสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และจริยธรรม (Ethics)

๒. การท่องเที่ยวเป็นการเรียนรู้และการเพิ่มคุณภาพชีวิต (Knowledge and Quality of Life) แนวคิดนี้เกิดจากกระแสของการท่องเที่ยวที่เน้น ๓ S คือ ความปลอดภัย (Security) ความสะอาด (Sanitation) และความพึงพอใจ (Satisfaction) มุ่งเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เน้นความเข้าใจเชื่อมโยงระหว่างการเสริมสร้างจิตใจคนในสังคม คุณธรรมจริยธรรม เอื้ออาทร เสริมสร้างภูมิปัญญาประสบการณ์ และการเรียนรู้เชื่อมโยงกับสิทธิมนุษยชน ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุล ความพอเพียงและยั่งยืนในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม มุ่งให้เกิดคุณภาพชีวิตมากกว่าการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน(ความคุ้มค่า)

๓. การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดการตามแผนการตลาด การจัดทำแผนการตลาดประจำปี ทั้งแผนระยะสั้น ระยะยาว จะต้องวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อหาวิธีวางแผนการจัดการให้สอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการคือ ศักยภาพของทรัพยากร และความพร้อมในด้านการบริการ ศักยภาพและความพร้อมบริการของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่หลายระดับนั้น ควรพิจารณาจากกลุ่มที่มีระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกันนำเสนอส่งเสริมการท่องเที่ยวตามกลุ่ม เป้าหมายของแผนการตลาด หากศักยภาพยังไม่ถึงตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้จัดการจะต้องพัฒนา พื้นฟู เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

๔. การจัดการตามกลุ่มการดำเนินการด้วยกัน (Cluster) ประเด็นนี้ การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่พิจารณาจากกลุ่มการดำเนินการด้วยกันนั้น หมายถึง กลุ่มเชื่อมโยงในพื้นที่ (Area Approach) กลุ่มเชื่อมโยงในรูปแบบของรายการท่องเที่ยว (Activities Approach) กลุ่มเชื่อมโยงในธุรกิจท่องเที่ยว (Business approach) และกลุ่มสินค้าที่สร้างสรรค์ใหม่ (New Products Approach) สำหรับการจัดการด้านกลุ่มธุรกิจนั้น ลักษณะการดำเนินการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นธุรกิจขนาดย่อม (SMEs)

๕. การจัดการตามกรอบกฎหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดรูปธรรมได้นั้น จะต้องนำกรอบของกฎหมายเป็นหลักปฏิบัติ มีกฎหมายที่ใช้บังคับต่อการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ ๒ ประเภท คือ กฎหมายในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ

๒.๔ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนการช่วยเสริมแหล่งธรรมชาติและอื่นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว เช่น แหล่งธรรมชาติ อาจมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามมาก ขาดความสะดวกในการเข้าถึง หรือเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว ไม่ปลอดภัย ก็ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว สำหรับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีดัชนีชี้วัดที่ใช้พิจารณา ๕ ด้าน ได้แก่

๑. ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
๒. การเข้าถึงแหล่งธรรมชาติ
๓. ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
๔. ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
๕. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว^{๒๐} หมายถึง สถานการณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นไปได้ของชุมชนในการพัฒนาให้เป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการบรรณาการในการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณา และการกำหนดศักยภาพ หรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

^{๒๐} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๘, หน้า ๙-๑๐ อ้างใน ปองทิพย์ นาकिनทร์, ๒๕๕๖, หน้า ๔๐-๔๑)

๑. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ซึ่งเป็นลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต

๒. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย

๔. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพทั่วไป สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆ ของแหล่งท่องเที่ยว

๕. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่รองรับ ข้อจำกัดทางด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

๖. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยต้องครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

๑. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะตัวหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ของพื้นที่ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

๒. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่

๓. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านกิจกรรมต่างๆ และกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

๔. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่า องค์กรท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลจุดแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ ก่อนที่จะวางแผนพัฒนาหรือส่งเสริมใดๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายแท้จริงและ

ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพแบ่งองค์ประกอบที่นำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

๑. ปัจจัยจุดใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากสถานที่ตั้งและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการในด้านความสงบในการพักผ่อน ความสนุกสนาน การหาประสบการณ์ ซึ่งปัจจัยจุดใจหลักแบ่งได้ ๓ ชนิด ได้แก่ ปัจจัยจุดใจด้านธรรมชาติ ปัจจัยจุดใจในด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยจุดใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

๒. ปัจจัยประกอบ ได้แก่ คุณค่าดึงดูดใจจากสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคม ภัยธรรมชาติ และการเมือง

๓. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานด้านที่พักและอาหาร การสื่อความหมาย ข้อมูลข่าวสาร การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

๔. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ต้องพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำ การระบายน้ำ การกำจัดขยะ ตลอดจนระบบการสื่อสารโทรคมนาคม

๒.๔.๑ ความสำคัญศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยของการวางแผนพัฒนา และการดำเนินทิศทางที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ศักยภาพพื้นที่นั้นเป็นส่วนสำคัญที่สามารถนำไปสู่สิ่งที่อำนวยความสะดวก การจัดการ การบริหารงาน ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาศักยภาพ การปรับปรุงแก้ไข แหล่งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวกลายเป็น"เครื่องมือ"ที่รัฐบาลให้ความสำคัญเนื่องจากมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ เพื่อพัฒนาประเทศอย่างมากและยังเป็นรายได้ที่เป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ และมีการกระจายไปในหลายภาคอย่างค่อนข้างชัดเจน เช่นการเดินทาง ที่พัก การซื้อของที่ระลึก ภัตตาคาร ร้านค้าต่างๆ จึงมีการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ขยายมากขึ้น เช่นการเพิ่มขึ้นของสถานที่พัก ทั้งโรงแรมขนาด ๕ ดาว ๔ ดาว ไปจนถึงที่พักแบบพื้นบ้านที่เรียกว่า โฮมสเตย์ การเพิ่มขึ้นของร้านอาหาร และแหล่งบริการอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และการขยายตัวไปในแทบทุกภูมิภาคของไทย ก่อให้เกิดการตื่นตัวเพราะมองว่าเป็นเรื่องง่ายที่จะมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว ที่เป็นผู้นำซื้อสินค้าถึงที่ไม่ว่าจะที่ใดก็ตามแต่จากการที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีจำกัดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ซึ่งผู้ดูแลหรือเป็นเสมือนเจ้าของก็คือประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไร เพราะทรัพยากรทุกอย่างต้องมีข้อจำกัดในการใช้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการใช้ที่ยั่งยืน และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และควรทำอย่างไร เมื่อชุมชนกลายเป็นสินค้าหรือเครื่องมือที่

เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ในขณะเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำลายและละเอียดย่อนอย่างยิ่ง เสมือนกับการที่ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึงอยู่ตลอดเวลาในการที่รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาใดๆจึง "ต้องให้ความสำคัญต่อชุมชนในระดับต้นๆ และชุมชนต้องได้รับประโยชน์" อยู่เสมอเมื่อชุมชนมาเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก็จะมีคำใหม่ๆเกิดขึ้น อาทิเช่น การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวผ่านชุมชน การท่องเที่ยวในชุมชน ก็ขึ้นอยู่กับนิยามแห่งการสื่อความหมายต่อคำดังกล่าว แต่ที่แน่นอนก็คือ "ชุมชน" เป็นสิ่งที่ต้องถูกกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และอย่างไรคือการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมอันจะเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและเห็นผล

กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

๑. ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

๒. ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตนเองที่สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

๓. การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน "Community-based Tourism : CBT" ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุย กำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีโอกาสอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้ได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึง ร่วมในทุกๆสิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

๔. มีส่วนร่วม มีได้อย่างไร การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การถกปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆจากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆเพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

๕. ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน : "Community-based Tourism : CBT" ทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

๑. ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านเศรษฐกิจ

๒) ด้านสังคมวัฒนธรรม

๓) สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

๒. ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป ในส่วนการตลาดนั้นแต่ละชุมชนจะต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว และที่น่าภูมิใจสำหรับชุมชนคือ การรักษและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา แต่ชุมชนไม่ได้ละทิ้งพื้นฐานเดิม หรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรม และไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะได้ให้เป็นรายได้หลักของชุมชนโดยละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นการที่จะปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน

๒.๔.๒ แนวคิดศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเองโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่างๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

๒. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

๓. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่นกัน องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้ เพื่อกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง

และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

๔. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี
มีความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ
วัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

๕. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแล
ให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

๖. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการ
เรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

๗. การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีความมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความ
สะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีด
ความสามารถในการรองรับ

๘. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

๙. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้
ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของ
ชุมชนอย่างชัดเจน

๑๐. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุด
เมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพใน
การบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้อง
พิจารณาจากมิติดอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และ
พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

๒.๔.๓ ตัวชี้วัดศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวจะต้องครอบคลุมในประเด็นของ
ประเภท หรือรูปแบบการท่องเที่ยว เพื่อที่จะนำไปสร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว
นำมาวิเคราะห์ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการชุมชนในพื้นที่ในการ
วิเคราะห์จะต้องคำนึงถึงศักยภาพการท่องเที่ยว ๔ ด้าน

๑. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากพื้นที่ตั้ง แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์
ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ ความสวยงาม และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

๒. ด้านการบริการ เป็นสถานที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน

๓. ด้านการบริหาร การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ประชาชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

๔. ด้านการตลาด สินค้าที่ระลึก กิจกรรม การประชาสัมพันธ์และเครือข่ายร่วม

๒.๔.๔ การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนภายนอก ดังนั้น ทักษะ ความชัดเจน การจัดการให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนเองยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อและการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชุมชนเองต้องสามารถคาดการณ์ และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปราย ระดมความคิดเห็น จากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วยมติของชุมชนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบการประเมินอยู่ ๗ ประการด้วยกัน คือ

๑. ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชน ตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหาได้แบบชัดเจน และมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อกับทิศทางแก้ไข้ปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมายการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

๒. การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้องมีการคิดไตร่ตรองวินิจฉัย และร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการลดผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

๓. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมนี้ หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณาแล้วว่า มีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรนั้นๆ แต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใส เพราะมีผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

๔. การพิจารณาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หรือของดีในชุมชนเพื่อจัดปรับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องต่อชุมชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

๕. ความพร้อมของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น คือ จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พัก อาหาร การดูแลความปลอดภัย การนำพานักท่องเที่ยว การสื่อความหมาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มแกนนำภายในชุมชนเท่านั้น ควรมีระบบกระจายที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

๖. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่ระรอนักท่องเที่ยวเพื่อสามารถจัดปรับกระบวนการให้เหมาะสม สอดคล้องยิ่งขึ้น และร่วมแก้ไข้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลดผลกระทบของการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

๗. ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ต้องบูรณาการความต้องการความเพลิตเพลิน ความตื่นตัวและการเรียนรู้ ให้เป็นโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๒.๔.๕ การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยาก ที่ว่ายากนั้นก็เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยม การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนหลุดออกจากรฐานการผลิตเดิมในภาคการเกษตร สู่อุตสาหกรรมบริการ กำลังซื้อที่สูงกว่าของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนด “สินค้า” และ “บริการ” ได้ตามความต้องการ ทำให้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกรอบงำจากวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยว เป็นดาบสองคมและมีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการพัฒนา

ก่อนที่จะเปิดหมู่บ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว ชุมชนควรจะต้อง “รู้ตัว” เข้าใจและตระหนักต่อการท่องเที่ยวนี้ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเตรียมความพร้อมชุมชน ซึ่งผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีกระบวนการทำงาน ได้กล่าวไว้ว่าดังนี้

ขั้นที่ ๑ ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้ชุมชนในการพิจารณาทั้งด้านบวกและลบของการท่องเที่ยว ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะมีเฉพาะผู้นำหรือกลุ่มสนใจ

ขั้นที่ ๒ สร้างการมีส่วนร่วม เป็นการดึงเอากลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ และผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำทางธรรมชาติ มาพูดคุยเรื่องผลดี-ผลเสีย อีกครั้ง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกันตัดสินใจเรื่องนี้ร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ ศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยการทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อศึกษาในหัวข้อนี้การศึกษาสำรวจทางกายภาพ ทำแผนที่รอบนอก (แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกิน) แผนที่รอบในหมู่บ้าน (แสดงที่ตั้งของบ้านเรือน ทรัพยากรคนสร้างและทรัพยากรธรรมชาติ) ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน ศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว ศึกษากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้จะทำให้เห็นศักยภาพ-ข้อจำกัดของชุมชน และปัญหาของชุมชนร่วมกัน

ขั้นที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ทั้งในด้านศักยภาพ-ข้อจำกัด โอกาสและความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้จะทำให้ชุมชนได้มองเห็นได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงเรื่องท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และอาจพบว่าเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เรื่องการท่องเที่ยวเลยก็เป็นได้

ขั้นที่ ๕ ร่วมกันพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน อาทิ รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไปมีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันดึงเอกลักษณ์ให้เห็นร่วมกัน

ก่อนนำสู่การเผยแพร่ออกไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมมากนัก เช่น การปรับทางเดินในป่าเขา เป็นต้นปรับปรุงบ้านพักและความสะอาดภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้างเวทีเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชน ในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งความพร้อมจำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

ขั้นที่ ๖ วางรูปแบบการบริหารจัดการ ในขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาทำงาน หรืออาจใช้องค์การที่ชุมชนมีอยู่เดิมแต่เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยว โปรแกรมและราคาการจัดสรรผลประโยชน์ สู่ชาวบ้านและชุมชน และมาตรการในการป้องกันผลกระทบ โดยอาจจะเป็นการสร้างกฎ-กติกา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ ๗ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับรู้และช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

ขั้นที่ ๘ ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้อาจมีการจัดท่องเที่ยวนำร่อง เพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นทิศทางต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ ๙ ประเมินผล ในขั้นตอนนี้ประเมินผล อาจแยกออกมาเป็น ๒ ส่วน คือ การประเมินผลและสรุปบทเรียนหลังเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง และการประเมินผลเป็นช่วงๆ ทุกๆ ๓-๖ เดือน เป็นต้น ซึ่งการประเมินผลจะช่วยให้เกิดการทบทวนตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นที่ ๑๐ พัฒนานโยบายการฝึกอบรม เช่น การบริหารจัดการ การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อความหมาย เป็นต้น การศึกษาดูงาน สำหรับแกนนำองค์กรชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยว เพื่อเสริมโลกทัศน์ พัฒนาทักษะการบริหาร การจัดการในชุมชนอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายๆ กัน เพื่อเป็นตัวอย่างนำไปประยุกต์ หรือเป็นบทเรียนที่ชุมชนต้องพึงระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และวางมาตรการป้องกันไว้แต่เริ่มแรก

กระบวนการทั้ง ๑๐ ขั้นตอนแล้ว จะเหมือนการทำงานพัฒนาปกติมันเอง แต่สิ่งที่ยากก็คือเรื่องท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่คุ้นเคยมาก่อน และไม่มั่นใจว่าตนเองจะทำได้ แต่ละคำถามในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการเตรียมชุมชน จะต้องเป็นการปลุกกระตุ้นสำนึกของท้องถิ่น ให้คนท้องถิ่นอยากรู้จักตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การท่องเที่ยวก็จะเกิดความชัดเจนมากขึ้นว่า เป็นการเข้ามาเพื่อให้ชุมชนได้นำเสนอตัวอย่างต่อสาธารณะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากปลุกสำนึกของชุมชนแล้วยังเป็นการสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ได้เข้ามาเยี่ยมชม

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริอร บุญโร^{๒๑} แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ตำบลเกาะยอมีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นจุดชมวิวิทิวทัศน์ของทะเลสาบสงขลา และชมทัศนียภาพของตัวเมืองสงขลา แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่สะท้อนให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาวใต้ การสืบทอดมาภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาทางธรรมชาติ และทรัพยากรด้านงานประเพณีและงานเทศกาลเป็นทรัพยากรที่มีความโดดเด่น ในส่วนความต้องการไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจไปเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษามากที่สุด ด้านความคาดหวังต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก คือ ต้องการพัฒนาเกาะยอให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และประชาชนมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมีความยินดีต้อนรับให้นักท่องเที่ยวมาเยือนมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้จึงได้เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ๕ แนวทาง ได้แก่ ๑) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒) ด้านการพัฒนาสินค้าและธุรกิจ ๓) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ๔) ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ๕) ด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค

วิภา ศรีระทุ^{๒๒} ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ ที่ศึกษาเป็นพื้นที่ธรรมชาติและเป็นอนุสรณ์สถาน การใช้พื้นที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีการบริหารจัดการเกือบ ทุกแหล่ง ยกเว้นจุดชมวิวยังแหล่งเดียวที่ยังไม่มีการบริหารจัดการ จากผลการประเมิน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ๑๐ แหล่ง ที่นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวในอำเภอเขาค้อ สรุปได้ว่า มีศักยภาพดีเยี่ยม ๑ แหล่ง คือแก่งบางระจัน มีศักยภาพดีมาก ๑ แหล่ง คือน้ำตกศรีดิษฐ์และครกพลังน้ำ มีศักยภาพดี ๒ แหล่ง คือสวนสัตว์เปิดเขาก่อและพระตำหนักเขาค้อ มีศักยภาพปานกลาง ๑ แหล่ง คือพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติและพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีศักยภาพต่ำ ๔ แหล่ง คือ หอสมุดนานาชาติและเจดีย์พระบรมสารีริกธาตุอนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก และเนินมหัศจรรย์ ส่วนจุดชมวิว(ทะเลหมอก) มีศักยภาพเหมาะสม ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

^{๒๑} ศิริอร บุญโร, แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา, (สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๒๒} วิภา ศรีระทุ, ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (เพชรบูรณ์ : , มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

ศิริจรรยา ประพุดติกิจ^{๒๓} เรื่องการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมมีศักยภาพในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม และ ด้านธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก โดยมีผลคะแนนเฉลี่ย ๓.๖๐ และ ๓.๕๕ ตามลำดับ เมื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยจำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ล่องแก่งคลองห้วยแร้ง มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก จากนั้นผลการวิจัยมาจัดเส้นทางจำนวน ๔ เส้นทาง **เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๑** ได้แก่ วัดบุปผาราม สถานีวิจัยและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๔ (ตราด) และล่องแก่งคลองห้วยแร้ง **เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๒** ได้แก่ วัดไผ่ล้อม ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง โบราณสถานจวนเรชิตังกัมปอต และ วัดโยธานิมิต **เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๓** ได้แก่ หาดลานทราย สวนผลไม้บ้านห้วยน้ำขาว และศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนบ้านเป็ดรีโน **เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๔** ได้แก่ วัดบุปผาราม ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตลาดเก่าริมคลองบางพระ สถานีวิจัยและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๔ (ตราด) ผลการวิเคราะห์ พบว่า เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๔ มีจุดแข็งมากที่สุด โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าถึง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ รองลงมา คือ เส้นทางท่องเที่ยวที่ ๑, ๒ และ ๓ โดยมีจุดอ่อน คือ แหล่งท่องเที่ยวมี

ป้ายบอกทางแหล่งเที่ยวที่น้อย และขาดการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โอกาส คือ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละเส้นทางสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุปสรรค คือ ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ข้อจำกัดด้านเวลา ตลอดจนขาดบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ ๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ๒) ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เพื่อขยายจำนวนนักท่องเที่ยว ๓) นำเส้นทางทั้ง ๔ เส้นทางมา

จริญญา ฦพิกุล และ วาริชต์ มัธยมบุรุษ^{๒๔} เรื่องการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย พบว่าจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพในด้านกายภาพ ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ และ ด้านการบริหารและการจัดการ จากการวิเคราะห์ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนี้ สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย คือพัฒนาถนนหรือเส้นทางคมนาคมให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล อนุรักษ์ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติหรือการคงรักษาสภาพดั้งเดิม เพื่อให้เกิดคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา ไม่ทำลายความสวยงามของ

^{๒๓} ศิริจรรยา ประพุดติกิจ, การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด,(ตราด : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓),บทคัดย่อ.

^{๒๔} จริญญา ฦพิกุล และ วาริชต์ มัธยมบุรุษ, การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย, (พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา ๒๕๕๓),บทคัดย่อ

ธรรมชาติ มีอุปกรณ์รองรับของปริมาณขยะที่เพียงพอ และออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ควรมีการจัดการด้านคุณภาพอากาศ และไม่สร้างความรำคาญในแหล่งท่องเที่ยว สร้างความพึงพอใจในคุณค่าเชิงการท่องเที่ยว รักษาความงามด้านศิลปวัฒนธรรม และประวัติความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม สร้างความมีเอกลักษณ์เฉพาะตนของแหล่งท่องเที่ยว ดูแลให้ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และมีเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง จัดเตรียมเอกสารเผยแพร่ที่กล่าวถึงการอนุรักษ์และรักษาแหล่งท่องเที่ยว การมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลในการท่องเที่ยวที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี^{๒๕} การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและบ้านโดนปาหนัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล โดย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสอบถาม และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้นำและตัวแทนชุมชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และนักท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านทุ่งมะปรางและบ้านโดนปาหนันเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่คำนึงถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ๑) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรสร้าง จุดเด่นของพื้นที่โดยนำธรรมชาติมาเสนอเป็นจุดขาย ปรับปรุงความสะอาดและภูมิทัศน์ ให้สวยงามและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ักท่องเที่ยวและ ชาวบ้าน ๒) ด้านความพร้อมทางการท่องเที่ยว ควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก จัดทำสื่อความหมายทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและจัดเตรียมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับ การถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยว และ ๓) ด้านการพัฒนาการตลาด จัด ทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของทั้งสองชุมชน เน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่มี การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน และ จัดทำคู่มือ แผ่นพับ ใบปลิวและพัฒนาเว็บไซต์สำหรับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวนโยบายในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความยั่งยืนโดยให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อการวางแผนและการดำเนินงาน ควรมีการสร้าง เครือข่ายกับชุมชนที่มีการจัดการการ

^{๒๕} ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี, การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและบ้านโดนปาหนัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ,(สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๗),บทคัดย่อ.

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดให้มีกลไกที่สำคัญของ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชนบ้านทุ่งมะปราง และชุมชนบ้านโตนปาหนัน

ประพัทธ์ชัย ไชยนอก^{๒๖} เรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาบ้านด่านซ้ายอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย วัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ๒) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มผู้นำอย่างเป็นทางการ ๒) กลุ่มผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ๓) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบการปฏิบัติงาน ในพื้นที่บ้านด่านซ้าย ๔) กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า ๕) ตัวแทนของชาวบ้าน บ้านด่านซ้าย ๖) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน ๘๐ คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหา และประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลจากการศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ทั้ง ๓ ด้าน พบว่า

๑. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว บ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่สำคัญต่างๆทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่เช่น พระธาตุศรีสองรัก วัดป่าเนรมิตวิปัสสนา วัดโพนชัย และพิพิธภัณฑสถาน มีวัฒนธรรม และประเพณีบางอย่างที่ได้มีปฏิบัติสืบต่อกัน เช่น ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ ประเพณีบุญหลวง ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัว และงานประเพณีแห่ผีตาโชน เป็นต้น

๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งบริการขั้นพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ร้านอาหารสถานเริงรมย์ต่างๆ โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีตำรวจ สถานบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ระบบคมนาคมขนส่ง สวัสดิการด้านการรักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่มีเพียงพอแก่การรองรับนักท่องเที่ยว

๓) ด้านการเข้าถึง ระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านเส้นทางการเดินทางส่วนใหญ่ปลอดภัย ไม่มีปัญหาผลการศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยทั้ง ๓ ด้าน พบว่า

^{๒๖} ประพัทธ์ชัย ไชยนอก, แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาบ้านด่านซ้ายอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย, (สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๓),บทคัดย่อ.

๑) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ปัญหาด้านความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว

๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาด้านที่พักที่ควรมีความเหมาะสม ด้านร้านอาหาร ควรจะคำนึงถึงคุณภาพ ความสะอาด ถูกสุขลักษณะและราคาที่เหมาะสม ไม่แพงจนเกินไป ความสะอาดบริเวณที่พัก มีบริการที่จอดรถให้เพียงพอ และควรมีเวรยามดูแลรักษาด้านร้านอาหารของที่ระลึก สินค้าบางอย่างเมื่อซื้อแล้วไม่สามารถทำการขนย้ายได้ และบางอย่างมีราคาสูงเกินไป ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ในด้านความสะอาดและความปลอดภัย ของการใช้ห้องน้ำสาธารณะตามแหล่งท่องเที่ยว

๓) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นปัญหา เช่น เส้นทางบางเส้นทางชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ การปรับปรุงถนนใหม่ และถนนมีไหล่ทางค่อนข้างแคบ เส้นทางมีโค้งเยอะ และนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังคงสับสนเส้นทางในการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวเพราะ ส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดผลการศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ทั้ง ๓ ด้าน พบว่า

๑) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

(๑) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น อบต. หมู่บ้านในเขตพื้นที่การท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้อาสาสมัครหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยว เพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้ความแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว

(๒) หน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ร่วมกันสนับสนุนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

(๑) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์บริการคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในเบื้องต้นเพื่อให้คำแนะนำในด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

(๒) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน จัดสถานที่ไว้คอยบริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ เช่น ศาลาพักผ่อน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ห้องสุขาที่เพียงพอ เพื่อเป็นจุดพักผ่อนและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวชมกิจกรรมงานประเพณี

๓) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

(๑) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในช่วยกันในการปรับปรุงเส้นทางเดินทางให้มี สะดวกและความปลอดภัยมากขึ้น อีกทั้งมีการจัดทำป้ายบอกระยะทางที่มองเห็นได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย

(๒) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นและประชาชนในชุมชนเป็นแกนนำสำคัญในการจัดอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางเข้าถึงยังแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

นภดล นพรัตน์ (๒๕๕๑ : บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเวียงใต้ อำเภอป่าฝาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า

๑. ปัจจัยภายใน ประชาชนมีทัศนคติที่ดีปานกลางต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับต่อส่วนรวมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวมากพอสมควรในระดับปานกลาง

๒. ปัจจัยภายนอก ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว และได้รับการชักชวนจากบุคคล หรือหน่วยงานในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้นำหมู่บ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนค่อนข้างมาก และมีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวและการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลางส่วนการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว แรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐด้านการท่องเที่ยว และการได้รับการชักชวนจากบุคคล หรือหน่วยงานในภาครัฐ ภาคเอกชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของประชาชนมากกว่าปัจจัยภายในซึ่ง ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนต่อการท่องเที่ยว ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาก ได้แก่ ๑) ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี ๒) แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมไม่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ๓) สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์เสื่อมโทรม ๔) เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น

ธิตินทร์ จารักษ์^{๒๗} (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนในหมู่บ้านปะละทะตำบลแม่ละมั่ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ๑) เพื่อศึกษาพัฒนาการของการท่องเที่ยวและปัจจัยที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวของ หมู่บ้านปะละทะ ตำบลแม่ละมั่ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ๒) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบวิถีชีวิตชุมชน ในระยะเริ่มพัฒนาการท่องเที่ยวและในระยะปัจจุบัน และ ๓) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและเสนอการจัดการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วิธีการศึกษาคือการลงสำรวจภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวตลอดจนบุคลากรด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งการสอบถามจากประชาชนในหมู่บ้านปะละทะในด้านที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในด้านสังคม วัฒนธรรมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทำการวิเคราะห์

^{๒๗} ธิตินทร์ จารักษ์, การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนในหมู่บ้านปะละทะตำบลแม่ละมั่ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒),บทคัดย่อ.

ข้อมูลเชิงประวัติ และการศึกษาเชิงพื้นที่พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

ผลการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านปะละทะสามารถแบ่งออกได้เป็นสองช่วงเวลาคือ พ.ศ.๒๕๓๒ -๒๕๔๐ ซึ่งเป็นช่วงการท่องเที่ยวในระยะแรก การพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือน้ำตกทีลอซู จากนั้นหน่วยงานภาครัฐก็ทำการประชาสัมพันธ์ให้ และการท่องเที่ยวก็พัฒนาไปโดยภาคเอกชนที่บุกเบิกและวางแผนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ จนมาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญคือช่วง พ.ศ. ๒๕๔๑-ปัจจุบัน ที่ภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมปีการท่องเที่ยวไทย และอำเภออุ้มผางก็ถือว่าเป็นสถานที่แห่งแรกที่ส่งเสริมให้ไปท่องเที่ยวและอุ้มผางยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งแรกของประเทศไทย จึงทำอุ้มผางเริ่มเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่วนในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม พบว่าการท่องเที่ยวไม่มีผลมากนักต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวัฒนธรรมเพราะชาวบ้านปะละทะมีวิถีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและระบบอาวุโส และมีประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา การเปลี่ยนแปลงในด้านนี้จึงถือว่ามีเปลี่ยนแปลงน้อย ในด้านเศรษฐกิจบ้านปะละทะเป็นหมู่บ้านที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่และใช้จ่ายใช้สอย รวมทั้งชาวบ้านที่ทำงานด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ คนเลี้ยงช้าง ไกด์ ลูกหาบ คนทำอาหาร และร้านขายของที่ระลึก ส่วนด้านสภาพแวดล้อมพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ค่อยส่งผลให้เกิดการบุกรุกทำลายป่ามากนักเพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผางที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ค่อนข้างเคร่งครัด

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนบ้านปะละทะ ยังมีสาเหตุที่สำคัญคือ การเข้ามาของพืชเชิงพาณิชย์ คือ ข้าวโพด และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม และไฟฟ้าที่ทำให้มีระบบขนส่งสินค้าทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้านดี และส่งผลไปยังการเปลี่ยนแปลงใน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎี องค์ประกอบ กระบวนการพัฒนาสังคมหรือประเทศ ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิด หลักการทางกฎหมาย และกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนิน การศึกษาวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูล
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ^{๒๘} ของการดำเนินงานรูปแบบการจัดการที่เป็นแนวทางการศึกษาในการจัดเก็บข้อมูลอันประกอบด้วย

๑. การสัมภาษณ์เจาะลึก^{๒๙} เป็นข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพจากการเก็บจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ที่จัดเก็บข้อมูลในการรวมกลุ่มสมาชิก จากการทำงานร่วมกัน จากการสัมภาษณ์จากผู้ที่ได้รับผิดชอบ

ประชาชน อำเภอมะจัน จำนวน ๕ คน อำเภอมะสาย จำนวน ๕ คน อำเภอยางชุมน้อย จำนวน ๕ คน อำเภอยางชุมน้อย จำนวน ๕ คน ในจังหวัดศรีสะเกษ

^{๒๘} วรณดี สุทธิวราร. การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนการทัศน์ทางเลือก. (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์สยามปริทัศน์ จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๙๖.

^{๒๙} ไพศาล วรคำ. การวิจัยเพื่อการศึกษา. (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิมพ์ครั้งที่ ๓, ๒๕๕๓), หน้า ๒๑๒.

ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

ผู้ประกอบการ ภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน จำนวน ๒๘ คน

๒. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group)^{๓๐} เป็นการสนทนากลุ่มสมาชิกที่รับผิดชอบในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ในพื้นที่

การนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่สำคัญมาใช้ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. วิธีการวิจัย เป็นการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยตามการมีส่วนร่วม อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่ได้กำหนดระเบียบการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกอันมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การสัมภาษณ์เจาะลึกโดยการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์หรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ คือ เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญมาใช้ประกอบในการชี้แนะคำสัมภาษณ์ เช่น มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในภาครัฐ ภาคประชาชน รวมทั้ง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตอบข้อคำถามจากการสัมภาษณ์เจาะลึกได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย

การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็น ทางการและไม่ใช่ทางการ โดยใช้วิธีการเจาะจงตามการศึกษาวิจัย จำนวน ๒๘ คน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ที่ได้จาก

^{๓๐} วรณีย์ แกมเกตุ. วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง (๒๕๕๑), หน้า ๒๕๔.

การศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะ เจริญนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและการพัฒนาชุมชน

๑.๒ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ดำเนินการโดยใช้วิธีการสังเกตในพื้นที่ภาคสนามและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำ และกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันในประเด็นของสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการศึกษาผสมผสานหลายรูปแบบทั้งสำรวจเอกสารและการศึกษาภาคสนาม ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาเอกสาร ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิเป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจากหนังสือบทความในวารสาร เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ แผนพัฒนาตำบลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งสืบค้นงานวิจัย เพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม กับกลุ่มผู้นำ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวคิดการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในเขตพื้นที่ในการจัดการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในการศึกษาทั้งหมด

แผนการดำเนินงาน

๑. วางแผนงานในการจัดเก็บข้อมูล
๒. สร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่
๓. ทำตารางลงพื้นที่
๔. จัดกิจกรรมลงพื้นที่เพื่อการจัดเก็บข้อมูล เน้นควบคุมคุณภาพด้านการจัดการการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๕. จัดประชุมระดับความคิดผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาในพื้นที่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ โดยมีฐานข้อมูลจาก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด ผู้วิจัยได้พัฒนาการสัมภาษณ์จากการทบทวนวรรณกรรม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และจากงานวิจัย การประมวลผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ดังรายนามดังต่อไปนี้

๑. ประชาชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน ในจังหวัดเชียงราย

๒. ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

๓. ผู้ประกอบการภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการศึกษาผสมผสานหลายรูปแบบทั้งสำรวจเอกสารและการศึกษาภาคสนาม ดังนี้

๑. การศึกษาเอกสาร เป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจากหนังสือ บทความในวารสาร เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์

๒. ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม ศึกษาแนวคิดวิธีดำเนินการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในเขตพื้นที่ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มหรือประชาชนในพื้นที่

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการดังนี้

เครื่องมือที่นำมาใช้สำหรับกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย การวิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยโดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา ตลอดจนผลงานวิจัยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการสร้างพื้นฐานขององค์ความรู้ในทางวิชาการเกี่ยวกับ

กระบวนการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อันเป็นแนวทางประการสำคัญในการนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกข้อความที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์แบบขึ้นนำที่ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อความที่มีความชัดเจนตายตัว โดยเป็นแต่เพียงการกำหนดแนวข้อความแบบเปิดกว้าง หรือเป็นการใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีผลทำให้ข้อความมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง การสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นเทคนิคและกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล โดยดำเนินการและใช้เครื่องมือได้แก่

๑. แบบการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย จำนวน ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลทั่วไป เช่น ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้ข้อมูล ประชาชน สถานภาพ วัตถุประสงค์รูปแบบการจัดกิจกรรมและการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวและปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑. แบบสัมภาษณ์ สำหรับ ผู้นำชุมชน ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

๒. การประชุมชมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อที่จะได้ทราบถึงทิศทางในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัยได้กำหนดให้ใช้วิธี ดังนี้

กำหนดให้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกระบวนการสัมภาษณ์แบบขึ้นนำอันเป็นกระบวนการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะที่ไม่มีข้อความที่เป็นมาตรฐานเป็นการกระบวนการสัมภาษณ์ที่ไม่มีกำหนดโครงสร้างของข้อความที่นำมาใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการกระบวนการวิจัย ดังนี้

๑. การสัมภาษณ์ เจาะลึกโดยกระบวนการสัมภาษณ์แบบขึ้นนำอันเป็นกระบวนการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบข้อความที่ตายตัวหรือกระบวนการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะที่ไม่มีข้อความที่เป็นมาตรฐาน เป็นการกระบวนการสัมภาษณ์ที่ไม่มีกำหนดโครงสร้างของข้อความที่นำมาใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก

๒. สัมมนากลุ่ม มีการนำคำผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนตามสถานการณ์ที่มีการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลาส่วนการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการออกแบบการวิจัยหรือการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินกระบวนการวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษาเอกสารแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณ และข้อบังคับ ส่วนที่ดำเนินการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. การสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาอำนาจ ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เช่น

๑. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๓. ข้อบังคับในเรื่องงบประมาณประจำปี

๔. สภาพปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๕. ปัญหาและอุปสรรคองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

การนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่สำคัญมาใช้ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. วิธีการวิจัย เป็นการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยตามการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดเชียงราย ที่ได้กำหนดระเบียบการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกอันมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การสัมภาษณ์เจาะลึกโดยการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ คือ เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำ สำคัญมาใช้ประกอบในการขึ้นาคำสัมภาษณ์ เช่น มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลที่มี

ความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการส่งเสริมของประชาชนในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลที่อยู่ในภาครัฐ ภาคประชาชน

วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำและกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและ ชุมชนในจังหวัดเชียงราย ที่ได้จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิง ยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบาย และกลไกการการปกครองในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค

๑.๒ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ดำเนินการโดยใช้วิธีการสังเกตในพื้นที่ ภาคสนามและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำและกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ผู้นำ และประชาชนในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคม ปัจจุบันในประเด็นของ สถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมเก็บข้อมูลด้วยตนเองดำเนินการอย่างผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความ หลากหลายและน่าเชื่อถือ โดยได้ดำเนินการดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การลงพื้นที่ในการสำรวจและเก็บข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อหา ประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย ประสานงานผู้นำและผู้บริหารด้านเอกสาร แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบังคับ และงบประมาณประจำปี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำ คำถามในการสนทนากลุ่ม และคำถามแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อผู้ประสานงานในชุมชน และศึกษาวัตถุประสงค์วิจัยให้กับผู้นำและกลุ่มชาติพันธุ์ได้ทราบพร้อมทั้งขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนัดวันสนทนากลุ่ม

เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรงประเด็นคำถามสนทนากลุ่มที่ได้ จัดทำขึ้นและตรงตามกรอบแนวคิดในการศึกษาประชากรเป้าหมาย และจัดทำแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจน พร้อมทั้งศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การร่วมพัฒนาการจัดการ ท่องเที่ยว ความร่วมมือ การประสานงาน สะดวกในการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเนื้อหาในการศึกษาในครั้งนี้

การลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมที่ยังจัดเก็บที่ไม่สมบูรณ์ในประเด็นทั่วไป และประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน การจดบันทึก การบันทึกภาพในพื้นที่ที่ไม่เรียบร้อย และสภาพปัญหาด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายที่จะต้องมีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

๓.๕ วิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาในเชิงเอกสาร(Documentary Research) และข้อมูลเชิงประจักษ์ในการสัมภาษณ์ การประชุมสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเชิงเนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ความชัดเจนในประเด็นที่ทำการศึกษาโดยการวิเคราะห์ที่มีปัจจัยที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกของการบริหารจัดการ การดำเนินงานได้บอกถึงรูปแบบการจัดการ ศักยภาพท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อจัดการ มีขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดประเด็นและจัดกลุ่มข้อมูลเป็นแนวคิด และรูปแบบการจัดการ ผู้ศึกษาจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ความชัดเจนในประเด็นที่ทำการศึกษา มีขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสัดส่วน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยและการจัดการ

วิเคราะห์การสนทนากลุ่มศึกษาการบริหาร การจัดการ ในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาที่ผ่านมา ตลอดจนการกำหนดแผนระยะยาวที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณต่อไปให้ต่อเนื่องจากได้รับข้อมูลเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มของกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาสภาพพื้นที่ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้

๒. การนำเสนอข้อมูล ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แบ่งข้อมูลออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

พื้นฐานปัญหา สาเหตุ และกระบวนการจัดการ ตามแผนนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาพพื้นที่ จำนวนประชากรและครัวเรือน เศรษฐกิจในพื้นที่ และองค์กรส่วนราชการอื่น ๆ

นโยบายและกลไกในการบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีข้อจำกัดในภาพรวมหลาย ๆ ด้าน ดังนี้ ๑. ศึกษาข้อมูลทางเอกสาร ๒.การศึกษา การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์

วิเคราะห์นโยบายและการจัดการ ตามแผนนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อแนวทางการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร และวิธีวิจัยเชิงสำรวจผลการวิจัยเชิงสำรวจและการศึกษาภาคสนาม กลุ่มประชากรตัวอย่างในพื้นที่ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๔.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องของการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๔.๒ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๔.๓ เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีน

๔.๑ ผลการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องของการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการจัดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ๑. ประชาชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๐ คน ๒. ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน จำนวน ๔ คน ๓. ผู้ประกอบการ ภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน จำนวน ๔ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๒๘ คน ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผลทั้ง ๓ กลุ่ม ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตาราง ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ที่	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๐	๖๖.๖๖
หญิง	๑๐	๓๓.๓๓
อายุ		
๒๐-๓๔ ปี	๒๕	๘๓.๓
๓๕-๔๔ ปี	๕	๑๖.๗
๔๕-๕๔ ปี	-	-
๕๕ ปีขึ้นไป	-	-
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	๑๐	๓๓.๓
มัคคุเทศน์	๑๐	๓๓.๓
รับราชการ	๑๐	๓๓.๓
อื่น โปรดระบุ.....		

การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเชียงราย ยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของล้านนา (Chiang Rai Capital of Lanna) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บุคลากร การคมนาคมขนส่งให้มีคุณภาพ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของจังหวัดให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าการท่องเที่ยว เน้นมาตรฐาน และส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบครบวงจร โดยสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้บรรลุผล

กลยุทธ์ที่ ๑ : พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และเชิงสุขภาพ แนวทางการพัฒนา

๑. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงกิจกรรมท่องเที่ยวต่อเนื่องในจังหวัด / กลุ่มจังหวัด / ระหว่างกลุ่มจังหวัด

๒. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ : เมืองเวียงเก่าเชียงแสนสู่มรดกโลก และเวียง
กาหลง

๓. พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ในลักษณะกลุ่ม Long Stay กลุ่ม
Ecotourism กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (ที่มีศักยภาพของชุมชน) กลุ่ม
MICE

๔. ๒ สภาพการท่องเที่ยวและการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐ ประชาชนจีน

๑. ด้านสิ่งดึงดูดใจ

๑. ท่านมาท่องเที่ยว เพราะเหตุใด ชมธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน โบราณสถาน
ศิลปะ ประวัติของแต่ละสถานที่

๒. ทำไมท่านจึงเลือกที่จะมาเที่ยวที่นี่ การประชาสัมพันธ์ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓. ท่านมีความรู้สึกประทับใจสิ่งใด วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๑. ที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ สถานบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบ
คมนาคมขนส่ง รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง มีการดูแลบริการนักท่องเที่ยวที่
ปลอดภัย การต้อนรับของคนชุมชน การมีมิตรภาพของคนในพื้นที่ที่แสดงออกต่อนักท่องเที่ยว ความ
พร้อมในการให้บริการด้านภาษา ป้ายบอกทาง ไฟฟ้าอย่างสมบูรณ์

๓. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

๑. การเดินทางมา โดยวิธีใด การเดินทางส่วนมากใช้รถตู้ที่มีบริการทั่วไปสำหรับนักท่องเที่ยวที่
เข้าสู่พื้นที่บริการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

๒. การคมนาคมขนส่งโดยสารที่มีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพียงพอหรือไม่ รถบริการ
นักท่องเที่ยวมีบริการเพียงพอทั้งแบบเหมาจ่าย หรือการบริการรายวัน

๓.๓ ท่านคิดว่า ถนน ป้ายบอกทาง ไฟฟ้า ที่มีผลต่อการเดินทาง อย่างไรบ้าง สะดวกในการเดินทาง
สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่เคยมา

ส่วนที่ ๓ ปัญหาการท่องเที่ยว

๑. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางใด การให้บริการสภาพดิน ฟ้า อากาศ ในแต่ละวันเพื่อจะ
สะดวกในการวางแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

๒. ด้านอื่น ๆ ควรมีการปรับปรุงป้ายบอกทางภาษาจีนเพิ่มเพื่อความสะดวกในการเดินทางของ
นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะเดินทางด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนและศึกษาการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดเชียงรายที่มีแผนที่จะกระจายแหล่งท่องเที่ยวชุมชน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ลักษณะภูมิประเทศบริเวณของชุมชนการท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน จำนวนของนักท่องเที่ยวจีน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ที่สำคัญและสถานที่ติดต่อชุมชนต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง ๒ แสดงแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว	สถานที่ติดต่อ
อำเภอแม่จัน	หมู่บ้านสันติคีรี
บ้านแม่สลองใน	๔๑๘ ม.๑ แม่สลองนอก เชียงราย ๕๗๑๑๐ โทรศัพท์ ๐๙๓ ๑๙๑ ๑๙๑๘ แสนสบาย แทรเวล เลขที่ ๘๒ ลานไม้พลาซ่า ห้อง B๖ ซอยประชาอุทิศ๓๒ ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๔๐ Hotline: ๐๘๑ ๗๓๒ ๓๕๖๔, ๐๘๙ ๙๓๐ ๖๐๐๓ บริษัททัวร์ วีตราเวล ๐๘๑ ๔๘๗๔๓๐๗, ๐๘๑ ๖๐๔๖๐๖๖, Line id : @wetravelnet
อำเภอแม่สาย	ทัวร์ดอย โทร ๐๘๖-๘๘๗๓๙๙๘, ๐๘๙-๐๑๙๗๘๙๙
บ้านป่าแดง	www.tourdoi.com
	ติดต่อ tourdoi@gmail.com
	Touch Chiang Mai
	โทรศัพท์ ๐๘๖ ๙๑๗ ๙๗๒๗

อำเภอเชียงแสน

บ้านสบคำ

Touch Chiang Mai

โทรศัพท์ ๐๘๖ ๙๑๗ ๙๗๒๗

อึ้งเปาซีเอสทัวร์ ๑๒๑/๓ หมู่ที่ ๓ ต.เวียง อ.เชียงแสน

จ.เชียงราย ๕๗๑๕๐

โทรศัพท์ ๐๕๓ ๖๕๐ ๑๔๓

บริษัท เค ที ทัวร์ จำกัด ๒๑๒ หมู่ ๑, ตำบลเวียง

อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๕๐

โทรศัพท์ ๐๕๓ ๖๕๐ ๒๕๕

เชียงแสน ทัวร์ แอนด์ เทรเวล ๖๔ หมู่ ๓, ถ.ริมโขง, ต.

เวียง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ๕๗๑๕๐

โทรศัพท์ ๐๕๓ ๗๗๗ ๐๕๑

อำเภอเชียงของ

บ้านศรีดอนชัย

[Chiangmaiwonderland Travel](#)

หมู่บ้านสวนตะวัน เลขที่ ๑๔๔/๓๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลป่า

แดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๑๐๐ แฟกซ์ :

๐๕๓ - ๔๔๗๕๖๔ ,

สายด่วน : ๐๘๕-๖๖๙๘๒๕๔ ,

๐๘๘-๒๕๘๗๓๕๘

อีเมลล์ : cmwonderlandtravel@gmail.com

บริษัท เชียงราย สไมล์ ทัวร์ จังหวัดเชียงราย โทร. ๐๘๙-

๑๙๒๘๐๒๐, ๐๘๙-๙๙๗๗๕๕๐

E-mail : chiangraismitour@hotmail.co.thWebsite : www.ChiangraiSmile.com

ทัวร์เชียงราย คุณฝน (๐๘๖) ๘๒๗-๙๓๐๙ , (๐๘๑)

๑๑๒-๐๑๑๖ FAX (๐๕๓)๗๑๗-๓๕๓

E-mail : hold.in.one@hotmail.com Line ID

: ๕๕fon

ตาราง ๓ แสดงแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดเชียงราย

ชื่อชุมชน	สถานที่ติดต่อและบุคคล
แม่สลอง	
หมู่บ้านสันติคีรี	นายสมสวัสดิ์ ทองประวิทย์
จุดชมวิวยางงามและยังเป็นที่พักคอกนางพญาเสือโคร่งบาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคีรี http://www.bansantischool.ac.th โทร.๐๕๓-๗๖๕๒๕๐
พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี	นายปิยะเดช เจริญพิทักษ์กุล นายก อบต.แม่สลองใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน เลขที่ ๒๐๗ หมู่ที่ ๑ ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย ๕๗๑๑๐ โทร.๐๕๓-๗๓๐๓๒๒, ๐๕๓-๗๓ ๐๓๖๐
วัดพระธาตุศรีมหาโพธิ์มงคลบุญชุ่มเมืองแม่สลอง	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลอง โทร / แฟกซ์ :: โทรศัพท์ ๐๕๓-๗๖๕๑๑๔-๙
สุสานนายพลด้วน ซี เหวิน	นายปิยะเดช เจริญพิทักษ์กุล นายก อบต.แม่สลองใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน เลขที่ ๒๐๗ หมู่ที่ ๑ ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย ๕๗๑๑๐ โทร.๐๕๓-๗๓๐๓๒๒, ๐๕๓-๗๓ ๐๓๖๐
ทุ่งดอกบัวตองดอยหัวแม่คำ	โทร. ๐๒-๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๗๒๓ , E-mail : npdatabase@dnpp.mail.go.th ติดต่อโทร. ๐๒-๕๖๒-๐๗๖๐-๒ E-mail : reserve@dnpp.mail.go.th
ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรดอยหัวแม่คำ	นายปองพล อินทร์ตา โทร. ๐ ๕๓๙๑ ๘๑๐๑ และ ๐ ๑๙๙๓ ๐๓๒๕
น้ำตกหัวแม่คำ	ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรดอยหัวแม่คำ โทร. ๐ ๕๓๙๑ ๘๑๐๑ และ ๐ ๑๙๙๓ ๐๓๒๕
บ้านป่าแดง	
วัดป่าแดงหลวง	พระอธิการทวี วิสุทธาจาโร (พระครูวิสุทธาจารย์วิบูล) เจ้าอาวาสวัดป่าแดงหลวง ต.เกาะช้างอ.แม่สาย จ. เชียงราย (สายใน สุดแดนสยาม)

วัดร่องพระเจ้า	Amphoe Mae Sai, Chiang Rai, Thailand ๕๗๑๓๐ โทร. ๐๘๘ ๒๗๑ ๖๙๕๓ พระสมชาย แสนนัน/ญาณวโร โทร.๐๘๓ ๕๗๒ ๑๙๘๑
บ้านสบคำ วัดพระธาตุมหาเงา	พระพุทธญาณมุนี โทร. ๐-๕๓๗๗-๗๑๕๑-๒ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงโทร. ๐๕๓-๖๕๐๘๐๓ ม.๗ บ้านเชียงแสนน้อย ต.เวียง อ.เชียงแสน โทร. ๐๘๑ ๑๖๒๒ ๙๗๔, ๐๘๙ ๔๓๒๐ ๐๓๖
วัดสองพี่น้อง	พระครูสุวัฒน์สิกขการ เจ้าอาวาส โทรศัพท์ ๐๘-๙๙๕๔-๘๙๙๓ ที่เกษม ๑๑๘/๔ หมู่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย โทร. ๐๘๑-๓๖๖๙๔๔๗, ๐๘๖-๑๑๕๘๕๕๑, ๐๘๑๗๖๕๔๕๒๐
บ้านศรีดอนชัย วัดศรีดอนชัย	ติดต่อพิพิธภัณฑสถาน คุณสุริยา วงค์ชัย โทร ๐๘๙-๘๓๘๕๗๒๔
โสมสแตย์บ้านไทลื้อ	นายสมเกียรติ บุคดี นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลศรีดอนชัย สำนักงานเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ที่อยู่ เลขที่ ๒๓๙ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอ เชียงของ จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๔๐ โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๙๒๓๔๕ โทรสาร ๐๕๓-๑๙๒๓๔๖ E-mail Sridonchai๒๐๐๙@hotmail.com
ศูนย์ทอผ้าบ้านศรีดอนชัย	พระอาจารย์พัสกร ฐานวิโร บ้านปากอิง หมู่ ๒ ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ. เชียงราย สำนักงานเทศบาลตำบลศรีดอนชัย

พระราชดำ ๕ เจริญ

โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๙๒๓๔๕

พระครูบาสมสัน ลมมวลสาร

สำนักงานเทศบาลตำบลศรีดอนชัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๙๒๓๔๕

เชียงรายเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทยมีภูมิศาสตร์อยู่ทางเหนือสุดของประเทศไทย ที่ตั้งของเมืองมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ยุคก่อตั้งอาณาจักรล้านนา เช่น เมืองเงินยาง เมืองเชียงแสน เมืองเชียงราย เมืองเชียงรายเป็นพื้นที่ดั้งเดิมของชาวไทยวน ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ อำเภอ มีแม่น้ำกา แม่น้ำอิง แม่น้ำโขง และแม่น้ำรวก เป็นแม่น้ำสายสำคัญ ทำเลที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายอยู่บริเวณรอยต่อระหว่าง ๓ ประเทศ คือ ประเทศไทย ประเทศเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือรู้จักกันในนามของดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งอดีตเป็นแหล่งผลิตฝิ่นที่สำคัญของโลก ปัจจุบัน จังหวัดเชียงรายได้รับความสนใจในฐานะประตูสู่พม่า ลาว และจีน ตอนใต้ ผ่านทางหลวงเอเชียสาย ๒ และทางหลวงเอเชียสาย ๓

ภูมิประเทศ จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ ๑๑,๖๗๘.๓๖๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๒๕๐,๐๐๐ ไร่ มีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงในทวีปตอนเหนือ(North Continental Highland) มีพื้นที่ราบสูงเป็นหย่อม ๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ บริเวณเทือกเขาจะมีความสูงประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล โดยมีดอยลังกาหลวง เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัด มีความสูง ๒,๐๓๑ เมตร บริเวณส่วนที่ราบตามลุ่มแม่น้ำสำคัญในตอนกลางของพื้นที่ ได้แก่ อำเภอพาน อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงราย มีความสูงประมาณ ๔๑๐-๕๘๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีป่าไม้ปกคลุม บริเวณเทือกเขามีชั้นความสูง ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล มีที่ราบเป็นหย่อม ๆ ในระหว่างหุบเขา และตามลุ่มน้ำสำคัญ จังหวัดเชียงรายมีภูเขาล้อมรอบโดยเฉพาะทางทิศตะวันตกเป็นแนวเทือกเขาฝิ่นน้ำติดต่อกันไปเป็นพืดตลอดเขตจังหวัด ดอยนางนอน ภูเขาหินปูนในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ภูมิอากาศ จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๔ องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เริ่มจากกลางเดือน(กุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคม) มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๓๒ องศาเซลเซียส ฤดูฝน เริ่มจากกลางเดือน(พฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคม) มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๗ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ ๑,๗๖๘ มิลลิเมตร มากที่สุดในปี ๒๕๔๔ จำนวน ๒,๒๘๗.๖๐ มิลลิเมตรน้อยที่สุดในปี ๒๕๔๖ จำนวน ๑,๔๐๔.๑๐ มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ย ๑๔๓ วันต่อปี ฤดูหนาว (พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์) จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๑๕.๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด ๐.๙ - ๑.๐ องศาเซลเซียส ๒๕๔๒ สภาพอากาศของจังหวัดเชียงราย ถือว่าหนาวจัดใน

พื้นที่ราบ อุณหภูมิจะอยู่ที่ ๗-๙ องศาเซลเซียส ส่วนบนยอดดอย อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ที่ ๐-๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิ -๑.๕ องศาที่ภูชี้ฟ้า ปลายปี ๒๕๕๖ จึงทำให้อากาศที่เชียงรายได้ในช่วงฤดูหนาว เป็นพื้นที่ๆ นักท่องเที่ยวอยากมาเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาหมอกควันไฟ ในพื้นที่ พุ่งสูงคลุมทั่วเมืองเชียงราย พบชาวบ้านถางป่า เผาวัชพืชไร่ นาจำนวนมาก เนื่องจากต้องเตรียมฤดูกาลเพาะปลูกใหม่ เริ่มรุนแรง หมอกควันที่สูงขึ้นเกิดจากการสะสมที่มีมาเรื่อยๆ จากพื้นที่ข้างเคียง เชียงใหม่ แพร่ น่าน และชายแดนไทย-พม่า อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย ซึ่งราษฎรต่างถางป่าเผาไร่กันมาก และสภาพอากาศขณะนี้อยู่ในภวาระนี้ ไม่มีลม ทำให้หมอกควันไม่ถูกพัดหายไป ซึ่งทางจังหวัดได้สั่งการไปให้อำเภอต่าง ๆ จัดตั้ง อปพร.กู้ภัย ชุดสกัดกั้นไฟป่า และออกตรวจเข้มงวด ห้ามไม่ให้ชาวบ้านจุดไฟเผาป่าอย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะควบคุมการเผาในที่โล่ง การเผาริมทาง งดการเผาในพื้นที่ป่า และไฟป่า รวมถึงขอความร่วมมือจากประชาชนงดเผาขยะเศษวัสดุ การเกษตรและกิ่งไม้ใบหญ้า เป็นต้น เพื่อลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์หมอกควันที่เกิดขึ้น ทั้งระยะนี้ ควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมในพื้นที่ที่มีหมอกควันปกคลุม หรือสวมหน้ากากใช้ผ้าปิดจมูก

ปัญหาอุปสรรคในการกำหนดตำแหน่งการสร้างรายได้ของชุมชนตามแนวทางการใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือสำหรับรองรับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาบประมาณของจังหวัดเชียงราย

ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และทำให้เกิดคำถามตามมาอีกเช่น ในลักษณะทางภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดชายแดนที่มีเขตแดน โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบชายแดนส่งผลอย่างไรต่อปรากฏการณ์หมอกควัน ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบชายแดนมักเกี่ยวพันกับปรากฏการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ขาดการเรียนรู้และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างอนุรักษ์ไม่มีส่วนร่วมของชุมชน
๒. แหล่งน้ำยังให้บริการในขีดจำกัด
๓. การจัดการด้านขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและการบำบัดน้ำเสียยังขาดประสิทธิภาพ
๔. นโยบายและวางแผนการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ
๕. จิตอาสาคนในชุมชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีน้อย
๖. พัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่ต่อเนื่อง
๗. การบุกรุกป่าไม้ไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการอนุรักษ์ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้ น้ำ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

ด้านการเมือง และการบริหาร

๑. ขาดการประสานเครือข่ายในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการบูรณาการร่วมกัน
๒. บทบาทและศักยภาพของบุคลากรในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการยังมีน้อย
๓. ผู้นำชุมชนมีระดับการศึกษาน้อยขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน
๔. การใช้กฎ ระเบียบ ในการบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ
๕. ไม่มีการจัดระเบียบชนเผ่าที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. ส่วนงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทน้อยในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๘ คน ซึ่งการสัมภาษณ์ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออก คือ

๑. ประชาชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน ในจังหวัดเชียงราย
๒. ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน
๓. ผู้ประกอบการภาครัฐและเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายแบบมีส่วนร่วมทั้งในด้านความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ต้นทุนทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่ต้องสร้างคนพร้อมกับเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างคนในสังคม โดยเฉพาะคนในพื้นที่การท่องเที่ยวที่ได้ผลประโยชน์ตลอดจนผลกระทบในทุกด้าน เป็นการเตรียมความพร้อมชุมชนก้าวสู่ระดับสากล ประชาชนในพื้นที่รู้ต้นทุน รู้ศักยภาพของตนเอง สังคม และชุมชน การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ขยายเศรษฐกิจเครือข่ายในชุมชนใกล้เคียงที่รวมอยู่ในภาคีเพื่อค้นหาความรู้ร่วมกันบนพื้นฐานการปฏิบัติการจัดการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับต้นทุนทางวัฒนธรรม โบราณสถานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนการจัดการการท่องเที่ยว ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคมกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาที่มีความหลากหลายในชาติพันธุ์ การค้นหาแบบการจัดการท่องเที่ยวและการอยู่ร่วมกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

การเชื่อมโยงเครือข่ายและการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายชุมชน จังหวัด การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องตระหนักถึงขีดความสามารถของคนในชุมชนในทุกด้าน การรองรับนักท่องเที่ยวที่พอดีกับสภาพของชุมชนที่เป็นอยู่ที่จะต้องคำนึงถึงพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมทางตะวันตกที่มีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงคนในชุมชน ป่าไม้ถูกทำลายจากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว จิตสำนึกในการอนุรักษ์ด้านการบริการท่องเที่ยวทั้งภูมิทัศน์ ความสะอาด ขยะ พื้นที่ป่า การบุกรุกตลอดจนการเข้ามาขายธุรกิจการท่องเที่ยวที่เน้นผลประโยชน์มากกว่าการนำเสนอการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กลุ่มน้ำกแบบมีส่วนร่วมถือว่าเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามาบริหารจัดการชุมชนของตนเองอย่างเต็มที่ภายใต้การร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม การนำการท่องเที่ยวเข้าสู่แผนนโยบายในการพัฒนารับตำบลทั้ง ๓ ปี และ ๕ ปี การจัดตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรงและการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนในการเข้ามาบริหารจัดการอย่างมีระบบ การสร้างคนในชุมชนในการให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์ให้กับส่วนงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อที่จะหาแนวทางในการทำงานร่วมกัน

การให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันหลายด้านและความเห็นที่แตกต่างกันหลายประเด็น เนื่องจากอดีตวิถีชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้รับการส่งเสริม โบราณสถานถูกทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้สูญเสียไปกับความเจริญในการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวสู่สภาพอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การพัฒนาทำลายธรรมชาติอย่างมีระบบทำให้วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ และวิถีชุมชนถูกรอบงำด้วยวัตถุนิยม เพื่อมุ่งหวังพัฒนาชุมชนได้มีรายได้เลี้ยงตนเอง มีอาชีพไม่ต้องเข้าสู่การขายแรงงานในเมือง การคาดหวังในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายแบบมีส่วนร่วม มีงานที่เกิดขึ้นจากบริการจัดการครั้งนี้ตามมาจากร้านอาหาร บ้านพัก มัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก โฮมสเตย์ สินค้าชนเผ่า จากรายได้ที่เกิดขึ้นทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน อาชีพที่คนในชุมชนที่มีรายได้ส่วนใหญ่จากภาคเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักในการผลิตที่ไม่แน่นอนได้ลดลงไปตามลำดับการเข้ามาสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ขององค์กรภาครัฐจึงมีบทบาทมากขึ้นในชุมชน เร่งสร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยการนำเข้ามาทดแทนวิถีชุมชนอย่างรวดเร็ว

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายแบบมีส่วนร่วมที่จะต้องพึ่งพาผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในหมู่บ้าน(ปราชญ์)ในการนำเอาภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่มีอยู่และสร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยว สถานที่อุดมสมบูรณ์ การสร้างความกระตือรือร้นให้กับคนในชุมชนที่จะนำมาประกอบอาชีพเสริมรายได้ให้กับครอบครัว โครงการที่สามารถนำมาพัฒนา แก๊ไข พื้นที่ องค์ความรู้ชุมชน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบกับ

การวางแผนการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจาก การจัดการขยะ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสียหายกับการท่องเที่ยว ความสูญเสียเหล่านี้จะต้องมีการรองรับ ปัญหาด้วยการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และการจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหรือ ชะลอความเสียหายให้น้อยที่สุดจึงจะทำให้การท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของ ผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืน

อุปสรรคและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการรองรับ นักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการร่วมกันที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในองค์รวม การจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเกษตร และ อุตสาหกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งทำให้การพัฒนาช้ามากเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการบริหาร และเป็นงบประมาณที่ยังขาดความต่อเนื่องในการ จัดสรรงบประมาณ ๓ ปี ข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่เป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับ ชุมชนที่ห่างไกลสามารถเลี้ยงตนเองได้ ดังนี้

องค์กรภาครัฐบาล

๑. การส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวพื้นฐานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นใกล้เคียงที่อยู่ในภาคีเพื่อให้ ความรู้พื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชน จีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายโดยชุมชนมีส่วนร่วม

๒. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

๓. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๔. การจัดการความรู้กับประชาชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงสภาพภูมิประเทศที่มี ความสำคัญต่อระบบนิเวศวิทยา

๕. ส่งเสริมสินค้า และเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ในท้องถิ่น

๖. สนับสนุนการดูแลรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

๗. บริหารจัดการความเสี่ยงในด้านความสะอาด ขยะและผลกระทบด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น

องค์กรภาคประชาชน

๑. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในด้านความแปลกใหม่ในชุมชนท้องถิ่น

๒. การมีจิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการบริการจัดการท้องถิ่นของตนเอง

๓. ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

๔. การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู แก้ไข ดูแล ดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน ใกล้เคียง

๕. ประสานงานรับการสนับสนุนกับองค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดการท่องเที่ยว

ข้อมูลเกิดจากการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาโดยภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ในการจัดการท่องเที่ยวที่ได้ให้ชุมชนเข้ามาบทบาทในการจัดการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อที่จะเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง ปัญหาภาพรวมของการจัดการท่องเที่ยวถือว่าเป็นแหล่งที่สำคัญของการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรป่าไม้ สภาพพื้นที่โดยรวมยังมีความสมบูรณ์ไม่ถูกทำลายมากนัก ประกอบกับภูมิอากาศที่เย็นสบาย การจัดการท่องเที่ยวที่ยังไม่สมบูรณ์มากนักในการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด การบุกรุกทำลายป่าไม้ การจัดสรรน้ำในการเกษตรกรรมจึงเป็นไปได้ไม่มีระบบ การประสานงานภาครัฐและเอกชนยังไม่ตอบรับกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง การตั้งถิ่นฐานเข้าสู่ในเมืองจึงมีระดับความรุนแรงตามลำดับ การพัฒนาในชุมชนติดลบจนทำให้การต่อเนื่องการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาด้านวัฒนธรรมตกต่ำอย่างต่อเนื่อง การรวมตัวของชาวบ้านยังขาดความชอบธรรมทางสังคมอันเนื่องจากความหลากหลายชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน และวิถีชีวิต

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีประสิทธิภาพน้อย อันเนื่องจากการมีผลประโยชน์ในการท่องเที่ยวมีน้อย รายได้ไม่สมดุลรายจ่ายในครอบครัวกระบวนการสร้างคนในชุมชนยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การเข้าใจต้นทุนทางนิเวศวิทยา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และต้นทุนทางสังคม การนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงรุกร่วมกับการประชาสัมพันธ์ทุกสื่อ การร่วมกับคนอื่น ๆ และเครือข่ายที่รวมอยู่ในภาคียังไม่ทำให้สู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาในภาพรวมชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าร่วมจัดการปัญหาในภาพรวม ซึ่งชาวบ้านมองปัญหาในส่วนตัวเป็นหลักเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลได้ให้การสนับสนุนที่สร้างผลกระทบกับสังคมในภาพรัศมีที่ติดลบตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนที่ไม่ถูกต้อง องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับบทบาทในการใช้นโยบายและกลไกของรัฐเข้ามาจัดการบริหารในองค์กรรวมทุกด้านที่ทำให้ชุมชนสามารถเลี้ยงตนเองได้จากการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านการเกษตร ด้านการคมนาคม ด้านอาชีพ ส่งเสริมรายได้ ด้านคุณภาพชีวิตที่ทำให้ประชาชนทุกตารางนิ้วมีความสุข กินดี อยู่ดี สุขภาวะแข็งแรงในการบริหารจัดการขององค์การส่วนท้องถิ่นยังมีขีดจำกัดในการบริหารด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลยังมีน้อย ประกอบกับการจัดเก็บรายได้ในพื้นที่ยังไม่สามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากปัจจัยหลายด้าน จึงทำให้หลายชุมชนในหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่ก้าวหน้าและทันสมัยส่งผลให้วิถีชุมชน วัฒนธรรม ที่เป็นมรดกตกทอดมายาวนานต้องกลืน

ไปกับวิถีของชาติตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลเหนือกำลังอนุรักษ์ ปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายเหล่านี้ทำให้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงในการบริโภคของชุมชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ให้ชุมชนเข้าร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

๑. การพัฒนาจึงเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการฟื้นฟู ป้องกัน แก้ไข และการปรับปรุง ด้านการเกษตรในเรื่องแหล่งน้ำ ด้านคมนาคมในเรื่องการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมต่อหมู่บ้าน การรณรงค์ปลูกป่าในวันสำคัญทุกปี

๒. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน พัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาในชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้คนในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการทราบถึงข้อเท็จจริงและนำเข้าสู่แผนการพัฒนา

๓. ให้คนในชุมชนได้สู่กระบวนการเข้าร่วมในรูปแบบคณะกรรมการร่วม กรรมการ ในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน การจัดโครงการหรือกิจกรรมให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน

๔. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเกษตร แนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ยกกระดับมาตรฐานด้านบริการและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน และการตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลเกิดจากการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาโดยภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ใน *การบริหารจัดการ* เพื่อที่จะให้กับประชาชนในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง แก้ปัญหาภาพรวม จำนวนของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด การบุกรุกทำลายป่าไม้ การจัดสรรน้ำในการเกษตรกรรมจึงเป็นไปอย่างไม่มีระบบ การประสานงานภาครัฐและเอกชนยังไม่ตอบรับกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง การตั้งถิ่นฐานเข้าสู่ในเมือง การจัดการศึกษาในชุมชนยังไม่มี ความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๑. การเข้ามามีมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีประสิทธิภาพน้อย อันเนื่องจากการมีผลประโยชน์จากสิ่งอื่นมากกว่าการท่องเที่ยว การเข้าใจต้นทุนทางนิเวศวิทยา ทุนทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และต้นทุนทางสังคม การแก้ไขปัญหาในภาพรวมชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าร่วมจัดการปัญหาในภาพรวม ซึ่งชาวบ้านมองปัญหาในส่วนตัวเป็นหลักเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลได้ให้การสนับสนุนที่สร้างผลกระทบกับสังคมในภาพรัศมีที่ติดลบตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนที่ไม่ถูกต้อง

๒. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับบทบาทในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายที่ทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ จากการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านการเกษตร ด้านการคมนาคม ด้านอาชีพส่งเสริม รายได้ ด้านคุณภาพชีวิตที่ทำให้ประชาชนไม่สนใจที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ให้ชะลอการสูญเสีย ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นยังมีขีดจำกัดในการบริหารด้าน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลยังมีน้อย ประกอบกับการจัดเก็บรายได้ในพื้นที่ยังไม่สามารถ ทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากปัจจัยหลายด้าน จึงทำให้หลายชุมชนในหมู่บ้านเกิดการ เปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่ก้าวหน้าและทันสมัยส่งผลให้วิถีชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่าง รวดเร็ว องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ให้ชุมชนเข้าร่วมในการพัฒนา ดังนี้

๑. การพัฒนาจึงเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนด้านการฟื้นฟู ป้องกัน แก้ไข และการปรับปรุง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วน ในการพัฒนาชุมชน พัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาในชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้คนในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการทราบถึงข้อเท็จจริงและนำเข้าสู่แผนการพัฒนา ตำบลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน

๓. ให้คนในชุมชนได้สู่กระบวนการเข้าร่วมในรูปแบบคณะกรรมการร่วม กรรมการ ในการ ทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน การ จัดโครงการหรือกิจกรรมให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนในการบริหารโครงการ

๔.๓ ผลวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของ ผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ปัจจัยการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการ และชุมชนในจังหวัดเชียงรายที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

ภาครัฐ มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยการพัฒนา นั้นเริ่มต้นมาจากการก่อสร้างทางคมนาคม ซึ่งเป็นการเริ่มเปิดให้เป็นที่รู้จักแก่คนภายนอก จากนั้นก็ได้เริ่มพัฒนาสาธารณูปโภคต่างๆ ทั้งไฟฟ้า ประปา การรักษาความปลอดภัย การคมนาคม ขนส่ง การพลังงาน การไฟฟ้าประปา การสื่อสารทางคมนาคมและการจัดการ ระบบกำจัดขยะ ผุ่นควัน ทำให้เริ่มมีความสะดวกสบายขึ้น และเริ่มมีคณะสำรวจเดินทางเข้ามาค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ทำให้ ยิ่งเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยภาครัฐมีความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณะทั่วไป โดยเฉพาะองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นคณะแรกที่เข้ามาทำการสำรวจ โดยมโนโยบาย

ที่จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นแบบของประเทศไทย มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ลงในสื่อต่างๆทั้งในและต่างประเทศ จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชาวบ้านเพื่อให้เข้าใจในหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสามารถให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีแก่นักท่องเที่ยวได้ จึงมีการจัดทำโครงการนำร่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น โดยคาดหวังให้อุ้มผางเป็นตัวอย่างสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเสริมและพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกัน เพื่อรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนเป็นมรดกที่เปี่ยมด้วยคุณค่าให้แก่ชนรุ่นหลังและมวลมนุษยชาติสืบไป โดยโครงการดังกล่าวได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับอาเซียน จังหวัดเชียงรายได้ส่งเสริมนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คือเพิ่มและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพมากขึ้นโดยการปรับปรุงซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และเน้นการท่องเที่ยวแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการสนับสนุนการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ นำเสนอการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการท่องเที่ยว นำเสนอ แผนแม่บทรวมในการพัฒนาพื้นที่และการท่องเที่ยว โครงการ ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการพัฒนาแผนแม่บทโดยมีเนื้อหาสำคัญดังนี้

๑) วิสัยทัศน์ในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๑.๑) เป็นเมืองที่ดำรงรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า พันธุ์พืชระบบนิเวศ แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ให้คงสภาพสวยงามมีคุณค่าทางการศึกษาหลากหลาย

๑.๒) เชียงรายอยู่บนฐานคิดที่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการผสมผสานจุดมุ่งหมายของการฟื้นฟู และ อนุรักษ์สภาพแวดล้อม รวมทั้งอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ของชุมชนอันมีวิถีชีวิตและจารีตประเพณีแตกต่างกัน

๑.๓) การสร้างสำนึกท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ประเพณีของตนรวมทั้งสามารถให้คำอธิบายกับคนนอกหรือนักท่องเที่ยวรับรู้ และเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความสวยงามและมีคุณค่าอย่างไร ตลอดจนการสื่อให้เห็นพัฒนาการของวัฒนธรรม จารีตประเพณี ทั้งนี้เพื่อให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคารพต่อความเชื่อ ศักดิ์ศรี และสิทธิในการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ วัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมของชุมชน

๑.๔) เป็นเมืองรีสอร์ทที่เด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ มาตรฐาน มีความสะดวก ปลอดภัย ในราคายุติธรรม และมีทางเลือกสำหรับผู้ให้บริการ

๑.๕) อุ่มผางจะเป็นเมืองที่มีระบบการบริหารจัดการสมัยใหม่ มีความยืดหยุ่น โปร่งใส ติดตามตรวจสอบได้ มีระบบการทำงานที่เข้าใจร่วมกันได้กับทุกภาคส่วน

๑.๖) ประชากรและชุมชนเข้มแข็ง มีความพอเพียง ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาเพื่อความอยู่ดี มีสุขท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดี อาชีพมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและมีสังคมประเพณีและวัฒนธรรม จิตวิญญาณที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของอุ่มผางไว้อย่างยั่งยืนโดยมีภารกิจหลักที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวอุ่มผาง คือภารกิจการบริหารและจัดการพัฒนาพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ และภารกิจพัฒนาคนและสังคมให้มีค่านิยมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะมียุทธศาสตร์ที่จะสามารถตอบสนองภารกิจ ดังนี้

๑. การพัฒนาพื้นที่ควบคู่กับการรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกของผู้ประกอบการและชุมชน ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเน้นการจัดให้มีผังโครงสร้างการพัฒนาพื้นที่ การกำหนดย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการกำหนดโครงข่าย โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงชุมชนต่างๆ เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการบริหารทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เพื่อรักษาและเพิ่มคุณค่าสินทรัพย์หรือทุนทางการท่องเที่ยวของอุ่มผางให้มีความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างรายได้ที่ต่อเนื่อง คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชน ตลอดจนตอบสนองการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้สมเหตุสมผล

๒. การบริหารจัดการรีสอร์ท โดย เน้นการปรับปรุงกฎระเบียบและกำหนดนโยบายการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจน การพัฒนามาตรฐานในการประกอบธุรกิจโดยระดมทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ในฐานะผู้ตัดสินใจและผู้ดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ภาคีกลุ่มต่างๆในพื้นที่ อันได้แก่ ฝ่ายการเมือง ภาครัฐธุรกิจเอกชน องค์กรประชาชน นักวิชาการ และสื่อมวลชนร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนตัดสินใจ ปฏิบัติ และติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยภาครัฐจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการบริการจัดการอุ่มผางในลักษณะเมืองรีสอร์ทตามความสามารถในการรองรับของ ชุมชน พื้นที่และทรัพยากร โดยมีหลักการกฎเกณฑ์อย่างเป็นทางการที่ทุกภาคส่วนยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ร่วมกัน

๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและบริการที่ได้มาตรฐาน โดยเน้นการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการขยายตัวของชุมชน และ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ให้มีความสำคัญกับการขยายบริการพื้นฐานชุมชน การยกระดับมาตรฐานการบริการ ภาครัฐ และเอกชนเน้นการใช้ระบบการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดการมาตรฐานบริการโครงสร้าง

พื้นฐาน ให้พอเพียงและกระจายให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทั้งระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบประปา ระบบกำจัดขยะ บำบัดน้ำเสียและระบบโทรคมนาคมสื่อสาร เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มาตรฐาน มีบริการจากภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ให้บริการ

๔. การพัฒนาคนและสังคม โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพของคนในพื้นที่ ทั้งการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น และการเพิ่มศักยภาพแรงงานสาขาการท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญกับการสร้างเสริมจิตสำนึกถึงรากฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อชุมชน การส่งเสริมการสร้างสุขภาพอนามัยที่ดีให้กับประชาชนและการเสริมสร้างระบบ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีความปลอดภัย สุขภาวะที่ดีมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นและการพึ่งพาตนเอง ประเด็นที่ห้า คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมุ่งพัฒนาให้คนในชุมชนที่เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการท่องเที่ยว และไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เป็นการเน้นถึงการสร้างศักยภาพของคนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการภาครัฐให้รวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การดูแลรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโดยให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมรวมทั้งการเกื้อกูลต่อเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต เป็นสร้างเครือข่ายการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุ้มผาง ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันแนวคิด นโยบายตลอดจนแผน และการดำเนินงานในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในการจัดทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนทั้งการช่วยกันประชาสัมพันธ์และเสนอแนวคิดในการเคลื่อนไหวให้นักท่องเที่ยว ได้ร่วมในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการกระจายผลประโยชน์ที่เกี่ยวพันกันระหว่างภาคธุรกิจทุนทางการท่องเที่ยว กับความต้องการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบกิจการธุรกิจการท่องเที่ยวผู้ให้บริการภาครัฐให้รวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในทิศทาง นโยบายการวางแผน การผลักดัน การจัดการ การท่องเที่ยวอุ้มผางและการติดตามประเมินผลลัพธ์อย่างจริงจังเพื่อขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์

๒) กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชนให้เป็นผู้ผลักดันในการปลูกจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากร ปรับปรุงกฎระเบียบ พัฒนามาตรฐานทางการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในด้านต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว และยังเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นทางเลือก(Alternative Tourism) ที่เอื้อประโยชน์ให้ชุมชน และนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓) กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ กลุ่มของแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขอบเขตที่ชัดเจน ครบถ้วนและไม่ซ้ำซ้อนกัน เป็นเครื่องมือในการรวบรวมแผนงาน

๓.๑) ภาระงานด้านการพัฒนาพื้นที่/ชุมชน คือ ภาระงานส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชุมชนโดยการใช้ทุนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมโยงกับทุนทางสังคม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตและบริการทางการท่องเที่ยว โดยเป็นการเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ประกอบการ ชุมชน และนักท่องเที่ยว สร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกำหนด มาตรการในการรักษาร่วมกันการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนมีความภาคภูมิใจและสามารถสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งบูรณะฟื้นฟูแหล่งโบราณสถานแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และการจัดวางผังเมืองและแผนการใช้พื้นที่ตามสมรรถนะในการรองรับ การกำหนดกฎการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวการพัฒนาและสร้างมาตรฐานบริการทางการท่องเที่ยว การดำเนินการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุกการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดวางผังเมือง รูปแบบอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สะท้อนจิตวิญญาณ การจัดแบ่งพื้นที่สำหรับพัฒนาและอนุรักษ์เพื่อคงสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ และป้องกันไม่ให้เกิดการพัฒนาทำลายคุณค่าทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและวิถีชุมชน

๓.๒) ภาระงานด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุน คือการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเดิม การสร้างสรรค์ริเริ่มโครงสร้างพื้นฐานใหม่ อันได้แก่ ถนน การคมนาคมขนส่ง การพลังงาน การไฟฟ้าประปา การสื่อสารโทรคมนาคมและการจัดการ ระบบกำจัดขยะ บำบัดน้ำเสีย ฝุ่นและควัน เป็นต้น ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมของพื้นที่ และความต้องการของชุมชนตลอดจนสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการที่ดีในการ รักษาทุนทางกายภาพอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการยกระดับและขยายมาตรฐานการบริการพื้นฐานด้านการศึกษา การฝึกอบรม การวิจัยและพัฒนา ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน การสาธารณสุข การดูแลสุขภาพ รวมทั้งด้านสินเชื่อและกองทุน เพื่อการท่องเที่ยว

๓.๓) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ คือการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนให้เป็นเครือข่ายที่เป็นทางการอันประกอบด้วยชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจ ท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนาทั้งในและต่างประเทศ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การท่องเที่ยวและร่วมดำเนินการในทิศทางเดียวกัน บนพื้นฐานของความเข้าใจและไว้วางใจ การเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายโดยการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน ในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว จัดทำแผนพัฒนา ข้อเสนอโครงการและการติดตามประเมินผล เพื่อการพัฒนาพื้นที่/ชุมชนและการท่องเที่ยวตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนด การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายโดยมุ่งสานสัมพันธ์กับภาครัฐ ภาคเอกชน

และองค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่นและผลักดันให้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วน กลาง การประสานงานเพื่อลดขั้นตอนในการให้บริการและการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับที่ไม่ เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนและการท่องเที่ยว รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม การเผยแพร่ประโยชน์ที่เป็น รูปธรรมต่อชุมชนและการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

๓.๔) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว คือ การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องระบบนิเวศ ของพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสามารถตอบสนองการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) นอกจากนี้ยังรวมถึงแหล่งท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี โดยคงจิตวิญญาณ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นอย่างมั่นคง การพัฒนากิจกรรมเดิมและกิจกรรมใหม่ที่เชื่อมโยงวิถีชีวิตชุมชนและการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมที่เป็นการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี และส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี การพัฒนาคลังความรู้ ข้อมูล เรื่องราวแผนที่ทางการท่องเที่ยวและระบบช่องทางการให้บริการข้อมูลที่สร้างความสนใจ การดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายให้สามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ ตลอดทั้งปีและคุ้มค่ากับการเดินทางและการวางแผนพัฒนาและเชื่อมโยงการเรียนรู้ของคนในชุมชนและระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทุนทางธรรมชาติและทุนสังคมวัฒนธรรม

๓.๕) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานบริการท่องเที่ยว คือการยกระดับมาตรฐานการให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น รีสอร์ท ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก กิจกรรมนำเที่ยว เดินป่า ล่องแพ เป็นต้น โดยการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนใน การกำหนดมาตรฐานที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ให้เหมาะสมสำหรับบริการการท่องเที่ยวแต่ละประเภท และมีการรับรองและตรวจสอบมาตรฐานอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการท่องเที่ยวตระหนักถึงความจำเป็นและสำคัญของการมีมาตรฐานสินค้าและบริการ การช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจการที่มีมาตรฐานทั้งในและ ต่างประเทศโดยเฉพาะไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของการท่องเที่ยว

๓.๖) การดำเนินการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุก คือการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว สสำรวจและคัดสรรเอกลักษณ์และจุดเด่นเพื่อกำหนด จัดกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อสร้างการรับรู้และความตระหนักในความสำคัญของกิจกรรม ให้กับบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวและชุมชน สื่อสารกิจกรรม ให้แพร่หลายและครอบคลุม กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการด้านการตลาด สสำรวจและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เยี่ยมเยือน เพื่อระบุกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เหมาะสมจัดทำแผนการตลาด สำหรับแต่ละกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ติดตามและประเมินผลการ

ดำเนินงาน และปรับปรุงแผนการตลาด ให้เหมาะสม และทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง รวบรวมข่าวสารด้านการท่องเที่ยว และจัดเก็บใน ระบบข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ เช่น การจองที่พัก การเดินทาง เป็นต้น เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมความร่วมมือทางการท่องเที่ยวภายใต้ความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

ภาคเอกชน จุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวในอุ้มผางก็คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวการส่งเสริมของภาครัฐ การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาในเรื่องสาธารณูปโภค ที่ให้การท่องเที่ยวเป็นสถานที่นำร่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งแรกของประเทศไทย มาแล้ว สิ่งหนึ่งที่มีบทบาทและเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นที่นิยมอย่างก้าวกระโดดก็คือ การเข้ามาซึ่งสามารถพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่ายขึ้น และสะดวก การกำหนดนโยบาย วางแผน หาเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และยังวางแผนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อความยั่งยืนการท่องเที่ยวและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่สำคัญการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังทำการรับรองชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ความต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ชุมชนมีความหวงแหนในทรัพยากรท้องถิ่นร่วมกัน และมีส่วนสำคัญที่ทำให้อุ้มผางพัฒนาเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากก็มีปัญหาตามมาหลายอย่าง เช่น การตัดราคากระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน ซึ่งจะทำให้คุณภาพของนักท่องเที่ยวและคุณภาพด้านการบริการลดลง การขัดแย้งเรื่องการแข่งขันนักท่องเที่ยว การแย่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ความขัดแย้งกับชุมชน ซึ่งถ้าไม่มีการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวที่ดี การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ

๔.๔ ผลได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนจีน

การวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ติดชายแดนมีภูมิอากาศหนาวที่มีศักยภาพสูงในการเปิดตลาดเป้าหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนจีน ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีสถานที่ท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ มากมาย การท่องเที่ยวจึงเป็นจุดขายในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาสัมผัสกับสภาพของวัฒนธรรม วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับผู้มีรายได้ปานกลางถึงสูงที่เข้ามาในพื้นที่การท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้น และมาพักผ่อนในระยะยาว โดยมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการในด้าน ที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ สถานบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบคมนาคมขนส่ง รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ทำบุญไหว้พระ และการเข้าร่วม

กิจกรรมท้องถิ่นตามเทศกาลต่าง ๆ กิจกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายมีการพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจในด้านการก่อสร้าง ร้านอาหาร สปา สินค้า OTOP ซึ่งกิจกรรมทั้งหลายได้เพิ่มงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนพื้นที่และเป็นการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น การสร้างอาชีพใหม่ให้กับคนในชุมชนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น อาหาร การบริการนักท่องเที่ยว การขนส่ง ที่พักชั่วคราว การแสดงวิถีชุมชน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีระบบน่าจะเป็นแนวทางให้จังหวัดเลือกใช้กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมสนับสนุน การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับในระดับสากล เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยแลนด์ ๔.๐ จะทำให้การพัฒนาชุมชนและสร้างความสมดุลภาพของเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

การวิเคราะห์ผลกระทบ และความคุ้มค่าของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

การวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประกอบด้วย

๑. การวิเคราะห์ศักยภาพทางการตลาด จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

SWOT Analysis ของการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นการวิเคราะห์หาข้อมูลที่จะปรับปรุงการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสพื้นที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงวิถีชุมชนเข้ามามีบทบาท เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชนที่มีโอกาสทางการตลาดด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งการนำจุดแข็งของชุมชนที่มีมาเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

๑. มีพื้นที่ตั้งติดกับภูเขา แม่น้ำ เหมาะสำหรับการพักผ่อนกับธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม

๒. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเลือกที่จะท่องเที่ยวได้หลายอย่าง

๓. ระยะทางในการท่องเที่ยว และเวลาในการท่องเที่ยว

๔. การคมนาคม สะดวกและปลอดภัย

๕. การจราจรในการเดินทางท่องเที่ยวคล่องตัว

๖. ความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

๗. การบริการให้กับนักท่องเที่ยว

๘. การประชาสัมพันธ์และการสนับสนุน ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

๙. แสดงถึงเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมล้านนา

๑๐. ประทับใจในบรรยากาศ สภาพภูมิประเทศ และวิถีชุมชน

๑๑. จังหวัดมีศักยภาพความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ ขั้นตอน

๑๒. ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการชุมชน

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. การชี้แจงให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการทำลายแหล่งธรรมชาติ

๒. การขาดความรู้ ความเข้าใจของชุมชนในการท่องเที่ยว

๓. การกระจายรายได้ อาชีพ ให้กับชุมชนในไม่การวางแผนการรองรับที่ดี

๔. การขาดมัคคุเทศก์แนะนำนักท่องเที่ยว

๕. การจัดระเบียบ บูรณาการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

โอกาส (Opportunities)

๑. นักท่องเที่ยวสามารถเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้

๒. การฟื้นฟู การส่งเสริม สนับสนุนด้วยองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

๓. ระยะทางในการท่องเที่ยว และเวลาในการท่องเที่ยวสะดวก คล่องตัว

๔. การบริการทางด้านสาธารณสุขพร้อมบริการ

๕. การสร้างงานในพื้นที่เพื่อป้องกันประชาชนย้ายถิ่นฐาน

๖. การรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. การพัฒนาสินค้าและอาหารสู่มาตรฐาน

๘. สร้างเสริมตลาดการท่องเที่ยวเพิ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น

๙. สามารถสร้างอาชีพ รายได้ ให้กับชุมชน

อุปสรรค (Threats)

๑. สถานะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวมีน้อยลง

๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพของชุมชนในท้องถิ่น

๓. รายได้ต่อครอบครัวน้อยการย้ายถิ่นฐานเพิ่มจำนวนมากขึ้น

๔. การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังอยู่ในขีดจำกัด

๕. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

๖. มาตรฐานราคาสินค้าชุมชน

๗. ปัญหาเสถียรภาพทางการเมือง

๘. ปัญหาความสงบเรียบร้อยของประเทศ

๙. ปัญหาตลาดการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน
 ๑๐. ปัญหาการท่องเที่ยวตาลูกตุ้มที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน
 ๑๑. ปัญหาความแปรปรวนของน้ำมัน และเศรษฐกิจโดยรวม

เป็นการกำหนดนโยบายโดยยึดหลักปัญหาความเดือดร้อน และผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยการบริหารงานใช้หลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เน้นการประสานงานทุกภาคฝ่าย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยนโยบายด้านต่าง ๆ การพัฒนาเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลจากการสนทนากลุ่ม การศึกษาแผนการพัฒนา ๓ ปี และยุทธศาสตร์การจัดการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเน้นเศรษฐกิจที่ของชุมชนเพียงอย่างเดียวทำให้ขาดการสร้างรากฐานการเข้มแข็งของคนในชุมชนจะไม่สามารถพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การขับเคลื่อนในการปฏิบัติตามแผนที่ได้มีการจัดร่วมกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

วิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามจากการสนทนากลุ่มกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบล การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีฐานข้อมูลจากส่วนงานท้องถิ่นปัญหาส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพื้นที่สูงประชากรส่วนใหญ่จะประกอบด้วยหลายชาติพันธุ์ที่มีประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันทำให้การพัฒนาจะต้องนำเข้าสู่ส่วนกลางของภาครัฐบาล การดำเนินวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ได้มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานในตำบลมาจากหลากหลายแห่ง การขยายครอบครัว การประกอบสัมมาอาชีพภาคเกษตรกรรมที่มีความต้องการพื้นที่ในการเพิ่มผลผลิตให้พอเพียงกับการบริโภคในครัวเรือน และการขาย การเกษตรจึงเป็นอาชีพหลักในครอบครัวที่จะมีรายได้เลี้ยงดูสมาชิกในครัวเรือน การขยายพื้นที่เพื่อจะขยายการผลิตให้มีจำนวนมากขึ้นในแต่ละปีเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สภาพพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ระมัดระวังของคนในพื้นที่ ประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาคประชาชนยังมีน้อย การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นรูปธรรมมากนักในส่วนของภาครัฐและเอกชน การกำหนดทิศทางการขยายด้านเศรษฐกิจยังไม่เชื่อมโยงและเหมาะสมกับคนในพื้นที่ การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตร และการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องทำการแก้ในระดับจังหวัด การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่มี พื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน ในด้านการเมืองการปกครองค่อนข้างเป็นไปได้ช้า พระสมชาย แสนนันท/ญานวโร มีความเห็นสอดคล้องในด้านการเมืองการปกครอง ส่วนด้านวัฒนธรรม ศาสนา ที่มีการนำถือศาสนาคริสต์ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องมีการแยกเป็นหลายกลุ่มยากต่อการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาสังคม เพราะแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีผู้นำของกลุ่มที่คอยควบคุมที่มีบทบาทต่อกลุ่มมาก การที่จะนำนโยบายการ

บริหารมาจัดการคนในพื้นที่นั้นยังไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ ผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านป่าแดงหลวง
 รวมแสดงความคิดเห็นโครงการในด้านพัฒนาสังคมว่าไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนพื้นที่ทำให้
 การมีส่วนร่วมน้อย ประกอบกับการไม่ต่อเนื่องในการส่งเสริม สนับสนุน ความต้องการของคนพื้นที่
 ส่วนมากต้องการอาชีพ การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว งบประมาณยากที่จะนำมาพัฒนาให้ตรงตาม
 ความต้องการของคนในกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งคนกลุ่มนี้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนการช่วยเหลือเป็นไปในทาง
 ค่อนข้างลำบากจึงจำเป็นต้องอาศัยคนในกลุ่มที่เป็นผู้นำมาบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองให้ปลอดภัย
 จากภัยธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การเกษตรอย่างพอเพียง การศึกษาที่เน้นในเรื่องภาษาของชนเผ่า
 ของตนเอง การศึกษาที่เข้าไปบริการให้กับชุมชนยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจาก
 มาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารยังถือว่าเทียบเท่าในเมืองยังน้อย นางสาว
 นิธิกร จันทร์เงินได้แสดงความคิดเห็นความจริงใจในการแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
 แบบค่อยเป็นค่อยไป การลงพื้นที่ทราบปัญหาของประชาชนยังถือว่ามีน้อย การบูรณาการหลายฝ่ายอย่าง
 ต่อเนื่องที่จะต้องมีการดูแลพื้นที่ป่าให้อุดมสมบูรณ์ ภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและ
 และจากมนุษย์ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การขยายพื้นที่ทำกิน การขยายพื้นที่อยู่
 อาศัย การจัดการธุรกิจรีสอร์ท และการจัดพื้นที่การท่องเที่ยวที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมากับ
 นักท่องเที่ยวในเรื่องขยะมูลฝอย น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรม การจัดการบริหารที่ยังไม่ดีพอ องค์การ
 บริหารส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณที่ผ่านมาอยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ
 ส่งเสริมด้านวัฒนธรรม อาชีพ และรายได้ ที่เกิดขึ้นในชุมชนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด พระสมชาย แสนนันท/ญาณวโร
 กล่าวเพิ่มเติมในการเข้ามาช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่มีรายได้จากผลิตภัณฑ์ที่สร้างจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 อย่างแท้จริง อีกประการหนึ่งพื้นที่ในการอยู่อาศัยและทำกินของคนในชุมชนส่วนมากไม่สามารถออก
 เอกสารสิทธิ์ได้จึงทำให้ประชาชนย้ายถิ่นฐานไปทำงานยังต่างจังหวัด และไม่สนใจในการพัฒนาชุมชน
 ของตนเอง การปลูกสร้างอาคาร สิ่งก่อสร้างในพื้นที่ไม่สามารถสร้างถาวรได้ จึงเป็นการสร้างชั่วคราว
 เพื่อให้พอใช้สอยได้จึงทำให้ไม่มีความแข็งแรง ไม่สวยงาม ไม่มีระเบียบยากต่อการบริหารจัดการพื้นที่ให้
 เป็นระเบียบเรียบร้อยได้ การจัดโซนต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก สังเกตการมีส่วนร่วมหรือบทบาททางสังคม
 ของคนในพื้นที่มีน้อยเนื่องจากทุกครัวเรือนมีความยากจนไม่สามารถดูแลตนเองได้ การเข้าร่วมกิจกรรม
 ใด ๆ ที่เป็นส่วนรวมจึงมีน้อย ประกอบกับจะต้องเผชิญภัยกับธรรมชาติที่จะต้องเกิดหมุนเวียนทุกปี
 ช้ำซาก การที่จะนำสิ่งที่เป็นธรรมชาติเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว ด้านวิชาการ ยังถือว่า
 ยังไม่ต่อบริหรือสอดคล้องกับคนพื้นที่มากนัก รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรมจึงมีการพัฒนา
 ด้านสังคมเป็นไปอย่างเชื่องช้า

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพัฒนาการท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ดังนี้

๑. ปัญหาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น

๑.๑ ด้านบุคลากรแยกปัญหา ดังนี้

๑.๑.๑ ปัญหาการบริหารจัดการของบุคลากรที่ได้รับการเลือกตั้งมาโดยประชาชนยังถือว่าได้รับการศึกษามากไม่มากนัก กระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานในชุมชนของตนเอง คณะกรรมการและสมาชิกสภายังขาดความกระตือรือร้นในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมกับสภาพของผู้นำ ขาดความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการพัฒนาด้านด้านโครงการที่เน้นการสร้าง ซ่อม หรือการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ การพัฒนาชุมชนของบุคลากรยังขาดความเข้าใจละเอียด กฏเกณฑ์ในการทำงานตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สมาชิกในองค์กรมีน้อย

๑.๑.๒ บุคลากรไม่เพียงพอต่อการทำงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาชุมชนในด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนในอนาคต การดูแลรับผิดชอบไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่บางส่วนเป็นภูเขา และที่ราบการจัดการท้องถิ่นยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ปัญหาการจัดการท้องถิ่นยังไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลไกในการใช้กฎ ระเบียบ ยังไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่และสอดคล้องกับการเสียในภาพรวมทั้งหมด

๑.๒ ด้านงบประมาณ

ผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ งบประมาณดำเนินงานตามแผน ๓ ปีการสนับสนุนส่งเสริมการท้องถิ่นน้อยลงตามลำดับ เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลักในการพัฒนาชุมชน การพัฒนาจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมมีน้อยกว่าการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพื่อรองรับความเจริญที่ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของวิถีชุมชนในพื้นที่ วิถีวัฒนธรรมที่กำลังเข้าสู่ยุคในการถูกกลืนชาติพันธุ์

๒. ปัญหาภายนอกองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น

๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคอยดูแลรับผิดชอบโดยตรงในแต่ละส่วนงานมีการวางแผนของตนเองในการพัฒนาพื้นที่เขตรับผิดชอบตามนโยบายของกระทรวงกำหนดเป็นหลัก การปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมชนเป้าหมายยังขาดการร่วมมือของภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนภาคเอกชนยังแสวงหาผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก และการมีส่วนร่วมในขับเคลื่อนของภาคประชาชนยังมีน้อย

๒.๒ ประชาชน หรือชุมชน ประชากรในพื้นที่ประกอบด้วยชนหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา เช่น ชุมชนพื้นราบ ชาวไทยภูเขา มีหลายชาติพันธุ์ ชนเผ่าต่างก็มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันด้านศาสนา ด้านวัฒนธรรม และประเพณี การส่งเสริมของภาครัฐขึ้นอยู่กับแต่ละกระทรวงที่รับผิดชอบเข้าส่งเสริมอาชีพเป็นรายกลุ่มแม่บ้าน เยาวชน กลุ่มสตรี ซึ่งเป็นการส่งเสริมที่ยังขาดการ

สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วม อนุรักษ์ปลูกป่า สร้างแนวกันไฟ และการปรับปรุง ซ่อมแซมโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การสร้างจิตอาสารักษาทักษะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีกิจกรรม สร้างเครือข่าย ตลอดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสู่ระดับภูมิภาค ปัญหาการทำงานกลุ่มภายใต้ความหลากหลายชนเผ่าทำให้ชาติพันธุ์ไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนางานภายในชุมชนของตนเอง ไม่สนใจกิจกรรมที่องค์กรส่วนท้องถิ่นมอบหมาย ไม่แสดงความรับผิดชอบในหน้าที่คนในชุมชน และที่สำคัญคนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชุมชนของตนเอง

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ตลอดจนการศึกษาหารูปแบบที่จะนำไปพัฒนา การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมศึกษาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายได้ โดยรวมถึงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ๑. ประชาชนอำเภอแม่จัน จำนวน ๕ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๕ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๕ คน ในจังหวัดเชียงราย ๒. ผู้นำท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน ๓.ผู้ประกอบการภาครัฐ และเอกชน อำเภอแม่จัน จำนวน ๑ คน อำเภอแม่สาย จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงแสน จำนวน ๑ คน อำเภอเชียงของ จำนวน ๑ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๒๘ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

การศึกษาวิจัยการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายเป็นการศึกษาแบบผสมผสานจากเอกสารแผนพัฒนา ๓ ปี และการศึกษาในภาคสนามทำการศึกษาเฉพาะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนและกลุ่มผู้นำชุมชนโดยเน้นการศึกษาเชิงสำรวจเครื่องมือในการศึกษา คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งในอดีตถึงปัจจุบันได้มีการหารูปแบบในการสนับสนุนให้เกิดเป็นรูปธรรมครอบคลุมทุกพื้นที่ จากการจัดสรร ด้านงบประมาณและการบริหารจัดการขององค์การส่วนท้องถิ่น

๕.๑ สรุปผลศึกษาศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องข้องการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนและกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดเชียงราย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเกษตรของชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ของตนเอง โดยเลือกตัวแทนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความหลากหลายของวัฒนธรรมของชนเผ่าตลอดจนวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ที่มีการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพของชุมชน การเรียนรู้วิถีชุมชน การสร้างเศรษฐกิจที่มีการทำการเกษตรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากแต่เป็นการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในการสร้างคนในสังคม โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่อยู่กับพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นอย่างมากมาย การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายก็เพื่อส่งเสริมรายได้พัฒนาอาชีพให้ชุมชนดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย

เชียงรายดินแดนแห่งขุนเขา เป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทย เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยเชียงแสนของพญามังราย ผู้ก่อตั้งเมืองเชียงรายบนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำกก อุคตสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้บนดอยสูงที่สลับซับซ้อน เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำและน้ำตกอันงดงามหลายแห่ง และมีเทือกเขาผีปันน้ำที่เป็นพรมแดนกั้นประเทศสหภาพพม่าจนถึงด้านทิศเหนือ อีกทั้งเป็นจุดแรกที่แม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศไทย เป็นพรมแดนกั้นกลางระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเชียงรายมีประชากรหลายเชื้อชาติ ทั้งชาวไทยพื้นราบ ชาวไทยภูเขา และชาวจีนฮ่อที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่บนดอยสูง แต่ละชนชาติจะมีประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ เป็นเสน่ห์อีกอย่างที่ทำให้เชียงรายได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทิศเหนือ ติดต่อกับสหภาพพม่า ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดพะเยา ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ถือว่ามีน้อย วิถีความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบกับภัยธรรมชาติตลอดจนการเข้าถึงทางการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ การ

ส่งเสริมคนในพื้นที่ในการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นเครื่องมือในการสร้างคนในสังคม โดยเฉพาะคนในพื้นที่ที่จะได้ผลประโยชน์ตลอดจนผลกระทบในทุกด้าน ขยายเศรษฐกิจเครือข่ายในชุมชนใกล้เคียงที่รวมอยู่ในภาคีเพื่อค้นหาความรู้ร่วมกันบนพื้นฐานการปฏิบัติการจัดการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านที่เกี่ยวกับต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนการจัดการการมีส่วนร่วมน้อย และการค้นหารูปแบบการจัดการการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนและการอยู่ร่วมกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การเชื่อมโยงเครือข่ายและการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของรัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายชุมชน จังหวัด การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องตระหนักถึงขีดความรู้ความสามารถของคนในชุมชนในทุกด้าน การรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบันส่งผลให้การพัฒนาการผลิตมีความต้องการสูงขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมทางตะวันตกที่มีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงคนในชุมชน ป่าไม้ถูกทำลาย จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีน้อยลง อุปสรรคและปัญหาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการร่วมกันที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในองค์กรรวม

จากการศึกษาสภาพปัญหาโดยภาพรวมจังหวัดเชียงราย ในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เพื่อที่จะให้กับประชาชนในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง แก้ปัญหาภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย จำนวนของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด การบุกรุกทำลายป่าไม้ การจัดสรรน้ำในการเกษตรกรรมจึงเป็นไปอย่างไม่มีระบบ การประสานงานภาครัฐและเอกชนยังไม่ตอบรับกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

๕.๒ ศึกษาผลวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๕.๒.๑ ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย สาธารณูปโภคไม่พอแหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรไม่เพียงพอ ปัญหาการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลไม่มีที่เผาหรือไถกลบ โฉนดที่ดินไม่มีเป็นของตนเองทำให้ยากต่อการพัฒนาการบริหารจัดการไม่เป็นรูปธรรมมากนัก การคมนาคมไม่สะดวกการบริหารจัดการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความยากลำบากในแต่ละหมู่บ้านมีความห่างไกลกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่มีอิทธิพล ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาประกอบอาชีพที่มีรายได้เลี้ยงครอบครัวที่อาศัยภาคการเกษตร และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๕.๒.๒ การบริหารการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีน้อย การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจึงไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการนำมาปฏิบัติให้เกิดกับ

คนในพื้นที่มากนัก การบุกรุกป่า ตัดไม้ทำลายป่าเป็นปัญหาที่จะต้องเร่งแก้ไขโดยด่วนเนื่องจากการจัดการบริหารต้นน้ำ เหมือง ฝาย ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกิดจากการขาดความรับผิดชอบของคนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงสร้างความขัดแย้งในชุมชนจึงไม่สามารถนำความร่วมมือในระดับชุมชนได้ดี

๕.๒.๓ การสัมภาษณ์กลุ่มหรือผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามานagementจัดการท่องเที่ยวชุมชน การคมนาคมไม่สะดวก สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า สถานที่สาธารณะ ที่จะนำเข้ามาในชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมค่าใช้จ่ายในบางส่วน ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการนำโครงการเหล่านี้มาในชุมชน ๓ ประการ คือ ๑. มีค่าใช้จ่ายเป็นการเพิ่มภาระให้กับครอบครัว ๒. การบริการจัดการที่มีความยุ่งยากและจะสร้างปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ๓. สร้างภาระในการดูแลรักษา ซ่อม ในอนาคตที่คนในชุมชนไม่มีความรู้ในการจัดการ

๕.๒.๔ ปัญหาการขยายพื้นที่ หรือการขยายพื้นที่ให้กับนักธุรกิจในการสร้างที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ ปัญหาผลกระทบทางด้านเสียง มลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่ และชุมชนขาดการรองรับที่มีระบบจะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมากตามลำดับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีมาตรการรองรับสภาพปัญหาที่เกิดในการให้บริการที่ไม่มีการวางแผนร่วมกันกับคนในพื้นที่

๕.๒.๕ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนจะต้องมีการบุกรุกป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการให้ความรู้แก่คนพื้นที่ตระหนักต่อการอนุรักษ์ให้มากขึ้นอันเนื่องจากจะต้องสูญเสียธรรมชาติที่มีอยู่แล้วยังจะต้องลำบากในการปรับปรุงแก้ไข พื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม การแก้ไขปัญหาในปัจจุบันจะต้องเน้นให้คนในพื้นที่มีจิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการรับทราบถึงปัญหา แก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น การอยู่ร่วมกับป่าอย่างมีความสุขเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนจากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๕.๓ ได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาชนจีน

๕.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีหลายประการที่จะต้องทำการแก้ไขปรับปรุง ทั้งด้านขององค์การบริหารงบประมาณประจำปี บุคลากรในการให้บริการจัดการด้านกาท่องเที่ยวชุมชนได้อย่างมีระบบ ตามแผนพัฒนา การส่งเสริมและให้ความรู้ บุคลากรเพื่อมีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว ความเข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ การปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบ ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การบริหารงานด้วยความเป็นมิตร การรณรงค์การทำงานเป็นทีมให้เกิดประสิทธิภาพ การดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่เพื่อที่จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อการ

พัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวในองค์กรรวม ชุมชน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้านการท่องเที่ยวและภาคีเครือข่าย

๕.๓.๒ ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ในเรื่องของการสร้างเครือข่ายร่วมมือกันในการบริหารจัดการที่มีความเกี่ยวข้อง หรือสอดคล้องกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ร่วมกันจัดตั้งศูนย์กลางการประสานเฉพาะกิจหรือการจัดตั้งศูนย์ประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรทุกภาคส่วนในการเข้าร่วมมือกันในการร่วมกิจกรรมหรือโครงการร่วม การพัฒนาทุกขั้นตอนจะต้องเป็นการต้องการของคนในพื้นที่ มีประโยชน์กับคนในพื้นที่ และสามารถพัฒนาต่อให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่ใกล้เคียง ความเหมาะสมกับคนและงานจะต้องสอดคล้องกัน ไม่สร้างปัญหาทางกายภาพกับชุมชนในพื้นที่ การจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงกับพื้นที่และคนในพื้นที่จะต้องมีความต้องการตลอดจนการร่วมบริหารจัดการท่องเที่ยว

๕.๔ ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

๕.๔.๑ บทบาทของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจทางกฎหมายในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว

๑. คณะกรรมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย และผู้นำชุมชนควรให้ความตระหนักในการรักษาผลประโยชน์การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายให้มีการจัดการบริการอย่างมีระบบ แบบแผนที่ได้วางไว้ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมการปลูกจิตสำนึกให้คนในพื้นที่เข้ามาช่วยกันบริหารจัดการพัฒนาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางแผนไว้ในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. การส่งเสริม การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย โดยมีการประชาสัมพันธ์สื่อต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย

๓. รวบรวมองค์ เครือข่ายร่วม เครือข่ายใกล้เคียงในการช่วยกันพัฒนาชุมชน

๔. ส่งเสริมกิจกรรมที่อนุรักษ์และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕. ให้ความรู้ต่อชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายอย่างมีส่วนร่วม

๖. กระตุ้นประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๗. ร่วมวางแผนร่วมกันกับชุมชน องค์กรรัฐ เอกชน และชุมชนใกล้เคียง
๘. ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบให้บริการแก่ชุมชนให้กำหนดนโยบายให้

ชัดเจน

๕.๔.๒ การมีส่วนร่วมวางแผนและประสานงานองค์กรรัฐและเอกชนที่ดำเนินงานในพื้นที่

๑. จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
๒. จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายร่วมกัน
๓. ประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการวางแผนร่วมปฏิบัติ
๔. ประจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อสะดวกในการประสานร่วมกันในทุกด้าน
๕. มีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกปีเพื่อเกิดความต่อเนื่องในการทำงานร่วมกันในการดำเนินงานเชิงรุก และการประสานงานในการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างอำนาจ

๕.๔.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกลุ่มและชุมชนในพื้นที่

๑. ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๒. จัดโครงการหรือกิจกรรมโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม
๓. เปิดเวทีการแสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรม และการตัดสินใจ
๔. ส่งเสริมให้มีการเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๕.๔.๔ มีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว

๑. ชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้น ผลกระทบที่เกิดจากการขาดส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๒. ร่วมกันวางแผนให้เกิดความสมดุลของคนในพื้นที่กับการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๓. การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย
๔. ต่อต้านกิจกรรมที่ส่งผลกระทบการพัฒนาคุณภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๕.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาศึกษาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย เชียงเอกสารและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย พบว่าเป็นพื้นที่ที่สามารถสร้างเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่อยู่กับพื้นที่ สามารถยกระดับไปสู่การท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รู้ทุน รู้ศักยภาพของตัวเอง ทุนทางสังคม หรือทุนที่เป็นผู้รู้ในชุมชน การท่องเที่ยวชุมชนบนฐานงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวเพื่อเพื่อชีวิตชุมชนท้องถิ่นในด้านการวางแผน การใช้จ่ายโครงการ และการมีส่วนร่วมจากผลการศึกษาคั้งนี้

๕.๕.๑ ข้อเสนอแนะในระดับนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. จากการศึกษาพบว่า แนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายกำหนดนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เน้นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ของตนเอง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติความสำคัญของระบบนิเวศมีความน่าสนใจทั้งสภาพอากาศและภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา ระยะหลังการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไปนักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจในวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ที่มีการอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพของชุมชน การเรียนรู้วิถีชุมชน จะเป็นลดการบุกรุกพื้นที่ป่าได้ทางหนึ่งและการอบรมให้ความรู้คนในชุมชนจะต้องสร้างความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์กับชุมชนมากที่สุดให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผล

๒. จากผลการวิจัยการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย พบว่า วิเคราะห์ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย แบบมีส่วนร่วมถือว่าเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามาบริหารจัดการชุมชนของตนเองอย่างเต็มที่ภายใต้การร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม

๓. ความมีการนำวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ที่จะต้องพึ่งพาผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในหมู่บ้าน(ปราชญ์)ในการนำเอาภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่มีอยู่และสร้างความสนใจให้กับคนในชุมชนของตนเองให้มีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภายนอกของชุมชน

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริม

ให้กับชุมชนและสังคมมากขึ้นเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกัน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

๕.๕.๒ ข้อเสนอแนะในระดับองค์กรและชุมชน

๑. จากการศึกษาพบว่า องค์กรและชุมชนสามารถบริหารจัดการในองค์กรรวม สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนจะต้องมีการพัฒนาพื้นที่อย่างมีระบบและการกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการให้ชัดเจน กำหนดความรับผิดชอบ หน้าที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนควรมีการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ท่องเที่ยว ทั้งด้านการบริหารจัดการ การรองรับนักท่องเที่ยว สถานที่ ที่พัก ห้องน้ำ และการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน การบริหารจัดการจะต้องมีขั้นตอนมีระบบ มีการประสานงานทุกภาคส่วนในการเข้ามาบริหารจัดการร่วมกัน

๓. องค์กรส่วนท้องถิ่นและชุมชนจะต้องมีการวางแผน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายอย่างมีระบบให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๔. องค์กรส่วนท้องถิ่นและชุมชนความวางแผนระยะยาวในการพัฒนาการบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พัฒนาสู่ระดับภูมิภาคอาเซียน

๕.๕.๓ ข้อเสนอแนะในระดับปัจเจกบุคคล

๑. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงภาระหน้าที่การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายให้อยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. มีการตรวจสอบพื้นที่สภาพของการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายจะต้องส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่น้อยที่สุด

๓. กำหนดทิศทางที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

๔. พัฒนาคาทบาทของประชาชนในชุมชน กลุ่มอนุรักษ์และกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องให้เข้มแข็ง

๕.๕.๔ ข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ

๑. ควรมีการปรับปรุงการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายโดยอิงเทคโนโลยีให้มากขึ้น

๒. ควรศึกษาการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และมีความยั่งยืน

๓. ควรมีการศึกษาวិเคราะห์รูปแบบการการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายพร้อมกับการพัฒนาคนในชุมชน

๑. ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงภาระหน้าที่การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายให้อยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. มีการตรวจสอบการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงรายอยู่เสมอ

๓. กำหนดทิศทางที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

-

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. หนังสือภาษาไทย

กรองแก้ว อยู่สุข, **พฤติกรรมองค์กร**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐, หน้า ๑๘ อ้างใน ปองทิพย์ นาकिनทร์, ๒๕๕๖.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๔, หน้า ๑๐๙.

จริญญา ณพิกุล และ วาริษฐ์ มัชยมบุรุษ, **การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการ**

ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย, (พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา ๒๕๕๓), บทคัดย่อ

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ, **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

เทิดชาย ช่วยบำรุง (๒๕๕๒, หน้า ๕๔ อ้างใน ชาศริต ช่วยบำรุง, ๒๕๕๔, หน้า ๔๒-๔๕)

ไพศาล วรคำ, **การวิจัยเพื่อการศึกษา**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พิมพ์ครั้งที่ ๓. ๒๕๕๓.

วรรณดี สุทธิรินากร, **การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนการตัดสินใจ**, กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์สยามปริทัศน์ จำกัด, ๒๕๕๖.

วรรณณี แกมเกตู, **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒), กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง, ๒๕๕๑.

ศิริอร บุญโร, **แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

ศิริจรรยา ประพฤติกิจ, **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด**, (ตราด : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

สุภา สุกุลเงิน, **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔**, กรุงเทพฯ : สำนักงานกฤษฎมนตรี, ๒๕๖๐.

สวอนศรี วิรัชชัย, **จิตวิทยาเพื่อการศึกษา**, กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๒๗.

สำเร็จ กล้าหาญ, **สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี, เขต ๓. จังหวัดสุพรรณบุรี** : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๙.

สุชาติ ชูชาติ, ๒๕๕๓ อ้างใน พัชรรัตน์ มณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๙-๑๐

สวอร์บรูค (Swarbrooke, ๑๙๙๘, p. ๑๓ อ้างใน กฤษณ์ โคตรสมบัติ, ๒๕๕๓.

ธงชัย สันติวงษ์, **การบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙ .

วิภา ศรีระทุ, **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์** (เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

ธิตินทร์ จารักษ์, **การพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนในหมู่บ้านปะละทะ ตำบลแม่ละมุ้ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก**, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, (๒๕๔๘, หน้า ๙-๑๐ อ้างใน ปองทิพย์ นาคินทร์, ๒๕๕๖.

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี, **การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอควนโดนและบ้านโดนปาหนัน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ประพัทธ์ชัย ไชยนอก, **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

พัทยา สายหุ, **การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของชุมชน**,

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ (๒๕๔๖), หน้า ๖๐๒.

พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, **มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

พัชรรัตน์ แสงมณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๘) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒ อ้างใน พัชรรัตน์ มณีวรรณ, ๒๕๕๔, หน้า ๘-๙)

อรุณ รักธรรม, **พฤติกรรมองค์กร**, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

๑. หนังสือภาษาอังกฤษ

Allport, Gordon W., **Pattern and growth in personality**, (New York : Holt, Rinehart and Winston, ๑๙๖๔), p.๑๘๔.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนจีน

ของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง ๑. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย โดยออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

๑. เพศ

๑. ชาย ๒. หญิง

๒. อายุปี

๓. ระดับการศึกษา

๔. อาชีพ.....

๕. ท่านมาเที่ยวเพื่อเยี่ยมชม

.....

ตอนที่ ๒ สภาพการท่องเที่ยวและการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขรัฐประชาชนจีน

๑. ด้านสิ่งดึงดูดใจ

๑. ท่านมาท่องเที่ยว เพราะเหตุใด.....

๒. ทำไมท่านจึงเลือกที่จะมาเที่ยวที่นี่

๓. ท่านมีความรู้สึกประทับใจสิ่งใด.....

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๑. ที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ สถานบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบคมนาคมขนส่ง รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง

.....

๓. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

๑. การเดินทางมา โดยวิธีใด.....

๒. การคมนาคมขนส่งโดยสารที่มีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพียงพอหรือไม่.....

๓.๓ ท่านคิดว่า ถนน ป้ายบอกทาง ไฟฟ้า ที่มีผลต่อการเดินทาง อย่างไรบ้าง.....

ส่วนที่ ๓ ปัญหาการท่องเที่ยว

๑. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางใด.....

๒. ด้านอื่น ๆ

ชื่อผู้เก็บข้อมูล.....วัน/เดือน/ปี.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

๑. พระมหาผดุงศักดิ์ เสสบุญโญ
รักษาการแทนสาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย
๒. ผศ.ประกอบ อยู่ชมบุญ
อาจารย์ประจำ วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย
๓. นายดำเนิน ปัญญาผ่องใส
อาจารย์ประจำ วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

ที่ ศธ. ๖๑๕๓.๒.๓/๐๓๕

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทร. ๐๕๓-๗๑๗๐๕๕

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ประกอบ อยู่ชมบุญ

ด้วย นายนเรศร์ บุญเลิศ นักวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Naresorn Boonleut".

(นายนเรศร์ บุญเลิศ)

หัวหน้าโครงการฯ

กลุ่มงานวิจัยวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

โทร. ๐๙-๓๑๘๔-๙๐๕๕

ที่ ศธ. ๖๑๕๓.๒.๓/๐๓๕

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทร. ๐๕๓-๗๑๗๐๕๕

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายดำเนิน ปัญญาผ่องใส

ด้วย นายนเรศร์ บุญเลิศ นักวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนเงินของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายนเรศร์ บุญเลิศ)

หัวหน้าโครงการฯ

กลุ่มงานวิจัยวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

โทร. ๐๙-๓๑๑๔-๙๐๕๕

ที่ ศธ. ๖๑๕๓.๒.๓/๐๓๕

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทร. ๐๕๓-๗๑๗๐๕๕

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

นมัสการ พระมหามงคลศักดิ์ เสสบุญโย

ด้วย นายนเรศร์ บุญเลิศ นักวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณสุขประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

นมัสการเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายนเรศร์ บุญเลิศ)

หัวหน้าโครงการฯ

กลุ่มงานวิจัยวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

โทร. ๐๙-๓๑๑๔-๙๐๕๕

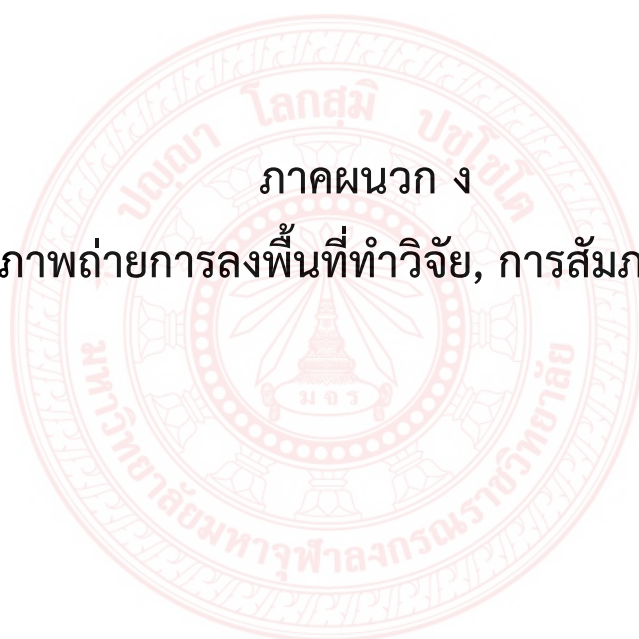

ภาคผนวก ค

รายชื่อในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่ปัจจุบัน/ทำงาน
๑	นายปิยะเดช เจริญพิทักษ์กุล	นายก อบต.แม่สลองใน	อบต.แม่สลองใน
๒	นายสมสวัสดิ์ ทองประวิทย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคีรี	อำเภอแม่จัน
๓	นายปองพล อินทร์ตา	ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรดอยหัวแม่คำ	อำเภอแม่จัน
๔	พระอธิการทวี วิสุทธาจาโร	วัดป่าแดงหลวง	อำเภอแม่สาย
๕	พระสมชาย ญาณวโร	วัดร่องพระเจ้า	อำเภอแม่สาย
๖	พระครูสุวัฒน์สิกขการ	วัดท่าข้าม	อำเภอเชียงของ
๗	นายสมเกียรติ บุคดี	นายกเทศบาลตำบลศรีดอนชัย	อำเภอเชียงของ
๘	พระอาจารย์พัสกร ฐานวิโร	วัดพระธาตุดอยยาม่อน	อำเภอเชียงของ
๙	พระครูวิจารณ์ธรรมสุนทร		อำเภอเชียงแสน
๑๐	พระครูสุจินเจติยานุการ		อำเภอเชียงแสน
๑๑	คุณสุรียา วงศ์ชัย		ประชาชน
๑๒	นายปิ่น อารินทร์		ประชาชน
๑๓	นายทองคำ มหาวงค์		ประชาชน
๑๔	นายคำ ปัญญาไหว		ประชาชน
๑๕	นายสมจิตร พรมวงศ์		ประชาชน
๑๖	นายปิ่น กำไหล		ประชาชน
๑๗	นายประสิทธิ์ ไชยชมภู		ประชาชน
๑๘	นายประสิทธิ์ คำดี		ประชาชน
๑๙	นายสนั่น กิตติศักดิ์เจริญ		ประชาชน
๒๐	นายมานิตย์ เอกลักษณ์บัณฑิต		ประชาชน
๒๑	นางแพร ดอนชัย		ประชาชน
๒๒	นางคำมูล จิตรา		ประชาชน
๒๓	นางแจ่มจันทร์ แก้วสิทธิ์		ประชาชน
๒๔	นางมะลิ สุวรรณมณีแก้ว		ประชาชน
๒๕	นางสมหมาย ตาคำนิล		ประชาชน
๒๖	นางทองคำ มหาวงค์		ประชาชน
๒๗	นายสำรวจ สุวรรณจักร		ประชาชน
๒๘	นายบุญปิ่น พรมวงศ์		ประชาชน
๒๙	นางจันเป็ง กุम्मหาชัย		ประชาชน
๓๐	นางศรีรวม ศรีธิเดช		ประชาชน

ภาคผนวก ง
ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำวิจัย, การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์การเตรียมความพร้อมรับนักท่องเที่ยว

แผนผังการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน

การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์เตรียมความพร้อมการท่องเที่ยว

ประเพณีส่งเสริมการท่องเที่ยว

กิจกรรมสนับสนุนการเตรียมความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว

ภาคผนวก จ

การรับรองการนำไปใช้ประโยชน์

๑. ด้านการจัดการเรียนการสอน

๑.๑ อาจารย์วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถนำกิจกรรมด้านการศึกษา กิจกรรมการเข้าร่วมเพื่อชุมชน กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมเข้าร่วมด้านบริหารวิชาการกับสังคม และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ประกอบการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติรายวิชา งานวิจัยและวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๒ นำรูปแบบการร่วมกลุ่มการมีส่วนร่วมของผู้นำ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนที่ตนเองอยู่ เพื่อเพิ่มคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น สร้างอาชีพ รายได้ให้กับประชาชนสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

๑.๓ ผู้นำชุดความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนชุมชนและจัดอบรมวิชาการให้กับชุมชนและผู้สนใจตลอดทั้งเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวม

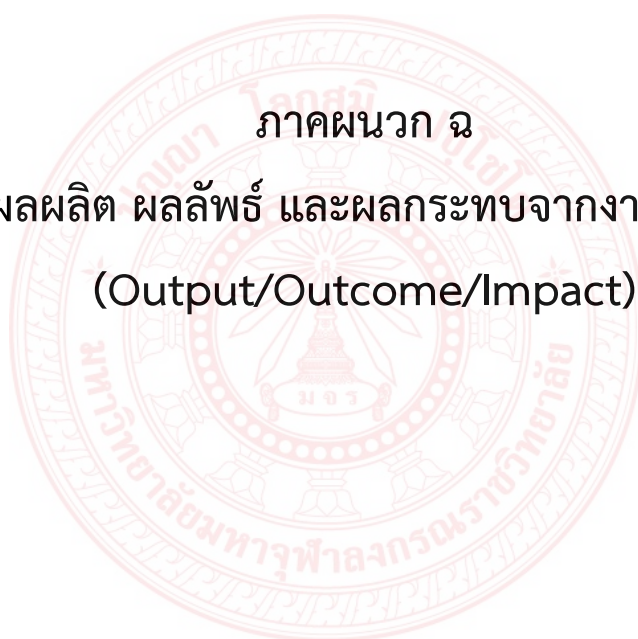
๒. ด้านพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

๒.๑ กลุ่มชาติพันธุ์สามารถพัฒนารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนและสถานที่

๒.๒ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้สนใจและเครือข่ายสามารถนำไปพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ดีให้กับชุมชน

๒.๓ การใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมพื้นบ้านกับการสร้างความเข้มแข็งชุมชนเพื่อจะให้ชุมชนได้เรียนรู้ว่าต้นทุนทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอะไรบ้างที่มีอยู่ในพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจและชุมชนใกล้เคียง

ภาคผนวก ฉ
ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย
(Output/Outcome/Impact)

ผลผลิต (Output)

ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ	รายละเอียดของผลผลิต	จำนวนนับ						หน่วยนับ	ระดับความสำเร็จ
		ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	รวม		
1. ต้นแบบผลิตภัณฑ์ โดยระบุ ดังนี้									
1.1 ระดับ อุตสาหกรรม	วัฒนธรรมท้องถิ่น	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Goal Result
1.2 ระดับกึ่ง อุตสาหกรรม	ด้านประเพณีและ วัฒนธรรม	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Intermediate Result
1.3 ระดับภาคสนาม	ด้านงาน วัฒนธรรม	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Intermediate Result
1.4 ระดับ ห้องปฏิบัติการ	ด้านการท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Primary Result
2.ต้นแบบเทคโนโลยี โดยระบุ ดังนี้									
2.1 ระดับ อุตสาหกรรม	การท่องเที่ยว ชุมชน	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Goal Result
2.2 ระดับกึ่ง อุตสาหกรรม	การท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Intermediate Result
2.3 ระดับภาคสนาม	การพัฒนาการ ท่องเที่ยว วัฒนธรรม	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Intermediate Result
2.4 ระดับ ห้องปฏิบัติการ	รูปแบบการ ท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	ต้นแบบ	Primary Result
3.กระบวนการใหม่ โดยระบุ ดังนี้									
3.1 ระดับ อุตสาหกรรม	เครือข่ายการ ท่องเที่ยวจังหวัด เชียงราย	✓	-	-	-	-	1	กระบวนการ	Goal Result
3.2 ระดับกึ่ง อุตสาหกรรม	การท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	กระบวนการ	Goal Result
3.3 ระดับภาคสนาม	กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	กระบวนการ	Goal Result
3.4 ระดับ ห้องปฏิบัติการ	วัฒนธรรมการ ท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	กระบวนการ	Goal Result
4.องค์ความรู้ (โปรดระบุ)									
4.1 เป็นแนวทางใน การเลือกออกกำลัง กายให้เหมาะสมกับ แต่ละบุคคล	ชุดความรู้การ ท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result

ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ	รายละเอียดของผลผลิต	จำนวนนับ						หน่วยนับ	ระดับความสำเร็จ
		ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	รวม		
4.2 การเลือกห้องเที่ยว	ชุดความรู้การท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result
4.3 การใช้ระบบเครือข่ายในชีวิตประจำวัน	อินเทอร์เน็ตการท่องเที่ยววัฒนธรรม	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result
5. การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์									
5.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยี	ชุดความรู้	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
5.2 การฝึกอบรม	ผ่านระบบเครือข่าย	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
5.3 การจัดสัมมนา	การใช้แผนพับ	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
6. การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ									
6.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยี	ระบบเครือข่ายระดับจังหวัด	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
6.2 การฝึกอบรม	ศูนย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
6.3 การจัดสัมมนา	องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result
7. การพัฒนากำลังคน									
7.1 นศ.ระดับปริญญาโท	นักวิจัยรุ่นใหม่	✓	-	-	-	-	1	คน	Goal Result
7.2 นศ.ระดับปริญญาเอก	ผู้ช่วยนักวิจัย	✓	-	-	-	-	1	คน	Goal Result
7.3 นักวิจัยหลังปริญญาเอก	ผู้ช่วยนักวิจัย	✓	-	-	-	-	1	คน	Goal Result
7.4 นักวิจัยจากภาคเอกชน ภาคบริการและภาคสังคม	ผู้ช่วยนักวิจัย	✓	-	-	-	-	3	คน	Goal Result
8. ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ สิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์/เครื่องหมายการค้า/ความลับทางการค้า เป็นต้น (โปรดระบุ)									
8.1 ลิขสิทธิ์	ชุดความรู้การท่องเที่ยววัฒนธรรม	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result
8.2 ลิขสิทธิ์	ชุดความรู้การท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result
8.3								เรื่อง	Primary Result

ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ	รายละเอียดของผลผลิต	จำนวนนับ						หน่วยนับ	ระดับความสำเร็จ	
		ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	รวม			
9. บทความทางวิชาการ										
9.1 วารสารระดับชาติ	การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย	✓	-	-	-	-	1	เรื่อง	Goal Result	
9.2วารสารระดับนานาชาติ								เรื่อง	Primary Result	
10. การประชุม/สัมมนาระดับชาติ										
10.1 นำเสนอแบบปากเปล่า								ครั้ง	Primary Result	
10.2 นำเสนอแบบโปสเตอร์	การพัฒนาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ประกอบการและชุมชนในจังหวัดเชียงราย	✓	-	-	-	-	1	ครั้ง	Goal Result	
11. การประชุม/สัมมนาระดับนานาชาติ										
11.1 นำเสนอแบบปากเปล่า								ครั้ง	Primary Result	
11.2 นำเสนอแบบโปสเตอร์									ครั้ง	Primary Result

ผลลัพธ์ (Outcome)

ชื่อผลลัพธ์	ประเภท	ปริมาณ	รายละเอียด
คู่มือฝึกอบรมมัคคุเทศก์	เชิงปริมาณ	1	ชุดฝึกอบรมมัคคุเทศก์
ผลสัมฤทธิ์จากการใช้ชุดความรู้การท่องเที่ยว	เชิงปริมาณ	100	ชุดฝึกความรู้การท่องเที่ยววัฒนธรรม
การเตรียมความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวฉบับสมบูรณ์	เชิงปริมาณ	1	การใช้ชุดความรู้การท่องเที่ยว

ผลกระทบ (Impact)

ชื่อผลงาน	ลักษณะผลงาน	กลุ่มเป้าหมาย / ผู้ใช้ประโยชน์	ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ
ชุดความรู้การท่องเที่ยว	เอกสารท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวจีน	การเข้าถึงระบบเครือข่าย
ชุดความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว	เอกสารการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวจีน	การอ่านของนักท่องเที่ยวจีน
คู่มือฝึกอบรมสำหรับมัคคุเทศก์	คู่มือเอกสารการฝึกอบรม	ผู้นักท่องเที่ยวจีน	การมองเห็น และความสนใจ

ประวัติผู้วิจัย

๑.ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายนเรศร์ บุญเลิศ

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr.Naret Bunloet

๒.เลขหมายบัตรประชาชน -

๓.ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ

๔.หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย ถนนไตรรัตน์ ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย

จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๗๑๕๘๗๖ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙๓-๑๙๔๙๐๕๕

โทรสาร ๐๕๓-๗๑๕๘๗๖ E-mail. nares_boon@hotmail.com

๕. ประวัติการศึกษา - ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

- ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)